

Naročnina mesečna 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

TRGOVCI
Odeljke za reprezentativno slovensko poslovanje
do 2. junija opoldne
Posiljite jih čim prej!

JUGOENEK

Cek račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Uprava: 00-01, 00-02, 00-03, 00-04, 00-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Položnice so priložene

današnji nakladi »Slovenec«. Vljudno prosimo cenjene naročnike, da se jih poslužijo. Uprava »Slovenec«.

Evropa v paklih

V zadnjem času je nastalo na evropskem političnem zemljevidu toliko raznovrstnih pogodbenih zvez, da je treba veliko bistrovosti, ako hočemo ohraniti jasne pojme zunanje-političnega položaja, ki se z novimi zvezami, ki se napovedujejo za prihodnje dni, še bolj zamotava. Glasilo Vatikana je v svrhu jasnejšega pregleda objavilo nekaj podatkov, ki jih bodo vsi opazovalci zunanje-političnih trenj veselili, ker bodo iz njih dobili jasne smernice. Zato jih objavljamo.

Prijateljski tok, ki se križajo po Evropi, so se do sedaj ustalili v teh-le zunanje-političnih zvezah:

1. Italijansko-nemška politična in vojaška zveza, podpisana dne 22. majnika v Berlinu, ki krije ves prostor od Baltika do Srednje Evrope in Sredozemskega morja, torej Nemčijo s Češko-moravskim protektoratom, Slovaško, ki je Hitlerja zaprosila za zaščito, Italijo in Albanijo, ki je kraljevsko krono ponudila vladarju Italije.
2. Zveza proti Kominterni, ki je — v Evropi — poleg Nemčije in Italije pripadala še Španija in Madžarska. Slednji dve, čeprav nista pristopili k politični in vojaški zvezi med Italijo in Nemčijo, vendar v glavnem sledita zunanje-političnim smernicam teh dveh velesil, s katerima sta povezani z vezmi političnega prijateljstva.

Ti dve zvezi predstavljata veliko ogrodje tako imenovanega tabora »avtoritarnih velesil«, ki ima na Daljnem vzhodu svojega zaveznika še v Japonski in Mandžuriji.

3. Francosko-angleška zveza prav za prav še ni zapisana v posebni zvezni pogodbi, a je vendar le veliko stvarno dejstvo v evropski politiki. Francija in Anglija vodita popolnoma skladno zunanjo politiko do vseh evropskih vprašanj in podpirata iste zunanje-politične načrte.

4. Anglija in Francija enostransko jamčita za nedotakljivost meja Romunije in Grčije, ki so zaradi nedavnih dogodkov v srednji in balkanski Evropi sprejeli jamstvo imenovanih velesil, ne da bi se bili obvezali, da tudi od svoje strani storita isto za angleške in francoske meje.

5. Anglija je sklenila jamstvene pogodbe s Poljsko in Turčijo. Te pogodbe so dvostranske in so podobne pravi politični in vojaški zvezi, ker si zavezniške države druga drugi obljublajo medsebojno pomoč v primeru neizvaganega napada. Medtem ko angleško-poljska zveza krije samo nevarnosti, ki bi mogle pretiti obema državama, je angleško-turška pogodba širša, ker krije tudi nedotakljivost turških sosed v vzhodnem delu Sredozemlja in na Balkanu.

6. Francija je sklenila s Turčijo podobno pogodbo, ki bo te dni slovesno podpisana. Med Francijo in Poljsko pa ni bila potrebna nobena nova pogodba, ker je v polni veljavi še stara pogodba o politični in vojaški zvezi, podpisana leta 1925.

7. Anglija in Francija sta enostransko jamčili nedotakljivost Belgije in Nizozemske, ki pa sta javno izpovedali svojo nevtralnost in sta sprejeli angleško in francosko jamstvo le kot nadomestilo za propadlo lokarno pogodbo, vendar pa od svoje strani nista dali nobenih protioveznosti.

8. Položaj Sovjetske Rusije še v trenutku, ko pišemo, ni docela dozorel. Rusija ima politično in vojaško zvezo s Francijo ter je na tem, da sklene podobno zvezo tudi z Anglijo. Sovjetska Rusija ima tudi politično in vojaško zvezo s Turčijo in bo verjetno še te dni po podpisu zvezne pogodbe z Anglijo prevzela tudi jamstvo za poljske in romunske meje.

9. Pogodbene zveze, našete od št. 3 do 8, predstavljajo tako imenovani tabor »demokratskih velesil«, ki mu je treba na ameriškem ozemlju pristeliti še Zedinjene države Severne Amerike, ki so v zadnjem času dale nešteto dokazov prijateljstva do Anglije in Francije in njune zunanje politike.

10. Med tema dvema nasprotujočima si taboroma pa je še cela vrsta malih in srednjevelikih držav, ki bi jih lahko razdelili v tri skupine: v one, ki se nečejo opredeliti nikamor, ker želijo ostati povsem nevtralne, v one, ki še oklevajo in ne vedo, na katero stran bi se zavarovale, ter v one, ki imajo prijateljstva v obeh taborih in jih tudi ne želijo izgubiti.

11. Čisto poseben je položaj Portugalske, ki ima s Španijo, ki se nahaja v paktu proti Kominterni skupno z Nemčijo in Italijo nenapadljivo pogodbo, a je ohranila svoje pogodbeno prijateljske odnose tudi z Anglijo.

12. Balkanska zveza veže Turčijo, Romunijo, Grčijo in Jugoslavijo v skupni borbi proti vsakemu napadalcu na njihove meje in jamči za nedotakljivost njihovih ozemelj. Od zaveznikov Balkanske zveze je Jugoslavija sklenila prijateljsko pogodbo z Bolgarijo in Italijo, medtem ko sta Romunija in Grčija sprejeli enostransko poročstvo Anglije in Francije, Turčija pa je sklenila pogodbo o medsebojni vojaški pomoči z Anglijo in Francijo. Bolgarija je torej na Balkanu več ali

Jugoslovanski obisk v Berlinu

Knez-namestnik Pavle in kneginja Olga sta odpotovala na povabilo kanclerja Hitlerja na večdnevni obisk v Nemčijo

Berlin jima pripravlja zelo slovesen sprejem

Belgrad, 31. majnika. m. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta sinoči odpotovala v Nemčijo na uradni obisk k kanclerju Hitlerju. V njunem spremstvu so: zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Markovič, minister dvora Milan Antič, dvorna dama kneginje Olge ga. Olga Lozaničeva, prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general Nikola Hristič, pehotni general Dekaneva, kraljev adjutant, artilerijski polkovnik Dragiša Cesarevič, kraljev adjutant, šef kabineta zunanjega ministrstva Vukašin Šečerovič, tajnik civilne hiše Nj. Vel. kralja Miloš Botorič. Pri slovesu na toptiderski postaji so bili navzočni: kraljeva namestnika dr. Radenko Stankovič in dr. Ivo Perovič, predsednik vlade Dragiša Cvetkovič, prometni minister dr. Mehmed Spaho, osebje tukajšnjega nemškega poslanstva, dvorne dame ter člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Berlin ves v zastavah

Berlin, 31. majnika. TG. Berlin je že ves v zastavah. Prebivalstvo je z veliko vnemo sledilo proglasu propagandnega ministra in je okrasilo svoje hiše z neštivilnimi nemškimi in jugoslovanskimi zastavami. Po ulicah, koder bo šel sprevod, je postavljeno tudi že cvetje po oknih, tako da je pogled na berlinske ulice zares čaroben. Po mestu ne govorijo o ničemer drugem, kakor o obisku jugoslovanskih kneževskih gostov. Časopisje je polno člankov o gostih, o Jugoslaviji, o medsebojnih odnosih. Vse kaže, da bo jutrišnji sprejem nekaj veličastnega, saj je to prvi obisk, ki ga je narodno socialistični Nemčiji napravil princ kraljevske krvi, ki je ob enem najvišji zastopnik prijateljske države.

Berlinu popoldne ob 15.30. Tamkaj bo slavnostni sprejem jugoslovanskih gostov.

Knez namestnik in kneginja Olga ter njuno spremstvo bosta za časa njunega bivanja v Berlinu gosta kanclerja Hitlerja. Prebivalca bosta v gradiču Bellevue, ki ga je vlada nalašč opremila za bivanje inozemskih odličnikov, ki so gostje nemške države.

Knez namestnik bo za časa svojega obiska prišel v stik z vsemi vodilnimi možmi Nemčije ter imel tako priložnost, da se osebno z njimi pogovori o vprašanih vzajemne politike.

V petek, dne 2. junija bo knez namestnik in spremstvu generalnega polkovnika von Becka položil vence na spomenik padlih vojakov, nakar bo velika vojaška parada po osrednji cesti »Ost-West«. Zvečer bo slavnostna predstava Wagnerjevih »Meistersinger« na čast jugoslovanskima gostoma.

V soboto, dne 3. junija bo jugoslovanska kneževska dvojica obiskala Potsdam, kjer bosta v garnizijski cerkvi položila vence. Nato sledi ogled gradu Sansouci, nakar bo zunanji minister Ribbentrop jugoslovanska gosta povabil na kosilo v novo palačo v Potsdamu. Popoldne bosta knez namestnik in njegova soproga gosta propagandne-

Göbbelsov proglas:
„Od 1. do 5. junija naj Berlin tone v morju zastav“

Nemški minister za narodno prosveto in propagando ter poveljnik brigade nacionalno socialistične stranke za prestolnico dr. Göbbels je naslovil na prebivalstvo Berlina naslednji poziv:

V četrtek, 1. junija 1939 prispeta ob 3 popoldne na postajo Lehrtaer Bahnhof Nj. kr. Vis. jugoslovanski knez namestnik in kneginja Olga na uraden obisk v Berlin. Odzivajoč se pozivu voditelja Nemčije bodo kr. gostje bivali v prestolnici Nemčije do 5. junija. Vse berlinsko prebivalstvo z največjim navdušenjem pozdravlja Nj. kr. Vis. kneza namestnika prijateljske nam jugoslovanske države ter njegovo soprogo kneginjo Olgo. Berlinčani in Berlinčanke! Ob ulicah, kjer bo šel sprevod kr. gostov od Lehrtaer Bahnhofa preko Moltkejevega mostu, Herwartove ulice, poleg Kroll-Operne, Zelten Alle, Friedrichsallee, Hindenburgovega trga, Charlottenburške ulice in Velike zvezde ter ob reki Spree bo stal špalir. Izobesite zastave na svojih domovih. Okrasite mestne ulice! Zastave prijateljske Jugoslavije so bodo vile poleg zastav Nemčije. Od četrta, dne 1. junija do ponedeljka, 5. junija naj Berlin tone v morju zastav. Zivel naš vodja!

Dnevni red bivanja kneževske dvojice v nemški državi

Nemški službeni poročevalni urad je objavil o bivanju kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Nemčiji naslednji dnevni red:

V četrtek, dne 1. junija prispeta na povabilo kanclerja in voditelja Hitlerja jugoslovanski knez-namestnik Pavle in kneginja Olga s spremstvom v Nemčijo. Pripeljala se bosta s posebnim vlakom, ki ju bo čakal že na obmejni postaji v Področiči, na lehrtnerski kolodvor v

manj osamljena in je predmet obojestranskih zanimanj obeh taborov velesil.

Takšna je torej politična podoba Evrope. Ni prikupna na prvi pogled. Toda ako bo ravnotežje med obema taboroma ustaljeno — kakor vse kaže, da tudi bo — potem bomo tudi za mir, ki bo sad tega ravnotežja, hvaležni.

Dr. Cincar Markovič o odnosih med Jugoslavijo in Nemčijo

Berlin, 31. majnika. AA. DNB: Junjska številka »Europäische Revue« objavlja članek jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve dr. Aleksandra Cincar-Markoviča povodom obiska Nj. Vis. kneza namestnika Pavla v Nemčiji. V članku se med drugim poudarja, da med Jugoslavijo in Nemčijo obstojata prijateljski odnosi. Ti odnosi so se začeli zelo zadovoljivo razvijati posebno na gospodarskem in kulturnem polju že v prvih povojnih letih. Na ta način se je vedno bolj utrjevalo prijateljstvo med obema državama. To prijateljstvo je dobivalo vidnega razraza v medsebojnih obiskih, ki so bili dokaz tega prijateljstva nasproti zunanemu svetu. Naravno je, da so ti stiki med obema državama postali še ožji odkar sta Jugoslavija in Nemčija s priključitvijo Avstrije k Nemčiji postali neposredni sosed. Glavni del jugoslovanskega izvoza poljedel-

ga ministra dr. Göbbelsa v Schwanenwerderju, zvečer pa bo zunanji minister Ribbentrop v hotelu »Esplanade« priredil slavnostno večerjo.

V nedeljo, dne 4. junija bosta jugoslovanska gosta v spremstvu maršala Göringa obiskala Gatow, od koder bosta na maršalovi jahti »Karin II« napravila izlet po Haveljskih jezerih. Zvečer je slavnostna večerja pri maršalu Göringu v zlati galeriji gradu Charlottenburg v Berlinu.

V ponedeljek, dne 5. junija potuje jugoslovanski kneževski par v Draždane, kjer bo slavnostni večer v tamošnji operi. Zvečer se knez namestnik in soproga vrneta nazaj v Berlin.

V torek, dne 6. junija si bosta jugoslovanska gosta ogledala berlinske muzeje.

V sredo, dne 7. junija bosta knez namestnik Pavle in kneginja Olga napravila zaseben obisk pri maršalu Göringu v Schorfheide, kjer ostaneta ves dan.

V četrtek, dne 8. junija odpotuje kneževska dvojica v posebnem vlakcu nazaj v Jugoslavijo.

Hitler se je vrnil v Berlin

Berlin, 31. majnika. b. Danes se je kancler Hitler vrnil s svojega posestva v Berchtesgadnu, kjer je bil nekaj dni na oddihu. V Berlin je prišel zaradi obiska Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge, ki ju bo osebno pozdravil.

skih in drugih proizvodov gre v Nemčijo. Enako je na drugi strani, Nemčija ima vodilno vlogo v jugoslovanskem uvozu. Ta gospodarska zveza predstavlja zdravo in močno osnovo za sodelovanje obeh držav na ostalih poljih.

Dodati je treba, da med obema državama ni nobenih nasprotij na drugih poljih. Jugoslavija ima polno zupanje v zagotovila, ki jih je dobila z nemške strani glede nadaljevanja politike prijateljstva v popolnem spoštovanju jugoslovanskih interesov. Zaradi tega ima Jugoslavija v vsakem oziru razloge, da tudi nadalje goji prijateljske odnose z Nemčijo.

Nemški tisk navdušeno pozdravlja jugoslovanske goste

Berlin, 31. maja. AA. DNB: Ob priliki obiska Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla v Nemčiji objavljata »Nemška diplomatsko-politična korespondenca« članek, v katerem pravi, da ta obisk že sam po sebi dokazuje, da je jugoslovanska politika sredi sedanjih zmešnjav v Evropi ohranila svojo neodvisnost in svoje jasno gledanje na obstoječe stvarnosti in svobodo izražanja svoje politične volje. V nasprotju s politiko nekaterih drugih držav se zadržanje Jugoslavije kaže v natelih, katerih se ta država drži. Ta načela v prvi vrsti obstoje v tem, da je treba pri vodstvu države gledati izključno le na jugoslovanske koristi in da mora država, brez ozira na vse bloke, ki se ustanovljajo zaradi svojih prijateljstev in svojih gospodarskih odno-

šajev, iti po oni poti, ki se ji zdi s geopolitičnega kakor tudi z gospodarskega in zgodovinskega stališča najnaravnejša. Odnosaji med Nemčijo in Jugoslavijo so že davno v znamenju trdnega zaupanja in iskrenega prijateljstva. Nemčija vidi tudi v novem neposrednem sosedstvu z Jugoslavijo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dunajska vremenska napoved. Deževno, zelo oblačno in hladno.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo z lokalnim deževjem.

Zemunska vremenska napoved: Nestalno in spreminljivo vreme s prehodnimi nevihtami in nalivi.

Politični zapiski

Važna ugotovitev

Glasilo dr. Mačka, »Hrvatski dnevnik«, pri-
naša v svoji številki od 31. t. m. uvodnik, v ka-
terem odgovarja na pobude in pomisleke neka-
terih srbskih krogov, ki stojijo izven vseh strank
in si želijo sporazuma, imajo pa razne, čisto svoje
pogledne na to vprašanje. Ne da bi se spuščali v
vsa ta vprašanja, ki jih večeje ti in oni s spo-
razumom, navajamo samo odgovor dr. Mačkovega
glasila na eno izmed teh pisem, v katerem pisec
sprahuje glasilo Hrvatske seljačke stranke, zakaj
Maček ni sodeloval s srbsko združenjo opozicijo.
»Hrvatski tednik« odgovarja na to sledeče: »Stoji
dejstvo, da so imele srbske opozicijske stranke
priložnost, da razpravljajo in se sporazumejo z
dr. Mačkom tudi o vseh konkretnih vprašanih
sporazuma, da pa te priložnosti niso hotele izra-
biti. Zato nima nihče pravice prigovarjati, da je
bil prezrt. Dr. Maček je izrecno ponudil, da tudi
opozicija pri razgovorih sodeluje. Da je dr. Maček
vodil pogajanja tudi z drugim faktorjem, to ne
bi smela biti nobena zapreka pri tem delu. Če bi
se bilo doseglo soglasje na vseh straneh, bi bilo
to samo olajšalo rešitev vprašanja.«

Pravilna sodba o opoziciji

»Hrvatsko jedinstvo«, ki izhaja v Varaždinu,
piše na uvodnem mestu o vlogi in značaju onih
srbskih politikov, ki so se bili ta leta približali
Hrvatom, katere so prej dosledno preganjali in
pritisicali: »Ti srbski politiki so se vedno borili
za to, da bi zadovoljili svoje lastne strankarske
koristi, dočim jim je bila pomoč Hrvatom samo
španska stena, za katero so skrivali svoje prave
namene. Zdad se je v polni meri pokazal pravi
značaj in vloga tako imenovane združene opozicije
in se je njena prava in popolna podoba po-
kazala v polni luči. To je obnem dokaz stare
hrvatske resnice: Pomozi si sam, pa če ti i Bog
pomoiče!«

Izpregledali so jih

»Nova riječ«, glasilo SDS ali Pribeževičevih
prijateljev, je te dni zapisala: »Do 1. 1926 je bila
res borba med HSS in SDS, ali ta borba je bila
čisto idejna...« Po pravici se iz tega norčuje
»Hrvatski narod«, ki spominja samostojne demo-
krate na tisoče in tisoče hrvatskih kmetov, ki so
bili pod režimom raznih demokratičnih strank, pa
naj nosijo ta pridevek ali drugi, pretepenih, mu-
čenih, zaprtih in ubitih. Videti je torej, da se hr-
vatski narod odmika zdaj tudi od tako imenovanih
samostojnih demokratov, čeprav so ti ostali zvesti
dr. Mačku, medtem ko so ga ostale srbske opo-
zicijske stranke zapustile. Zaupanja ljudstva je
pač zelo draga stvar, ki je ni mogoče kar tako
ne pridobiti ne ohraniti.

Pobuda za koristno javno delo

Posredovalnica dela v Sarajevu je že pred
več meseci začela akcijo, da bi se vprašanje brez-
poselnosti rešilo na drug način kakor doslej, ko
so se dajale podpore, ki posameznika ponižujejo,
na drugi strani pa nimajo pravega haska in brez-
poselnost večkrat celo večajo. Na čelo te akcije
je stopila delavska organizacija Jugosarasi, ki dela
na to, da bi sarajevske posredovalnice organi-
zala delo na izsušenju močvirja, ki je znano pod
imenom Popovo polje. S tem bi se ne zaposlilo
samo veliko število brezposelnih, ampak bi se tudi
rešilo vprašanje, ki je za Hercegovino življenj-
skega pomena. Pri tem delu bi ne bilo mogoče
zaposliti samo brezposelnih, ampak tudi razne ele-
mente, ki žive od prosjačanja.

Sprememba ustave srbske pravoslavne cerkve

Srbski pravoslavni škofijski svet, ki je te dni
zboroval, je svoja dela zaključil in izdal tozadev-
no poročilo. Poročilo pravi, da je arhierijski svet
rešil mnogo vprašanih, ki so važna za srbsko cer-
kev in vero ter za njen nadaljnji duhovni razvoj.
Na vrsti je bilo tudi eno gospodarsko, oziroma
finančno vprašanje, ki pa se ni končno rešilo,
ampak se bo razpravljalo še na izrednem jesen-
skem zasedanju škofov. Bila sta imenovana dva
nova člana srbske pravoslavne sinode, in sicer
baški škof Irinej in niški škof Jovan. Škofijski
svet je tudi sklenil pripraviti material za izpre-
membo ustave srbske pravoslavne cerkve in je to
delo bilo zaupano škofoma Emilijanu in Nektarju.
Ob priliki službenega obvestila škofijskega
sveta je »Politika« napisala članek, v katerem
zavzema nasproti temu svetu čisto negativno sta-
lišče, češ da škofje niso rešili niti enega vpra-
šanja, ki boli srbski pravoslavni narod. »Politika«
piše tudi o globokem brezdnu, ki da deli pravo-
slavni narod, in pravi, da ni složna niti srbska
cerkev, niti srbski škofje. Narod, pravi »Politika«,
je pričakoval tudi, da bo škofijski svet napravil
konec čudnim govoricam o razkolu v cerkvi in o
žičkem škofu, ki da ima neko posebno stališče
nasproti uradni cerkvi. »Politika« meni, da ško-
fijski svet neče moško in odkrito pogledati v svoji
notranjim problemom pravoslavne cerkve.
Ta izjavljana lista, ki je znan po svojem ovi-
bodimoststvu, prinašamo samo zaradi informacije,
ne da bi se količkaj vmešavali v vprašanje, o ka-
terem nismo poučeni.

Stališče muslimanov

Sarajevska »Pravda«, ki je glasilo JRZ v
Jošni, oziroma izraža politične misli ministra dr.
Spahe, piše z ozirom na razna kriva mnenja glede
stališča muslimanov v naših notranjih vprašanih
sledeče: Vsa naša prizadevanja na političnem po-
lju so imela vedno en sam jasno določen in ope-
tovano podprt cilj: blagor kralja, naroda in dr-
žave. Ogronna večina muslimanov, izvaja »Prav-
da«, ni nikoli omahovala na potu do tega cilja.
S tem nikakor nečemo reči, da tudi druge poli-
tične stranke niso težile za istim ciljem. Vprašanje
je le, ako so druge stranke hodile v tem oziru
vedno po pravi poti in ali so vedno upoštevale
vse kraje naše države in vse dele našega naroda.
Najboljši odgovor na to vprašanje je dejstvo, da
samo muslimani organizirani v politično stranko.
Tega ne bi bilo, če bi bile druge stranke računale
z nami in nas upoštevale, kakor je treba. Mi ima-
mo pač tudi svoje posebne koristi. Imeli smo
svoje posebno muslimansko stranko do onega tren-
utka, ko se nam je podala možnost, da zavaru-
jemo svoje koristi v širši politični stranki. V tej
stranki zasledujemo svoj stari cilj v obče dobro
države.

Belgrad, 31. maja. m. Skupina inozemskih čas-
nikarjev, ki je dopotovala v Jugoslavijo na po-
vabilo »Putnik«, se je davi odpeljala na Avalo.

Mladinski tabor v MARIBORU V DNEH OD 29. JUN. DO 2. JUL. 1939

Taborni lepak.

V zadnjih dneh so se po vsej Sloveniji pričeli
pojavit taborni lepaki, ki jih je izdal priprav-
ljalni odbor, tiskala pa Jugoslovanska tiskarna v
Ljubljani. V nekaj dneh bo vsa Slovenija s temi
lepaki preprežena. In vse do tabornih dni bo le-
pak klical in vabil v Maribor na Mladinski tabor.

Taborni fond.

Priprave za tabor in tabor sam zahtevajo
ogromnih denarnih sredstev. Zato je Zveza fan-
tovskih odsekov v Ljubljani odredila nabiravno
akcijo za taborni fond, za katerega morajo na-
birati člani odsekov celjske in mariborske pod-
zveze. Ker še niso vsi odseki poslali denarnih
prispevkov in obračuna, poziva pripravljalni od-
bor tem potom vse odseke, ki svoje dolžnosti še
niso izvršili, da takoj nakažejo denar in pošljejo
obračun.

Ljudsko petje.

V pevskem pogledu bo najvažnejša točka na
taboru sv. maša z ljudskim petjem. Pele se bodo
naslednje pesmi: 1) Jezus naj živi, 2) Lepa si,
lepa si, Roža Marija, 3) Zdad bomo videli Boga
resničnega in 4) Povsod Boga. Pripravljalni od-
bor je v vse fare poslal partiture teh pesmi, da
bi se jih mogli naučiti. Gre predvsem za pesmi
»Zdad bomo videli« in »Jezus naj živi«, ker se
bosta ti pesmi tokrat prvič ljudsko peli. Prosimo
vse odseke in krožke, da na primeren način po-
skrbijo za to, da se bodo te pesmi pele v cerkvi,
da se ju bo čim več ljudi naučilo. Stopite v stik
z gg. organisti, ki vam bodo gotovo pomagali.

Odseki so prejeli okrožnico o rediteljih in
potrebne prijave pole. Vsi odseki še niso od-
govorili. To naj store in takoj! Prijave so pri-
pravljalnemu odboru nujno potrebne. Zato ne od-
lašajte niti dneva. Kdor ima pogoje za reditelja,
naj bo s strani odseka takoj prijavljen!

Volitve na Madžarskem Vlada 173, desnica 43, leвица 25

Budimpešta, 31. maja. b. Do 2 popoldne so
bili znani izidi iz 260 okrajev. 252 okrajev je bilo
razdeljenih med razne stranke, medtem ko se bodo
v 8 okrajih izvedle nove volitve.

»Hungaristi« so dobili 30 mandatov, »suličasti
križi« 6, nacionalna fronta 7. Skupno je dobila
desničarska opozicija 43 mandatov.

Vladni blok; vladna stranka 173 mandatov,
nemška narodna zveza 2, krščanska stranka 9. —
Vladni blok je dobil skupno 184 mandatov.

Levičarska opozicija; agrarna stranka 15, libe-
ralci 5 socialni demokrati 5. Skupaj je dobila le-
vičarska opozicija 25 mandatov.

Meščanska sredina, ki je imela v prejšnjem
parlamentu 60 mandatov, ni dobila sedaj niti ene-
ga mandata.

Danes je prva seja ministrskega sveta po vo-
litvah. Ker je minister Teleki že predložil poročilo
regentu Horthyju o izidu volitev, se bo takoj pre-
šlo na razpravo o delu novo izvoljenega parla-
menta. Obnem bo potrjenih 16 mandatov onih
narodnih poslancev, ki gredo v parlament kot
predstavniki severnih krajev, ki so bili priključeni
Madžarski. S temi mandati vred bo vlada razpola-
gala skupno z 200 glasovi narodnih poslancev.

Grški strahovi na albanski meji

V Janjini je bil ustanovljen nov armadni zbor

Rim, 31. maja. b. V zvezi s sklepanjem albanske
vlade o priključitvi albanske vojske v sestavi itali-
janske vojske in zaradi nagle gradnje novih in ure-
ditve že obstoječih cest v Albaniji, poročajo itali-
janski listi, da so londonski krogi zelo v skrbeh
zaradi povečanega vpliva Italije na Balkanu. V
zvezi s tem poroča dopisnik »Evening Standard«
iz Aten, da so na grško-albanski meji v teku voj-
ne priprave in da je te dni prišel v Janjino nov

grški armadni zbor, ki je sestavljen pretežno iz
rezervistov. Prav tako je prišlo na grško mejo ne-
kaj polkov iz Aten, Korinta in Peleponeza v Jan-
jino, kajti mobilizacija rezervistov se že nekaj
tednov izvaja v največji tajnosti v Grčiji. V Flo-
rini, ki je nekaj kilometrov oddaljena od Korče, so
Grki podminirali vse mostove vzdolž meje na vseh
strategičnih postojankah pa gradijo Grki utrdbe.

Povodnji na Hrvatskem

Slovenski splavarji ne morejo dalje

Zagreb, 31. maja. b. Naraščanje Save v Za-
grebu se še ni ustavilo. Vodno stanje naraste
vsako uro za 6 cm. Po mnenju strokovnjakov bo
Sava dosegla v teku noči največjo višino okrog
300 cm nad normalo. Strokovnjaki so mnenja, da
se bo na tej višini vodno stanje ustavilo. Iz Slo-
venije poročajo, da voda narašča pri Jesenicah in
pri Čatežu. Voda narašča predvsem zaradi močnih
dotokov Solle, Krapine, Bregane in Gradne. Vsi
nasipi pri Zagrebu so se odlično upirali prodi-
ranju vode in tudi novi del našipa blizu Zagreba
se je izkazal kot solidna zgradba. Za sedaj Sava
še nikjer ni predrla nasipa in ni povzročila večje
škode, čeprav je voda dosegla že štiri metre nad
normalo. Vsi upajo, da voda ne bo dosegla one
višine, kot jo je pred nekaj časa.

Splavarji iz Slovenije, ki so se spustili proti
Zagrebu, so se morali ustaviti pri Jarunu. En splav
se je odtrgal od obale ter ga je voda takoj za-
nesla na sredo rečne struge proti mostu, ki se
pravkar gradi v Zagrebu. Vestni pazniki pa so
šli takoj na lov za splavom ter ga v zadnjem
trenutku obrnili v smer, da je srečno splaval pod
mostom. S tem so preprečili katastrofo, rešili pa
so tudi slovenskim splavarjem les, ki je vreden
5000 din.

Danes dopoldne je dež pojenjal in vse kaže,
da se bo voda v najkrajšem času vrnila v strugo.
Tudi iz okolice Karlovca in Ogulinu prihajajo po-
ročila, da je prišlo do velikih povodnjov, ki so
napravile ogromno škodo. V Karlovcu je morala
odhiteti na pomoč četa vojakov, ki je pričela re-
ševati prebivalstvo. V Karlovcu je voda poplavlja
velike komplekse zemljišča, kjer je voda narasla
za 866 cm nad normalo in je torej prekorajčila za
30 cm vodno stanje iz l. 1894, ko je povodenj na-
pravila pravo puščo. Številne vasi v okolici Kar-
lovca so pod vodo in popolnoma uničene, prav
tako pa tudi v Ogulinu, kjer je škoda ogromna.

Nemški tisk o jugoslovanskem obisku

(Nadaljevanje s 1. strani)

srečno priložnost, ki se ji nudi za nadaljnjo po-
gleditev obstoječih dobrih odnosov, predvsem
na gospodarskem polju. Nemčija v edinstvu in
trdnosti jugoslovanske države vidi stvarnost, ki je
v enaki meri potrebno jamstvo za red na jugo-
vzhodnem koncu Evrope in za mir v Evropi, kakor
je za nov red na evropski celini potrebna kom-
paktnost nemškega rajha v njegovem življenjskem
prostoru.

»Völkischer Beobachter« piše: V
uradnem obisku jugoslovanskega kneza namestnika
Pavla in kneginje Olge vidi nemški narod po-
novni dokaz za nadvse priščne odnose, ki že
davno vežejo oba naroda. Ko bosta visoka jugo-
slavanska gosta prispela v glavno mesto Nemčije,
naj bosta prepričana, da bodo pozdravi Berlin-
čanov pomenili globoke simpatije vsega nemškega
naroda. V Nemčiji se še živo spominjamo usta-
ritelja in zedinitelja Jugoslavije kralja Aleksan-
dra I., katerega politična oporoča je do polno-

letnosti mladega kralja Petra II. v rokah kneza
namestnika Pavla. Jugoslavija se je v vseh vi-
harjih preteklega leta čvrsto držala ter oporoke,
in vprav red nekaj tedni je izrazila, koliko je
njej in njenim odgovornim državnikom do dela
za evropsko pomirjenje.

Podobno pišejo vsi ostali nemški listi.

Jugoslovanski časnikarji v Berlinu

Berlin, 31. maja. AA. DNB. Z zvezi z obiskom
Nj. kr. Vis. kneza namestnika se je pripeljejo v
Berlin tudi mnogi jugoslovanski časnikarji. Tako
pričakujejo G. Lukoviča, šefa Centralnega pres-
buroja, Dj. Perića, ravnatelja Agencije Avale, Vl.
Ribnikarja, ravnatelja »Politike« dr. Ahčina, ravnatelja
»Slovenca«, St. Jovanoviča, blvu. »Samoa-
uprave«, D. Sekića, glavnega urednika »Pravde«,
Mihajloviča Srbovskega, urednika »Vremenac«, in
Ivana Mihajloviča, urednika »Novosti«.

Knez-namestnik nakupil umetnine

Belgrad, 31. maja. AA. Nj. kr. Vis. knez na-
mestnik je kupil na 11. pomladanski razstavi ju-
goslovanskih slikarjev in kiparjev, prirejani v
umetniškem paviljonu Cvijete Zuzorič, tele slike
in kipe: Stojan Aralič: »Tihoožitelj«, Emanuel Vi-
dovič: »Interieur«, Dragoljub Glišić: »Motiv iz
Krupnja«, Ilija Kovačević: »Glava«, Aleksandra
Kumričeva: »Dama s klobukom«, Lazar Licenovi-
ski: »Ohride«, Peter Lubarda: »Vazac«, Peter Pa-
lavčević: »Za sinjo ptico«, Jevta Cerić: »Tihoo-
žitelj«, Mihađo Petrov: »Iz Pariza«, Vasa Pomo-
risac: »Kos Pariza«, M. Sedelj: »Na spreobdru«,
Edvard Stepenčević: »Parke in Mihovoj Uzelec«
»Dama v rdečem«.

Dr. Spaho odpotoval v Pešto

Belgrad, 31. maja. m. Nocoj potujeta v Budim-
pešto prometni minister dr. Spaho in belgradski
župan Vlada Ilić, kjer si bosta ogledala vsa
pristaniška dela madžarske prestolnice v zvezi z
deli belgrajske občine zaradi ureditve avskega
in moravskega pristanišča v Belgradu in bližnji
okolici.

Za spremembo obrbnege zakona

Belgrad, 31. majnika. m. V Belgradu je pri-
čela večeraj zasedati anketa za spremembo zakona
o obrbi. Konferenco vodi načelnik trgovskega
ministrstva dr. Krpan ter inspektor tega mi-
nistrstva dr. Pavletić. Na konferenci so zastopane
vse zbornice v državi. Ljubljansko zbornico za-
stopajo podpredsednik Ivan Ogrin, načelnik trg-
sekcije Smerkolj in referenta dr. Pretnar in pa
dr. Pless. K posvetovanju so povabljeni zastop-
niki vseh v poštev prihajajočih ministrstev in raz-
nih gospodarskih ustanov. Konferenca bo delala
še več dni ter bo izdelala definitivni načrt novele
k obrbnemu zakonu. V noveli bo tudi predvideno
izdajanje posebnega zakona o krošnjarstvu.

Ljuba Davidovič zbolel

Belgrad, 31. majnika. m. Vodja bivših demo-
kratov Ljubomir Davidovič, ki je pred kratkim
zbolel, je toliko okrevljal, da je danes napravil s
svojimi najbližjimi sodelavci avto izlet v belgraj-
sko okolico. Kljub temu je Davidovičeva okolica
še vedno v skrbeh za njegovo zdravje, predvsem
zaradi precejšnje oslabilosti srca in zaradi visoke
starosti g. Davidoviča.

Osebnosti novice

Belgrad, 31. majnika. m. V Narodnem gleda-
lišču v Ljubljani so napredovali v 7. skupino:
Slavko Jan, Mira Neffat, Franc Lipah, Matija
Bravničar. — Prosvetni minister je podpisal od-
lok, s katerim je prestavljena meščanskoškolska
učiteljska Antonija Erdelj iz Jesenice v Ljubljano.

Belgrad, 31. maja. AA. S kraljevim ukazom
sta imenovana na vseučilišču kralja Aleksandra v
Ljubljani:

na medicinski fakulteti za docenta na stolici
embriologije s pravicami uradnika 6. skupine dr.
Hubert Pehani, asistent na isti fakulteti in
uradnik v 6. skupini;

na tehniški fakulteti za docenta na stolici fi-
zike s pravicami uradnika 7. skupine Anton Pe-
terlin, asistent iste fakultete in uradnik v 8.
skupini.

Belgrajske novice

Belgrad, 31. maja. m. Na posredovanje g. mi-
nistra Snojca je poštni minister podpisal odlok,
s katerim se odpre pogodbeno pošta v Veržeju
pri Ljutomeru. S tem se je izpolnila dolgoletna
želja tamšnjega prebivalstva.

Belgrad, 31. maja. m. Na velesejmskih pro-
storiščih bo nocoj zadnja prireditev drugega festivala
jugoslovanskih narodnih plesov in melodij. Za vse
prireditve je vladalo ves čas veliko zanimanje ter
je občinstvo vsak večer napolnilo prireditvene
prostore, in to kljub slabemu vremenu. Prihodnje
leto bodo belgrajski časnikarji zopet priredili fe-
stival, in to še v večjem obsegu.

Belgrad, 31. majnika. m. Kmetijski minister
je predpisal pravilnik o pakiranju svežega sadija
namenjenega za izvoz. Pravilnik predpisuje tipe
zabojev, v katerih se bo od 1. junija t. l., ko stopi
v veljavo ta pravilnik, smelo izvažati naše sveže
sadije v inozemstvo.

Belgrad, 31. majnika. m. Trgovinski minister
je na podlagi § 14. odstavka 3. uradniškega za-
kona predpisal pravilnik o polaganju državnih
strokovnih izpitov v resoru trgovskega minist-
rstva. Pravila so objavljena v današnjih »Službenih
novinah« ter z današnjim dnem prenehajo veljati
prejšnja pravila iz leta 1931.

Rudarska pogajanja pri TPD uspešno končana

Ljubljana, 31. maja.

Danes so se vršila od 10 do 19 na ravnatelj-
stvu TPD pogajanja za spremembo obstoječe po-
godbe, ki je bila sklenjena dne 8. IV. 1938 za
doba enega leta, kot neopovedljiva po 30. IV.
1939 pa odpovedljiva na 4-mesečni odpovedni rok.

TPD je ugodila predlogu strokovnih organi-
zacij, da se začne pogajanja za prilagoditev delo-
valnih in mezdnih pogojev novim razmeram brez
predhodne odpovedi pogodbe, ter so bila ta po-
gajanja tudi uspešno zaključena. Delavstvo je pri-
dobilo z veljavnostjo od 1. VI. 1939 zvišanje akor-
dov in doklad za 4%. Poleg tega so bile zvišane
tudi temeljne mezde ter znaša povišek v posa-
meznih kategorijah od 4,3% do 6,73%, odnosno
poprvečni povišek temeljnih mezd znaša 4,94%.

TPD je pristala, da uvrsti s 1. junijem 1939

polovico, s 1. januarjem 1940 pa drugo polovico
onih sedanjih učnih kopačev, ki so bili svoječasno
pri družbi že zaposleni kot kopači, zopet nazaj v
kopaško kategorijo in je s tem rešeno eno glavnih
vprašanih, ki je bilo doslej stalno na dnevnem
redu vseh pogajanj, a je ostalo doslej nerешeno.

Dalje je izjavila, da bo proučila dobrohotno
tudi vprašanje uvedbe doklad in uvrstitve »troj-
nega osebja« v kategorije.

Istočasno s povišanjem prejemkov rudarjev so
se zvišale tudi temeljne mezde, akordi in doklade
za delavstvo apnenic in kamnolomov za 4%.

Ta dodatna pogodba je neopovedljiva do
31. maja 1940. Po tem roku se more odpovedati
na 4 mesece, v primeru večjih draginskih spre-
memb (podlaga je indeks Narodne banke za cene
na malo v Ljubljani), ako draginja naraste ali pade
za 6 ali več točk, sta se pogodbenika obvezala
prietopiti na zahtevo prizadetega dela k takoj-
šnjim pogajanjem za prilagoditev mezd novim dra-
ginjskim razmeram.

Italijanski prometni minister v Belgradu

Belgrad, 31. maja. m. V ponedeljek 5. junij,
bo dopotoval v Belgrad italijanski prometni mi-
nister G. Benni v spremstvu glavnega ravnatelja
italijanskih drž. železnic ter bo s tem vrnil lanske-
letni obisk Italiji našemu prometnemu ministru
dr. Spahi. Italijanski prometni minister bo ostal
v naši državi več dni ter si bo ogledal vse važne
prometne ustanove. Imel bo tudi več razgovorov
s prometnim ministrom dr. Spaho, kakor tudi z
glavnim ravnateljem naših drž. železnic g. Džu-
ričem o vseh vprašanih, ki se tičejo zboljšanja
prometa na jugoslov. progah.

Smrtna kosa

V Spojni Šiški, Beljaška ulica 32, je umrla
gospa Marjana Dolinar, mati sodnika apelac.
sod. v Ljubljani, dr. Andreja Dolinarja. Pogreb
bo v petek, 2. junija ob 5 popoldne iz hiše ža-
losti na pokopališče k Sv. Križu. Naj počiva v
miru! Gospodu dr. Dolinarju izrekamo naše glo-
boko sožalje!

Rusija načelno sprejela

Molotov o stališču Sovjetske Rusije do Evrope
V Londonu in Parizu trajajo pogajanja dalje

Moskva, 31. maja. c. Danes popoldne je govoril Molotov. V svojem govoru je Molotov govoril o zapadnih demokracijah precej ostro ter posebno poudarjal, da mora biti Sovjetska Rusija napram zapadnim demokracijam previdna. Rusija je za mir, toda do vseh mora biti enako previdna.

Primerjal je sodelovanje med državama osi Rim-Berlin in poudaril, da sta ti dve državi povezani med seboj v popolni vzajemnosti in enakosti pravic za obe. Zapadni demokraciji pa Rusiji nista hoteli dati istih jamstev, kot sta si dali Nemčija in Italija med seboj.

Stalin, Vorošilov in drugi člani sovjetske vlade so se vsi dvignili in so ploskali v dvorano vred pet dolgih minut, ko je Molotov v svojem govoru izjavil, da »Sovjetska Rusija vztraja pri tem, da hoče biti v vsakem pogledu enakopravna s vsako drugo državo. Sovjetska Rusija je danes tako močna država, da stoji v prvi vrsti svetovnih vele-sil«.

Govoreč o angleško-francoskih predlogih, je Molotov dejal, da sicer priznavajo obojestransko in enakost medsebojnih obveznosti, ki naj bi jih uzakonila vojna zveza. To je že lep korak naprej proti cilju.

Vendar pa sovjetska vlada v teh predlogih ni nikesar našla glede jamstev za neodvisnost baltskih držav. Sovjetska Rusija nikakor ne želi sama prevzeti jamstev za nedotakljivost nevtralnih držav, ki so preslabo, da bi svojo nevtralnost branile proti napadalcu. Pogajanja z Anglijo in Francijo trajajo dalje. Sovjetska Rusija vztraja pri svojem stališču, da za ugotovitev trenutka, ko morajo vse tri bodoče zaveznice nastopiti proti napadalcu, ni treba nobenih medsebojnih posvetovanj. Pomoč mora biti avtomatična in takojšnja.

Napadalca Sovjetska Rusija zdavnaj pozna in sovjetska zunanja politika je bila tako usmerjena, da bi napad onemogočila. Zapadni demokracijski velesili pa tega nista hotela priznati do zadnjega. Sprememba angleške zunanje politike nas je razveselila. Zato smo sprejeli pogajanja.

Molotov je dodal, da so se odnosi med Italijo in Sovjetsko Rusijo znatno izboljšali, kajti Sovjetska Rusija ne odklanja trgovskega sodelovanja z Nemčijo, s katero so bila pogajanja nedavno prekinjena, a obstoja upanja, da se bodo obnovila.

Ob koncu pa je Molotov rekel, da sta Francija in Anglija dostavili nove predloge, ki jih je sovjetska vlada sprejela kot temelj za pogajanja.

Moskva, 31. maja. AA. Reuter. Sovjetski odgovor na angleško-francoske predloge o sklenitvi trojne zveze še ni dostavljen angleški vladi, toda pričakuje se, da bo dostavljen še pred današnjim govorom Molotova v parlamentu. Seja parlamenta bo noč. Ako Molotov ne bi predal do noči pismenega odgovora, bo vsekakor dal pojasnila v parlamentu. Snoči je angleški veleposlanik Seeds razgovarjal z Molotovim skoraj dve uri. Razgovori so bili informativnega pomena ter, je Seeds dal Molotovu gotova pojasnila glede francosko-angleškega predloga.

Ruske opazke

London, 31. maja. b. Poročajo, da so bili večerajni razgovori sovjetskega veleposlanika v Londonu Majskega z namestnikom državnega tajnika v Foreign Officeu sirom Laneelotom Oliphantom v glavnem posvečeni razčiščenju nekaterih ruskih opazk na francosko-angleške predloge.

Najvažnejša ruska opazka je bila naperjena proti združitvi novega varnostnega sistema z Zvezo narodov, kot sta to nameravali Francija in Anglija v svojih predlogih. Rusija se namreč boji, da bi stvar z Zvezo narodov ne delovala tako, kot bi morala. Sovjetska Rusija ne mara namreč nobenega nepotrebnega postopka, ker bi lahko prišlo do protislovnih tolmačenj in do dragocene izgube časa.

Nemški prostovoljci se vračajo iz Španije V Hamburgu jim pripravljajo veličasten sprejem

Hamburg, 31. maja. AA. DNB: Snoči so pripelje v Kuxhafen ladje z nemškimi prostovoljci, ki so se udeležili španske meščanske vojne. Ladjam je šlo nasproti več edinic nemške vojne mornarice, ki so prispele skupno z imenovanimi ladjami v Kuxhafen. Nemške prostovoljce je pozdravila v pristanišču ogromna množica ljudstva. Opolnoči so ladje z nemškimi prostovoljci nadaljevale v spremstvu nemških vojnih ladij pot proti Hamburgu.

Sir Oliphant je takoj pomiril veleposlanika Majskega ter mu zagotovil, da se ti predlogi nanašajo le na načela Zveze narodov, nikakor pa na njen postopek. Zveza bo v potrebi takoj delovala, kakor je dogovorjeno.

Majski je opozoril dalje, da predlogi ne posevčajo dovolj pozornosti vprašanju vojnega sodelovanja med tremi državami podpisnicami, ter je prosil, da se predlogi v tej smeri izpopolnijo. Majski je orisal položaj tudi tako, da ni izključeno, da bo Rusija tako dolgo zavlačevala s podpisom pakta, dokler se ne razčisti tudi vprašanje baltskih držav. Ruska diplomacija se bo odslej trudila, da odstrani odpor baltskih držav proti sklenitvi jamstvenih pogodb s Sovjetsko Rusijo.

Pariz, 31. maja. AA. Havas. Razgovor, ki ga je imel snoči francoski zunanji minister Bonnet s sovjetskim veleposlanikom Suričem, se je nanašal na francosko-angleško-sovjetska pogajanja, ki so zdaj v toku. V francoskih diplomatskih krogih se naglašja, da niti sovjetski poslanik v Parizu niti angleški poslanik v Londonu nista

13 milijard za 9 bojnih ladij Ogromne oboroževalne priprave Anglije na morju

London, 31. maja. AA. Angleške pomorsko oboroževanje hitro napreduje. V toku zadnjih dveh let je bilo zgrajenih 75 vojnih ladij za vsoto 72 milijonov funtov (18 milijard din). Zdaj gradijo 9 bojnih ladij, in sicer 5 po 35.000 ton in 4 po 40.000 ton, ki bodo veljale 52 milij. funtov (13 milijard dinarjev). V načrtu je graditev bojnih ladij, tako da bi bila angleška mornarica tako močna, da bi lahko zavarovala vse meje svojega imperija. Po želji avstralske vlade bo Anglija vzdrževala posebno mornarico za Tihno morje. V načrtu je tudi graditev bojne ladje z 48.000 tonami ter nosilca letal 33.000 tonami, 8 težkih rušilcev, 4 podmornice, 10 ladij za polaganje min ter več pomožnih vojnih ladij.

Volitve v Angliji — jeseni

London, 31. maja. b. Angleški politični krogi računajo, da se bodo parlamentarne volitve v Angliji izvedle v jeseni, ako se bo mendarodni položaj nekoliko zboljšal. Laburistična stranka je že pričela z volivnimi pripravami, prav tako pa so se pričeli pripravljati za volitve konzervativci. Izvršni odbor laburistične stranke, ki je bil danes izvoljen na kongresu v Southportu, bo proučil do vseh podrobnosti volivni mehanizem. »Daily Herald« piše, da bodo volitve brzkone 23. oktobra ali pa 1. novembra.

Socialisti obsodili Bluma Prelom socialistov z boljševiki v Franciji

Pariz, 31. maja. TG. Francoska socialistična stranka ima svoj letni občni zbor v Nantesu. Na kongresu so izbruhnila globoka nasprotja med Leonom Blumom, predsednikom stranke, in generalnim tajnikom stranke Faureom. Borba med obema voditeljema je trajala dva dni. Paul Faure je nastopil z najostrejšo kritiko ljudske fronte in zadržanja Bluma in njegovih ministrov, ki da so zakrivil, da je socialistična stranka izgubila oblast in poleg tega samo v pariški okolici izgubila 100.000 članov. Faure je dejal, da je temu krivo Blumovo ljubimkanje s komunisti in boljševiškiimi strujami. Zahteval je, naj kongres prepove članom stranke vsako sodelovanje pri katerikoli komunistični organizaciji. Blum se je branil, toda zelo slabo. Porazno je nanj vplivala tudi prazna dvorana, v kateri se je pešiča delegatov naravnost izgubila. Prišlo je do glasovanja, pri katerem je bil s 5490 glasovi proti 1761 sprejet sklep, da je odslej prepovedano članom socialistične stranke sodelovati s komunisti. Tovariš Blum je še isti večer legel in je zdaj bolan. Ima hudo vročino in se kongresa po nasvetu zdravnikov ne bo več udeleževal.

Nantes, 31. maja. AA. Havas: Kongres socialistične stranke je sprejel resolucijo, s katero poziva poslance te stranke, naj se uprejo morebitnemu podaljšanju poslanskih mandatov. Nato je kongres sprejel resolucijo, s katero se zahteva odpoved francosko-italijanskih sporazumov glede Tunisa. Seja je bila prekinjena ob 1.30 ter se je nadaljevala ob 4.10. Med tem časom so prijatelji Bluma in prijatelj Faura imeli ožji sestanek, na katerem je prišlo do sporazuma med obema skupinama, tako da je bila sprejeta skupna resolucija, katere prvi del se nanaša na notranjo, drugi del pa na zunanjo politiko. Skupna resolucija, ki je bila sprejeta na kongresu socialistične stranke, se bavi z mednarodnim položajem ter ponovno potrjuje pripravljeno francoskega naroda, da ohrani nedotakljivost svojega ozemlja in da svojo zemljo brani pred vsakim napadom, prav tako pa zagotovi zaščito prebivalstva v kolonijah. Resolucija dalje poudarja, da je treba postaviti nasproti nasilju močan odpor in zvezo miroljubnih držav. Resolucija odobrava politiko varnosti, ki jo vodita Francija in Anglija s Poljsko, Romunijo in Rusijo. Stranka pripisuje velik pomen mednarodnim konferencam in smatra, da so miroljubna pogajanja rodila še vedno uspehe.

Gdansk - Poljska

Varšava, 31. majnika. AA. Pat: Poljski komisar v Gdanku je poslal predsedniku senata noto v zvezi z incidenti v Kalthofu. V noti ugotavlja:

1. da popolna odgovornost za incidente pada na oblasti Gdanska;
2. poljska vlada prizna upravičenost očitkov proti trem poljskim uradnikom v Gdanku ter naglašja, da bo poljska vlada sama sklepala o tem, ali bodo neki poljski uradniki v svobodnem mestu odpoklicani ali ne;
3. ako senat v resnici želi likvidirati napetost, je poljski komisar pripravljen razpravljati o ukrepih, ki bi jih bilo treba sprejeti s tem v zvezi.

Nenapadalna pogodba med Dansko in Nemčijo Včeraj slovesen podpis v Berlinu

Berlin, 31. maja. AA. DNB. Končana so pogajanja med Nemčijo in Dansko za sklenitev nenapadalne pogodbe. Nenapadalna pogodba je bila podpisana danes popoldne v zunanjem ministrstvu. Za Nemčijo jo je podpisal zunanji minister Joachim v. Ribbentrop, za Dansko pa kr. poslanik v Berlinu Herluf Cale. Pogodba sestoji iz dveh členov in dopolnilnega protokola. Sporazum, ki je bil danes svečano podpisan v Berlinu pomeni nov in pomemben prispevek k delu za mir v Evropi. Pri svečanem podpisovanju sporazuma so bili navzočni od nemške strani tudi državni tajnik von Weizsäcker, državni podtajnik Gauss in svetnik poslanštva von Grundhell, od danske strani pa še svetnik poslanštva Stensen.

Dva črnca - škofa

Vatikan, 31. maja. AA. Havas: Prvikrat v zgodovini Cerkve sta bila zdaj dva črnca povzdignjena na škofovski prestol. Doslej je bilo nad 30 škofov Japonec, Kitajcev in Indijcev. Papež Pij XII. je imenoval za škofa msgr. Ignacija Ramaro Zandratanu na čelu apostolskega vikariata na Madagaskarju in msgr. Josifa Kivanuka, rojenega v Ugan-

Pozitivno delo

Pravkar je izšel priročnik katoliškega informacijskega urada, ki so ga bili ameriški škofje ustanovili lani kot odsek ameriške katoliške akcije. Temu delu je na čelu msgr. Gannon, škof v Erieju, njegov namen pa je, da bi se katoliški tisk, ki ga danes bere nad 20 milijonov katoličanov, kolikor jih je v Združenih državah, razširil tudi med nekatoličani, ki jih je okoli 100 milijonov, oziroma da bi nekatoličani bili o katoliških zadevah in mišljenju ter stališču glede vseh važnih kulturnih, političnih in socialnih vprašanj vselej pravilno in pravočasno obveščeni ter bi se jim na ta način katoliški nazor o življenju priljubil in jim mogel služiti kot smernica. »Katoliška misel« še ni vplivala na versko in socialno življenje Amerike v toliki meri, kolikor je to po naši organizaciji mogoče doseči. Zato je potrebno, da se tej misli odpre pot, da bo mogla učinkovati na plošno miselnost ameriškega naroda, in sicer ne samo zato, da bi se pobijalo materialistično mišljenje, ki je zgrajeno na brezboštvo, ampak predvsem zato, da bi se sto milijonov nekatoliških Amerikancev seznanilo z načeli evangelija in z nravstveno silo vesoljne Cerkve, ki po tem evangeliju skuša obnoviti in preroditi svet ter zadovoljiti duše z večno resnico in pravim duhovnim blagom. Polje je zrelo za žetev, pravijo po pravici voditelji katoliške akcije v Ameriki, ki se je enako, kakor njena kulturna mati, Evropa, razočarala tako nad filozofijo Nietzschejevega nadčloveka, ki v sodobnem poganstvu skuša uničiti nadvlado močnih, bogatih in brezobzirnih, kakor nad boljševiškim naukom socialne enakosti brez utemeljitve v božjem dostojanstvu človeka, tiste enakosti, ki se prav tako kakor poganški nacionalizem ne da uveljaviti brez diktatorja, ki jo nasilno vzdržuje. V ta namen, ki seveda predpostavlja notranje versko oblikovanje vsake posamezne duše po sodobnem duhovnem pastirstvu, je treba katoliško versko organizacijo izpopolniti do vrhunca.

Ameriški katoliški informacijski urad ustanavlja sedaj svoje podružnice po vseh škofijah in farah. Njegov delovni načrt vsebuje tri točke: 1. obveščevanje nekatoliškega tiska, 2. širjenje katoliškega nazora po radiju in 3. razširjanje katoliške knjige. Kar se tiče prve naloge, je treba upoštevati, da ima vsak nekatoliški list visok odstotek katoliških naročnikov in bravcev. Zato je čisto pravično, da od takih listov zahtevamo, da posvečajo katoliškim zadevam sorazmerno zadosti prostora in da prinašajo take stvari seveda pravilno v katoliškem duhu. Nikakor se ne zahteva, da bi ti listi postali katoliški, pač pa, da ne žalijo katoliškega čustvovanja, ampak da informirajo čitatelje o katoliških zadevah tako, kakor odgovarja resnici, in da katoliško miselnost predstavljajo pravilno in pristno. Imamo dokaze — pravi imenovani priročnik katoliške akcije — da glavni uredniki teh listov večkrat sami želijo priobčevati članke katoliškega značaja, če so pisani skrbno, zanimivo in s primerno globino. Katoličani pa morajo tudi biti točno obveščeni o vsem, kar drugi pišejo o katoliških zadevah v nekatoliškem tisku, da morejo na to odgovarjati in te stvari popravljati, če mogoče v dotičnem nekatoliškem listu samem. Urednikom nekatoliških listov pa je treba v ta namen dati na razpolago prave vire in ves potreben material, da bodo oni sami pravilno poučeni o katolištvu in njega pogledih na sodobna vprašanja. Le na ta način bo tako imenovano apologetično, to je, katoliško obrambeno delo postavljeno oziroma dopolnjeno v pozitivnem smislu, ker katoličani ne smemo odbijati, ampak moramo z resnico svoje vere privlačevati in postati v vseh panogah javnega in kulturnega življenja pozitivni sodelavci. Katoliški list sam pa naj se ne omejuje samo na to, da zavrača zmote, ampak naj iz drugega tiska in literature prinaša tudi dobre stvari, ki v verskem ali nravstvenem in socialnem smislu bogatijo človeško omiko ter jih popravi ali dopolni v luči krščanske resnice. Slediti moramo Apostolu, ki je postavil za načelo, da zaznamujmo, zbirajmo in sprejemajmo vse, kar je dobro, kar pa ni prav, popravimo v toliko, v kolikor ni prav, oziroma postavimo v luč večnosti.

Priročnik ameriške katoliške akcije prinaša tudi navodila in pravila za širjenje katoliškega vesoljskega nazora po radiju in po knjigi. Poudarja, da morajo katoličani obračati veliko skrb na to, da bodo njihova predavanja, govori in obvestila po radiju na višini, prirejena za sodobnega človeka in usmerjena v potrebe našega časa, v katerem se v velikih pretresih porajajo velike stvari.

di, ki bo prvi vikar apostolskega vikariata v Ugandi.

Berlin, 31. maja. AA. Kakor poročajo, bo nemški notranji minister dr. Funk uradno obiskal Budimpešto med 5. in 10. junijem. Poleg številnih obiskov je predviden tudi sprejem pri kr. namestniku Horthyju.

Sprejem predsednika vlade v Kumanovem

Kino Natica
Predstave ob 16, 19, 21 h

Pustolovni film iz pomorskega življenja, posnet po resničnih dogodkih.

GUSARJI
Režija: Henry Hathaway.
V glavnih vlogah: GARY COOPER, GEORGE RAFT, FRANCIS DEE.

KINO UNION, telefon 22-21
Danes nepreključno zadnjikrat!

MARIONETE Benjamin Gigli kralj tenorjev poje najlepše pesmi in arije svetovne glasbene literature v filmu čarobnega petja in vedrega humorja. Sodelujejo komiki: Theo Lingon, Paul Kemp, L. Englisch, R. Romanovsky

Predstave ob 16, 19, in 21. uri

KINO SLOGA tel. 27-30 Samo še danes ob 16, 19, in 21. uri

Tajni agent X-9 Harry Dickson
Izredno napet kriminalni vefilm po istoimenskem strip romanu!

Jutri: Premiera!
Harry Dickson: Njegov najtežji slučaj!

Gospodarstvo

Letošnji velesjem od 3. do 12. junija

Prav lep in živ bo naš letošnji velesjem od 3. do 12. junija. Razstavnici so že zdavnaj vsi zasedeni, na sejišču pripravljajo pravo mobilizacijo trgovine in industrije. Z vseh strani prihajajo pošiljke, voz za vozom se vrsti, in jih dovažajo na sejišče. Skoraj ne bo izdelka važnejših panog naše domače industrije in obrti, ki ne bi bil razstavljen, sodelovalo pa bo tudi inozemstvo, predvsem s proizvodi, ki jih doma ne izdelujemo ali pa se ne v zadostni množini. Sejišče je mesec dni pred začetkom in mesec dni po zaključku velesjema carine prosto skladišče za vse inozemsko blago, ki prihaja v Ljubljano in je namenjeno na razstavo. Zato posluje na velesjem carinski oddelek, ki ima štiri delovne, kot je delokrog carinarne, ki ji pripada in ta carinski oddelek opravlja vse ekspedicije inozemskega blaga za velesjem. Dan za dnem prihajajo iz inozemstva vožni blaga in carinski oddelek ima polne roke dela, da obvlada posel. To bo torej splošni ali trgovski del letošnje velesjemске prireditve.

Imeli pa bomo še nekaj posebnih razstav. »Pregled slovenskih narodnih ženskih izdelkov« bodo dale naše gospodinjice. Še preden so nastopili, malo dane za ves kulturni svet, težki in akribični časi, se je porodila v slovenskem žensstvu zamisel, da priredi vseslovensko razstavo narodnih ženskih izdelkov in nos v arcu Slovenije v Ljubljani. Delu, ki so ga izvrševale pridne roke naših prababic, meščank in vaščank, vezinam in sploh umetnoobrnim izdelkom, ki so v preteklosti krasili naše kmetijske in mestne domove, hočejo naše gospodinjice dati zopet tisto ugledno mesto, ki ga zaslužijo. Sedaj, ko so časi nadvse resni, je tembolj potrebno, da dvigamo narodno zavest tudi s prireditvami, ki naj kažejo vseslovensko povezanost in skupnost. K tej skupnosti naj vsakdo pripomore po svojih močeh in svoji dobri volji. Naj nas ne veže samo pesem, glasba, slovestvo, umetnost, v najtesnejšimi vezmi nas lahko poveže tudi narodna vezinara, narodno ročno delo, ki je bilo in ostane najbolj živ izraz narodovega mišljenja, čustvovanja in neuhajljive ljudske domišljije. Poleg slovenskih, hrvaških in erbskih narodnih umetnoobrnih del, bodo pokazane tudi narodne vezinice, čipke, tkanice, preproge in noše drugih slovenskih narodov. Prvi svetovni krojaški ateljeji v Parizu, Londonu, Berlinu in v Ameriki znajo krasno in učinkovito uporabljati jugoslovenske, bolgarske, češke in slovaške narodne motive in čipke za sestavljanje novih, občudovanja vzbujajočih dnevnih in večernih oblek, plaščev in drugega.

Komite tehničnega dela v Ljubljani, v katerem so včlanjene vse tehnične strokovne organizacije, pripravljajo razstavo o pasivni obrambi prebivalstva za primer bombnega ali plinskega napada iz zraka. Razstava bo podala osnovne smernice o splošnih in tehničnih zaščitnih merah v zgradbah in izven njih za primer napada iz zraka, o zgradnji primernih zaščitnih in stalnih zaklonišč ter o drugih varnostnih in zaščitnih ukrepih. Vprašanje pasivne obrambe je v današnjem mednarodnem položaju zelo važno. Zaradi tega

je ta razstava zelo aktualna in bo gotovo deležna velike pozornosti najširših plasti naroda.

Luzitem je v narodnem gospodarstvu tako važna postavka, da mu je treba povsod in ob vsaki priliki posvečati prav posebno skrb. Obe naši centralni tujskoprometni ustanovi, Tujskoprometna zveza v Ljubljani in Tujskoprometna zveza v Mariboru, sta na naših velesjemih že večkrat sodelovali v tej ali oni obliki pri propagandi našega receptivnega turizma. Velesjem je za take razstave izredno prikladen, saj gre mimo razstavnega prostora nešteto obiskovalcev, domačin in iz bližnje okolice, v izredno velikem številu pa tudi iz inozemstva. Zato bosta tudi letos vabili k obisku lepe Slovenije in propagirali njeno lepoto ter udobnost in urejenost njenih gostov.

Vseobča borba naših mest in letoviških krajev za čim večji tujski promet je razgibala tudi dolensko metropolo, ki bo letos na velesjem napravila propagando za obisk svojih krasnih krajev pod Gorjanci in ob zeleni Krki. Lepi so ti kraji, toda žal še vse premalo poznani med širnim svetom in zaradi tega tudi še vse premalo obiskovani. Razstava bo prirejena v pristni dolenski hiši in bo podala vso pokrajino od straskih preko trškogorskih goric s središčem Novim mestom tja do Trdinovih bajnih Gorjancev, v dolino gradov.

Razstava pohištva in stanovanjske opreme bo zavzela velik oddelek. Pohištvene razstave na našem velesjem so že tako ukoreninjene, da jih pozna že vsa Jugoslavija. Iz vseh predelov države prihajajo kupci, da na podlagi razstavljenih garnitur izbirajo in naročajo po svojem okusu in imovinskih razmerah. Morada boste tudi vi zamenjali svoje pohištvo z novim, moderne linije, pri katerih so vzeti v obzir vsi praktični momenti.

Tobačni monopol kraljevine Jugoslavije se bo tudi letos predstavil na velesjem z lastno razstavo, ki bo, zgrajena po čisto svojevrstnem načrtu, elegantna in zanimiva.

Avtomobil ni več luksus. To nam priča že mali izlet delavnega dne v okolico Ljubljane. Na slabih in boljših cestah srečujemo že prilično število osebnih avtomobilov, za volanom pa vidimo zastopnike najrazličnejših poklicev, ki hite po svojem poslu. Cena avtomobilu se je zadnjih deset let znižala že za več kot polovico. Kljub temu pa avtomobilizem še zdaleka ni tako razvit kot v sosednjih, tudi malih državah. Treba je smotrene propagande za avtomobilizem in temu služijo avtomobilске razstave na Ljubljanskem velesjem, ki jo bomo imeli tudi letos. Ta razstava bo zavzemala preko 1500 kv. metrov razstavnega prostora in nudila osebne in tovrstne avtomobile, avtobuse in motorna kolesa najboljših svetovnih znamk. Predvsem bodo razstavljene vse nemške znamke, kar kaže veliko zanimanje nemške avtomobil. industrije za naš trg.

In še nekaj! Na velesjem bomo letos videli tudi delo potapljačev vojne mornarice v 4 m globokem bazenu, kar bo marsikoga zanimalo.

Tako bo naš letošnji velesjem res prav lep in živ in ogled se bo vsakemu izplačal.

Zveza Slovenije z morjem

Revija »Naš promet«, ki je začela letos izhajati v Belgradu in ki prinaša strokovne članke o železniškem, pomorskem in rečnem prometu, objavlja v svoji 6. letošnji številki (junjski) razgovor svojega urednika z glavnim ravnateljem naših železnic g. inž. Nikolom Gjuričem.

G. inž. Gjurič najprvo opisuje lepi sprejem, ki je bil prirejen ministru G. Spahi v Crnomlju ob začetku del za železniško progno Crnomelj—Vrbovsko. Minister za promet kot dr. Mehmed Spaho je vpisan v plačilni seznam delavstva pri gradnji proge Crnomelj—Vrbovsko kot prvi delavec pod redno številko 1.

V nadaljnjih svojih izjavah je glavni ravnatelj opisal železniški položaj Slovenije takoj po vojni, dotaknil se borbe za zvezo z morjem.

Svojo izjavo končuje glavni ravnatelj takole: Z dograditvijo te proge so rešeni v glavnem vsi problemi železnic v najhujšem delu naše države. Ostanje samo še okrepitev obstoječih prog in podvojitve tirov, kjer je to neobhodno potrebno. Slovenija dobi s to progno naravno zvezo na naše morje in postane neodvisna od zahtev svojih sosedov glede tarifov in prevoza. Še več, naša mreža postane v tem delu sposobna za borbo za tranzit do naših pristanišč. Vse to dosežemo ni samo v naši volji in v naši moči, ampak je zelo važno imeti v rokah orožje, katerega se moramo poslužiti, tako orožje pa dobimo s to progno.

Končno je dejal g. glavni ravnatelj, da bo gradnja trajala tri leta in da znašajo gradbeni stroški 130 milij. din.

Naredba o zatiranju koruznega molja

Ban dr. Marko Natlačen je izdal naredbo o zatiranju koruznega molja, ki je objavljena v Službenem listu. Med drugim določa uredba, da se morajo koruzna slama, proso in konoplja jeseni požeti čim nižje, to je tik nad zemljo. Koruzna, proso in konoplja striašča je treba še isto jesen preorati. Pred oranjem pa mora biti vsa požeta slama odstranjena s polja. Strn in ostanke slame, ki pri oranju niso prišli v zemljo, je po-brati in zažgati. V razdalji 30 m naokoli letošnjih in lanskih koruznih, prosenih in konopljinih posevkov, kakor tudi 30 m okoli prostorov, kjer se hranijo ti pridelki, je treba skrbno uničevati vse vrste plevela.

Ostanki ter odpadki koruzne in prosenne slame, koruznih storžev ter konoplje, ki so bili porabljeni za krmo ali na kakršen koli drug način (n. pr. za ovijanje dreva, za zasilno ograjo itd.),

se ne smejo odlagati na gnojlišče, ampak se morajo sežgati najkasneje do 15. maja. Do 15. maja se morajo vsa koruzna in proseni slama ter koruzni storži, ki niso bili prej na kakršen koli način porabljeni, sežgati.

Kdor prekrši predpise ta naredbe, se kaznuje po čl. 20 in 22 zakona o zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin. Vsa upravna oblastva morajo skrbeti, da se predpisi te naredbe v celoti izvršujejo.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Kakšne so olajšave za obiskovalce Ljubljanskega velesjema v inozemstvu? Na podlagi vlašesjemske legitimacije, ki jih prodajajo vsi večji inozemski potniški biroji, pa tudi jugoslovanski konzulati, imajo obiskovalci Ljubljanskega velesjema, ki bo od 8. do 12. junija, brezplačen vizum, kjer je ta še potreben. Na železnicih pa imajo sledeče popuste: v Nemčiji in Češko-Moravskem protektoratu 25%, Bolgariji 50%, Grčiji 25%, Madžarski 25—33%, Italiji 30%, Poljski 33%, Romuniji 25%, Švici in Franciji 25%. V Jugoslaviji pa imajo 50% žel. popust na ta način, da jim je potovanje iz Ljubljane nazaj do meje brezplačno.

Obšni zbori: Prekmurska banka 15. junija ob 14 v Murski Soboti; Prometna banka v Ljubljani 21. junija ob 16; Delniška družba pivovarne Union v Ljubljani 16. junija ob 11 v pisarni družbe.

Vpisi v združni register: Zadruga lesnih voznikov v Dolenji vasi, z. z. o. j. (prvi član načelstva Skulj Karol), Pravniški dom, zadruga z. o. j. v Ljubljani (predsednik dr. Krevl Josip), Izletniški dom, zadruga z. o. j., Hrastnik (prvi član uprave Breško Stanko).

Potrjena poravnava: Finci Izidor, trgovec v Mariboru, Gosposka ulica št. 32.

Zagrebska industrija svile. V trgovinski register je bila vpisana Zagrebska industrija svile d. d. Osnovna glavnica znaša 5 milij. din. Člani upravnega sveta so: Plavšič Dušan, dr. Zietler Rudolf, Kenfelj Stjepan, Luckmann Hubert in Valdemar Ogrizek; prokurist je Alfred Neumann-Zvezdič.

Italijanske državne finance

V torek 23. maja je imel Italijanski finančni minister Thaon di Revel v korporacijski zbornici (parlament) velik govor, katerega so priobčili vsi italijanski listi in ga označili kot »korajžna odkritosrčnost«. Finančni minister je povedal v bistvu sledeče:

V epihni uri, ki jo preživljamo, je italijanska financa, kot vedno, v prvem okupu pripravljena na velike naloge, ki jo čakajo. Medtem ko se manjšajo bremena, ki se nanašajo na zavojevanje in urejanje Abesinije, in medtem ko se bližajo zaključitvi tudi računski glede pohoda v Španijo v pomoč generalu Francu, postavljajo druga dejstva nove finančne probleme; doseženi cilji na priliki-kajo k nadaljnjim, in novi računi so odpirajo v preračunu.

Višina preračuna

V prvih 10 letih fašističnega režima je znašal Italijanski preračun okoli 20 milijard lir. V letu 1933-34 je narasel na 24,4 milijarde, leta 1937-38 je dosegel 29,6 milijard, za leto 1938-39 je predviden na 32,500 milijard (računsko leto se konča 30. junija), za leto 1939-40 je odobren z 29,316 milijardami.

To je preračun rednih izdatkov; k tem pa je treba prišteti še izredne (zvezane z vojnimi po-hodi, izrednim oboroževanjem itd.). Ti izredni izdatki so znašali v letih:

1934-35	975 milijonov
1935-36	11.186 milijonov
1936-37	17.519 milijonov
1937-38	9.027 milijonov
1938-39	6.500 milijonov

(Slednja vsota še ni zaključena, ker manjka še en mesec do konca preračunskega leta.)

Letni primanjkljaj

V zgoraj navedenih letih je bil redni preračun aktiven samo v letu 1936-37, zato se primanjkljaj ne krijejo točno s vsoto rednih izdatkov. Primanjkljaj je znašal v letu

1934-35	2.030 milijonov
1935-36	12.686 milijonov
1936-37	16.230 milijonov
1937-38	11.174 milijonov

Kritje primanjkljaja

Če seštejemo zgornje vsote, dobimo skupen primanjkljaj v znesku 42.120 milijonov, h katerim je treba prišteti še primanjkljaj za tekoče preračunsko leto, ki konča s 30. junijem. Ta primanjkljaj je bil v glavnem krit na sledeči način:

Posojilo »Rendita 5%« in prisilno posojilo (tako imenovana oddaja od nepremičnin) »Redimibile 5%« sta dala do 31. marca 1939 skupno 14.182 milijonov lir. Država je tiskala bankovce po deset lir in teh je šlo v promet za 3,5 milijarde lir. Država je potem izdala zakladne obveznice (Buoni di Tesoro) v znesku 12.203 milijonov, ki so jih prevzela Cassa Depositi e Prestiti, Banco Napoli, navadne in socialne zavarovalnice itd. Nadalje služi v kritje primanjkljaja izredni davek na akcijske družbe, ki bo dal okoli 7 milijard, potem izredni davek na zasebna podjetja, ki bo dal okoli 4 milijarde. V isto svrhu je finančna uprava prodala vse inozemske obveznice, ki jih je imela itd. itd.

Kaj v bodoče?

V tem oziru ni minister Thaon di Revel povedal nič konkretnega, pač pa je dal razumeti, da se bo v kratkem zahtevala nova žrtve od italijanskega gospodarstva, najbrž kakšno posojilo. Ker pa se samo s posojili ne more voditi rednega gospodarstva, je pač treba dobiti drugih dohodkov. V ta namen bo reformiran celotni davčni sistem, predvsem zemljiški davki, potem pa davki na lastnino in dohodek. Do preračunskega leta 1941-42 mora reforma že stopiti v veljavo.

Promet somborske borze. Lani je znašal blagovni promet na somborski borzi 378.080 (1937 pa 349.800) stotov in skupni vrednosti 49,4 (46,54) milij. din. Največji je bil promet v pšenici 180,725 met. stotov za 27,8 milij. din, v koruzi 159,335 stotov za 16,8 milij. din, nadalje v ovsu in mlinskih proizvodih. Najvišji promet na somborski borzi je bil zabeležen leta 1929 s 547,4 milij. din. Borza pa obstoja od leta 1925. Imovina borze je znašala na koncu leta 1938 0,43 milij. din.

Vojna odškodnina Korošcem in Primorcem pred rešitvijo

Po prevratu v letih 1920—1924 in tudi pozneje je bilo vloženih okoli 2000 prijav škod, ki jih je posameznikom in njihovim družinam povzročila svetovna vojna za časa bojev ob Soči, oziroma osvobodilni boji na Koroškem. Po tolikih letih dobiva vprašanje plačila teh škod konkretno obliko. Napori odborov vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani, temeljita pojasnila celotne zadeve, dokaz upravičenosti zahtev in težkih posledic, pod katerimi trpe še danes skoro vsi oškodovanci, je priborila temu vprašanju večjo naklonjenost pri odločujočih činiteljih, ki so uvideli, da je treba to težko krivico vendar enkrat popraviti. Po nalogo min. dr. Korošca so bile vse prijave, katere so se nahajale pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja, lanske jeseni poslane kr. bankski upravi v Ljubljani, ki je na prošnjo obeh odborov prevzela radevolje nalogo, da ugotovi dejansko stanje in višino celokupne škode, kakor tudi vsakega posameznega primer-posebej.

S tem se te zadeve po tolikih letih končno premaknila z mrtve točke.

Pri kr. bankski upravi v Ljubljani je bil, kot je bilo že javljeno, ustanovljen poseben referat za vojne škode, ki je začel pred kratkim poslovati. Delo, ki ga čaka, bo precejšnje in odgovorno. Predvsem je razvidno iz prijav, da so oškodovanci prijavljali škodo vsak po svoje, kakor je pač vedel in znal. Oškodninski zneski so navedeni neke podrobno za vsak posamezni predmet, deloma pavšalno, nekateri v kronah in predvojni valuti, drugi samolastno in po raznih vidikih preračunani v valuto, veljavno na dan prijave. Nekateri oškodovanci ponujajo dokaze potom prič, drugi so priložili cenitvene listine, uradne ali privatne itd. Med prijavi mi je mnogo takih, ki se ne tičejo pravih vojnih škod, temveč rekvizicij, internacij, škod, nastalih ob selitvi, sploh zaradi narazličnejših krivic, ki so se oškodovancu v času vojne pa tudi po vojni pripetile.

Vse to zahteva mnogo dela in truda že za ureditve spisov in predpriprave, ter bo zelo otežko-kočilo ugotavljanje in ceritve. Predvsem bodo marsikateri prijave izločene, ker ima referent določno nalogo, ugotoviti vojne škode, torej škode, nastale zaradi vojnih dogodkov na imovini jugoslovanskim državljanom na Gorškem in v ostalem Primorju ter zaradi osvobodilnih bojev na Koroškem. Take prijave bodo natančno preizkušene glede upravičenosti in glede višine, ker je marsikaj tudi pretiranega, medtem ko so mnogi,

Borze
31. maja.
Denar
Angleški funt 258
Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu so ostali nemški čeki nespremenjeni na 13,70—13,90.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 6.877.012, v Belgradu 7.295.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1.475.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	206.10—209.30
Pariz 100 frankov	116.37—118.67
Newyork 100 dolarjev	4384.25—4444.25
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan—Trst 100 lir	231.85—234.95
Amsterdam 100 goldinarjev	2366.00—2404.00
Berlin 100 mark	1771.12—1788.88
Bruselj 100 belg	749.25—761.25

Zasebni kliring:

Ljubljana:

Berlin 100 mark	13.70—13.90
-----------------	-------------

Zagreb:

Praga 100 kron	136.80—139.20
Solun drahma	31.25 bl.

Belgrad:

Praga 100 kron	135.00—137.40
Solun drahma	30.65—31.35

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.83—147.13
Newyork 100 dolarjev	5458.57—5518.57
Zeneva 100 frankov	1237.17—1247.17
Amsterdam 100 goldinarjev	2943.57—2981.57
Bruselj 100 belg	932.14—944.14

Curib. Belgrad 10, Pariz 11.7575, London 20.78, Newyork 443.75, Bruselj 75.55, Milan 23.34, Amsterdam 238.50, Berlin 178, Stockholm 107.05, Oslo 104.425, Kopenhagen 92.775, Praga 15.22, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 390, Carigrad 360.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

**v Ljubljani 459—461
v Zagrebu 460 denar
v Belgradu 465—467.25**

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 99 do 101, agrarji 60—61, vojna škoda promptna 459 do 461, begl. obv. 87—88, dalm. agrarji 86—87, 8% Bler. pos. 101—102, 7% Bler. pos. 92—93, 7% pos. DHB 99—101, 7% stab. pos. — Delnice: Narodna banka 7.400—7.500, Trboveljska 185—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 99 den., agrarji 59 50 den., vojna škoda promptna 460 den., dalm. agrarji 85.75—86.50 (86.25), 6% šumske obveznice 86 bl., 8% Bler. pos. 100.62—102, 7% Blerovo pos. 92.62—93, 7% pos. DHB 99 den., 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Nar. banka 7.400 denar, Priv. agr. banka 210 den., Trboveljska 185 do 190 (185—190), Gutmann 53 bl., Sladk. tovarna OOsijek 75—90, Osj. livarna 160—175, Isis 25 den., Jad. plavba 315 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 101 do 102, vojna škoda promptna 465—476.25, za konec junija 463—464 (463.50, za konec julija 463), begl. obveznice 89.25—89.75 (89.25); dalm. agrarji 87.25 do 87.75 (87.50, 87.25), 4% sev. agrarji 60—60.50, 6% šumske obv. 84.75—85 (84.75), 8% Bler. pos. 102—102.50 (102), 7% Bler. pos. 93 den., 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 101—101.50. — Delnice: Priv. agr. banka 216—217 (216.50).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač., srem. 148—150, slav. 149—151, ban. 144—146. — Koruza: bač. 102—103, bač. par. Indija in Vršac 102—104. — Moka: bač., ban. 232.5—242.5, 212.5—222.5, 192.5—202.5, 172.5 do 182.5, 147.5—157.5, št. 7% in 8 nespremenjeno, erem., slav. 227.5—237.5, 207.5—217.5, 187.5—197.5, 177.5—187.5, 142.5—152.5, št. 7% in 8 nespremenjeno. — Tendencja čvrsta. Promet srednji.

in to najskromnejši, svoje škode tudi skromno, skoro preskromno in na vinarje navajali.

Ko bo oškodnino plačala država iz državne blagajne, hoče povsem upravičeno točno ugotoviti, kdo je upravičen prejeti oškodnino, kakor tudi, koliko mu gre. Zato bo po ureditvi in izpolnitvi spisov vsak posamezni oškodninski primer natančno preiskan.

Najprej pa mora referent urediti spise ter zbrati točne sedanje naslove oškodovancev, ki so medtem v mnogih primerih menjali bivališče ali pa tudi umrli, ter so na njihovo mesto stopili njihovi dediči.

Odbora vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani sta prevzela nalogo, da pripravita vse, kar bo potrebno, da se delo pospeši. Kr. bankska uprava bo izdala najbrž posebne tiskovine, katere bodo vsebovale vse podatke, katere bo moral vsak oškodovanec navesti, s čemer se postopek poenostavi, ker bodo vse navedbe predpisane po enotnih principih, tako glede oškodninskega zahtevka, upravičenosti, dokazov in dokazilnih sredstev.

Kr. bankska uprava je dala odboru vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani, oziroma njenemu pravnemu pooblaščencu nalog, da prijavi nemudoma sedanje točne naslove oškodovancev, z navedbo imena, priimka, naslova, imena očeta in matere z njenim deklitiskim priimkom, poklica, kjer je oškodovanec medtem umrl, enake podatke dedičev.

Vojni oškodovanci naj zaradi tega takoj osebno prijavijo zahtevane podatke pravnemu pooblaščenцу odbora vojnih oškodovancev v Mariboru dr. Slavku Fornazariču, Sodna ulica 14, oziroma odbora vojnih oškodovancev v Ljubljani dr. Mateju Pretnerju, odvetniku, Ljubljana, Tyrševa 88, oziroma naj to stori pismeno. Pripravijo pa naj tudi nemudoma potrebne listine, zlasti morebitno uradne cenitve, poizvedo za sedanje bivališče prič, na katere se nameravajo sklicevati I. dr.

Oni oškodovanci, ki še niso prijavili svojih škod in svojih zahtevkov, naj pripravijo potrebne dokaze in listine ter se zglaste pri imenovanih odborih oziroma zastopnikih v svrhu podrobnejših pojasnil in prijav, zlasti ker bodo morali iz praktičnih razlogov izvršiti prijave tako, da bodo ustrezale zahtevani oblasti.

Nadaljnja pojasnila in navodila dobe oškodovanci pri navedenih odborih ter bodo sporočena tudi v časopisih.

Za sedaj je nujno prijaviti zahtevane naslove.

Slovenske čipke in naša ženska ročna dela

Ob 20 letnici državnega zavoda za žensko domačo obrt. Čipkarstvo — kruh stotinam žensk. Naše čipke slove po svoji lepoti po vsem svetu

Ljubljana, 31. maja.

Važno obletnico, ki mora biti vidna v vsej slovenski javnosti, praznujemo letos: ljubljanski Državni zavod za pospeševanje obrti slavi letos dvajsetletnico svojega obstoja. Teh dvajset let pomenja eno samo vztrajno in nepretrgano delo za napredek in povzdigo naše ženske domače obrti, med katero pa čipkarstvo ni edino, dasi najbolj znano. Skoraj iz nič je začel ta zavod, toda danes more že s ponosom kazati na svoje lepe uspehe, ki jih je dosegel ne samo doma, temveč po vsem svetu.

Domovna čipkarstva — Idrija

Najstarejše sledove in ohranjene vzorce čipk najdemo že v 16. stoletju. Toda to je bilo slučajno, priložnostno delo, ki ni imelo trgovinskega pomena. Sele ko se je pričelo čipkarstvo širiti bolj na široko in so se ga prijele večje naselbine, je dobilo čipkarstvo tudi pomen za trgovino. To se je zgodilo v največji meri v Idriji. Najstarejši zapisek o čipkarstvu je iz leta 1736 v arhivu rudnika v Idriji. Sprva so kupčevali s čipkami krošnjarice.

Leta 1860 pa je gospa Karolina Lapajne ustanovila prvo specialno trgovino s čipkami v Idriji. Ta podjetna trgovka je dvignila sloves naših čipk preko domačih mej in ima velike zasluge za razvoj čipkarstva. Še bolj pa je trgovino s čipkami razvil njen sin Dragotin Lapajne, ki je dvignil eksport slovenskih čipk v inozemstvo tako visoko, da je bilo čipkarstvo zelo pomemben dejavnik v narodnem gospodarstvu. Urejena trgovina je dvignila ugled ročno izdelanih čipk in tako je rastlo zanimanje za delo med ženami, ki so se vedno bolj oprijemale dobrih domačih obrti. Ustanovljali so po raznih mestih trgovine s čipkami in kučpija je dobro uspevala.

Strokovne šole za čipkarstvo

Ze leta 1876 je trgovinsko ministrstvo ustanovilo v Idriji nadzorni odbor za čipkarstvo. Prvi nadzornik je bil katehet Juvan, njegov naslednik pa ravnatelj Igljč. Leta 1880 pa je bila v Idriji ustanovljena prva čipkarska šola in prva strokovna učiteljica je bila Ivana Ferjančičeva. Zanimanje za čipkarstvo je raslo in kmalu so dobile pomožne čipkarske šole še naslednje občine: Soča, Otlica, Cepovan, Bovec, Cerklje, Horjul, Veliki dol na Krasu, Ziri, Zelezniški in Trata. Slovensko čipkarstvo je od leta 1895 dalje vodil zaslužni kurator in poznejši nadzornik Ivan Vogeltnik, ki je posvetil vso svojo pozornost učiteljskemu naraščanju, tako da so bile vse šole v strokovnih rokah.

Državni zavod za žensko obrt

Leta 1918 pa je nastal naenkrat nov položaj. Slovensko čipkarsko ozemlje je bilo razdeljeno na dve državi. Poprej je vsa čipkarska trgovina bila osredotočena v Idriji, vodena pa z Dunaja, zato je trenutno nastal v naših krajih zastoj. Na pobudo g. Vogeltnika je tedanja uvidevna pokrajinska vlada za Slovenijo takoj ustanovila v Ljubljani leta 1919 Državni zavod za žensko domačo obrt. Prvi ravnatelj je postal g. Vogeltnik, ki je vodil zavod več let, za njim pa je prevzel vodstvo se-

danji ravnatelj g. Božo Račič. Gosp. Vogeltnik se je takoj lotil težavnega dela in takoj organiziral strokovno šolstvo za čipkarstvo in uvedel tudi posredovanje dela. Zavod pa je uvedel tudi druge tehnike ženskih ročnih del in skušal organizirati ženske domače obrti na širši podlagi. Zavod je skušal tudi vse žensko ročno delo prilagoditi našim domačim razmeram in je postavil vse delo na etnografsko podlago, da se ohrani našim ročnim delom narodni značaj, ki dela tudi tujcem ta dela bolj privlačna ter pogloblja našo narodno kulturo.

Novi tečajji in šole

Zavod je ustanovil nove tečaje za čipkarstvo, vezenje, toledo, biserna dela, lasne mreže in mreženje. Zavod je začel z delom praznih rok, ker je ostal vse inventar, vsi načrti in vse gradivo na Dunaju. Potrebno je bilo dati tudi delom narodni značaj.

Temeljito so začele z delom nove čipkarske šole: v Horjulu, Polhovem gradu, Zireh, Zelezniških, Kamni gorici in Trati; tečaj za biserna dela v Zagorju ob Savi, file tečaj na Prevaljah in v Mežici, prirejani so bili čipkarski tečajji v Selcih, v Zalem logu, v Hinjah, v Koprivniku in v Ihanu, tkalska tečajja v Adlešičih in na Vinici, tečaj za pletenje torbice v Smarjeti in v Mokronogu, tečaj za predelavo volne v Gorenjih in toledo tečaj na Jesenicah.

Za ženska ročna dela pa je bilo potrebno mnogo propagande in to je tudi vršil, tako doma,

kakor v inozemstvu. Prirejane so bile razstave v Ljubljani (večkrat), v Kranju na Bledu, v Škofji Loki, Celju, v Mariboru, v Ptujju, v Ljutomeru, v Zagrebu, v Karlovcu, v Belgradu, v Skoplju, v Šabcu, v Dubrovniku, na Sušaku in v Novem Sadu. V inozemstvu se je zavod udeležil razstav v Parizu, v Pragi, v Berlinu, v Monakovem, v Kodanju, v Haagu, v Helsinkih, v Milanu, v Bariju in v Solunu. Krasne so diplome in vse polno odlikovanje, ki jih je zavod dobil. Najlepše je nedvomno darilo italijanske fašistične stranke za obrtniško razstavo v Berlinu, ki ga je dobil naš zavod. Je to poldrugeter visoka vaza iz čistega jekla, velike vrednosti.

Svet se zanima za slovenske čipke

Posledice izvrstne kakovosti in visoke umetniške vrednosti naših čipk in dobre propagande so, da je oživela kupčija z inozemstvom, zlasti z Nemčijo, Francijo, Anglijo, Dansko, Švedsko in Finsko. Prihajala pa so tudi naročila iz Egipta, Irana, Nizozemske Indije, Amerike in Juž. Afrike.

Za veliko vzgojno vrednost zavoda govori tudi dejstvo, da je obiskovalo šole in tečaje, ki jih je zavod organiziral, nič manj kakor 10.000 oseb. Povprečno po 500 žena se torej redno uči čipkarstva in drugih ročnih del na leto. Zanimanje pa še vedno raste. Prebivalstvo torej kaže zelo veliko zanimanje za ženska ročna dela. Ne glede na to, da so trgovci in zadruge plačevali velike zneske za izgotovljene izdelke delavkam, je povrh tega še ljubljanski zavod ženam v Sloveniji izplačal v dvajsetih letih okoli 2.000.000 din na nagradah. Zadnje čase so se razmere na svetovnem trgu precej poslabšale in zaradi uvedbe klirinškega prometa trpi zelo tudi kupčija s čipkami. Na vsak način pa je treba doseči znižanje carine na uvoženi sukanec in igle ali pa naj bi ministarstvo dalo za izvožene čipke primerno premijo, kakor to delajo druge države, ki jim je mar, da podpro izvoz. Če se pa to ne zgodi, bo trgovina s čipkami z nekaterimi državami postala nemogoča.

Delo zavoda je vzbudilo že mnogo pozornosti v vseh odločujočih krogih. Razstave so obiskane od najvišjih predstavnikov pa do ljubiteljev žen-

Vode so znova udarile čez bregove

Ljubljana, 31. maja.

V deževni dobi od 21. do 25. maja so se letos prvič pojavile katastrofalne povodnji po raznih krajih Slovenije. Povzročena je bila po povodnjih strašna škoda na posevkih in na njivah, kjer so prav dobro uspevali vsi zasejani poljski pridelki, tako krompir in fižol. Ko je pozneje nastopilo nekoliko mirnejše vreme in je za nekaj dni nehala deževati, so vode upadle in se povrnilo v svoje struge.

Ljubljana s pritoki je pri zadnji povodnji napravila znatno škodo v gorenjem in spodnjem svojem toku. Okoli Bevk tja do Podpeči so bile

njive pod vodo. Barje je bilo pod vodo tudi od Ižanske ceste tja proti Grmezu, ki se kot majhen hriček dviga pri Škofelci nad Barjem. Zadnji nalivi od binokošne nedelje naprej so povzročili, da so reke s potoki znova začele naglo naraščati. Ljubljana je pri Bevkah prestopila bregove in tako tudi pri Zalogu Davi je bilo njeno vodno stanje pri Fužinah 1.40 m nad normalo. Še vedno narašča. Sava pri Tacnu je narasla za 1.20 m nad normalo.

Hydrotehnični oddelek banske uprave pa je večer in davi prejel iz Celja, Radeč, zlasti iz Brežic razna poročila o vodnem stanju Save in Savinje. Današnje brzojavno poročilo okrajnega načelnstva v Celju kratko navaja, da je bilo vodno stanje Savinje davi 1.10 m nad normalo in da še ni nevarnosti za povodenj.

Okoli Kostanjevce in Brežic velike povodnji

Zalostnejša in hujša so poročila vodomernih postaj iz Brežic in Radeč. Brežice so večer večkrat poročale o naglem naraščanju Save. Poročila pravijo, da je Sava na Čatežu večer ob 13. dosegla 220 cm nad normalo, ob 15. že 231 cm, davi ob 7. pa že 280 in ob 9. po zadnjem poročilu 280 cm. Narasla je torej v dobrih 20 urah kar za 60 cm. Ljudje so obupani, kajti v nevarnosti so, da bo Sava zaradi neprestanega deževja še bolj naraščala in se približuje huda povodensjska katastrofa. Sava v Brežicah pod mostom je davi ob 7. dosegla 2.10 m nad normalo.

Krka pri Kostanjevici se je zopet razlila široko po njah in poljih. Iz Sv. Križa pri Kostanjevici so sporočili, da je Krka večer opoldne dosegla 320 cm nad ničlo, ob 14. je nato upadla za 2 cm, ker so za nekaj ur nehali hudi nalivi, nato pa se je ob 16 povzdignila na 320 cm. Ob 18. je pri Brodu (Sv. Križ—Kostanjevica) Krka naglo narasla na 325 cm. Današnje poročilo iz Brežic pa pravi, da je Krka pri Krški vasi davi ob 7. dosegla 310 cm. Vsa lepa ravan je spremenjena v veliko jezero. Vode še vedno naraščajo. Trajajo hudi nalivi. Poročilo iz Radeč pravi, da je tam Sava narasla za 1.80 m nad normalo in da še vedno narašča.

Z nedeljske slavnosti v Celju. Foto I. Kvas, Celje, Dečkov trg 3. Polkovnik Defar sprejema od poslancev LKB iz Guštanja Malgajevu zastavo. V ozadju odličniki; general Jurešič z drugimi generali, Mihelčičem in okrajnim glavarjem

CISTEK

Zadnja knjiga

»Mrtev je!...« mi je šepnil nekdo na stopnicah.

Ze več dni sem čutil, da prihaja žalostna novica. Vedel sem, da jo bom veak trenutek našel pred temi vrati; in vendar me je zadela kot nekaj nepričakovane. S težkim srcem in drhtečimi ustnicami sem vstopil v to skromno stanovanje književnika, kjer je delovna soba zavzemala največ prostora, kjer je učenje zavzelo vse ugodje; vso hišno svetlobo.

Bil je tu, ležeč na prenikzi majhni železni postelji; miza, obložena s papirji, pisava, prekinjena sredi strani, peresnik, še pokonci v črnilniku, so nemo govorili, kako nenadoma ga je smrt zadela. Zedaj za posteljo se je visoka hrastova omara, preobčena z rokopiisi in počekankami papirji, napol odpirala ekoro nad glava. Vse naokoli knjige, samo knjige: povsod, na žarkih, na stoli, na pisalni mizi, v kotih nakopičene po tleh do pod vnozija postelje. Ko je tu pisal, sedeč za mizo, mu je to napotje, ta kup, ugajal; začutil si tu življenje, živahnost dela. Ali v tej sobi smrti je bilo žalostno. Vse te uboge knjige, ki so se podirale po kupih, so imele videz, da so pripravljene na odhod, da se razbuge iz te velike knjižnice...

Pravkar sem ga objel na postelji in strmel vanj, ves prevzet od dotika tega mrtvega in kot skala težkega čela. Nenadoma se odpro vrata.

Trgavski pomočnik iz knjižarne, ves obložen in upehan, je veselo vetopil in porinil na mizo zavoj knjig, ki so pravkar prišle iz tiskarne. »Bachelinova pošiljka«, je zavpil; nato je, zapazivši posteljo, odskočil nazaj, snel čepico in se tiho odtrnil.

Bilo je nekaj strašansko ironičnega v tej pošiljki knjižarne Bachelin, ki se je zakaenila en mesec, katero je bolnik tako nepotrpežljivo pričakoval in sprejel s — smrtjo... Uboji prijatelj! Bila je to njegova zadnja knjiga, na katero je največ računal. S kakšno natančno skrbjo so njegove roke, že tresoče se od mrzlice, popravljale korekture! Kako je hitel, da bi imel prvi izvod v rokah! Zadnje dneve, ko ni več govoril, so bile njegove oči neprestano uprte v vrata; in če bi tiskarnarij, etavci, knjigovezi, vsi ti zaposleni pri delu enega samega, mogli videti ta pogled tesnobe in pričakovanja bi se roke podvzdale, črke bi bile hitro zložene na strani, strani v zvezke, da bi prišlo pravočasno, ta se pravi, dan poprej in napravilo umirajočemu veselje, da bi našel tisto misel, še vso svežo in dišečo, v novi knjigi, misel, o kateri je čutil, da je že v rešenici ušla in je zamrla v njem.

Celo v polnem življenju je tu za pisatelja neka ereča, ki nikdar ne otopi. Odpreti prvi izvod svojega dela, ko ga vidiš natisnjenega kot v reliefu in ne več v tistem velikem vrenju možganov, kjer je vedno nekoliko zmešana, kakšni sladki občutki! Ko si še mlad, ti to povzroči omotico; odevajoče črke, modro in rjavo podaljšane, kot da bi imel polno glavo sonca! Pozneje se to veselje umetnika pomeša nekoliko z žalostjo v obžalovanju, da ni povedal vsega, kar je hotel povedati. Delo, ki si ga nosil v sebi, se ti zdi vedno lepše kot tisto, ki si ga izvršil. Toliko stvari se izgubi na tej poti od glave do roke! Ob pogledu v globine eani, je zamisel knjige podobna tistim lepim meduzam v Sredozemskem morju, ki žive v morju kot plava-

ječji odtenki; če jih deneš na pesek, ostane le nekoliko vode, nekaj brezbarvnih kapljic, ki jih takoj posuši veter.

Na žalost ni imel ubogi dečko nič od svoje zadnje knjige, ne veselja, ne razočaranja. Presunljivo je bilo gledati to mrtvo in težko glavo, ki je zaspala na podglavju in ob strani to, še čisto novo knjigo, ki se bo kmalu pojavila v izložbenih oknih in se pomešala z vrvenjem ulice, z veakdanjim življenjem, katere naloge bodo potniki mehanično prebirali, ga nosili v mislih, na dnu svojih oči z imenom pisateljevim, s tistim imenom, ki je zapisano tudi na »žalostni strani« na županstvu, pa tako smejače se in tako veselo na svetlem barvaestem ovitku. Zdelo se je, da je tu obežen ves problem duše in telesa, v tem telesu, ki ga bodo zavili v mrtvaški prt in pozabili v tej knjigi, ki se je iztrgala iz njega kot vidna duša, živa in mogoče neumrljiva...

... Objubil mi je en izvod... se je oglašil čisto tiho poleg mene nek jokajoč glas Obrnil sem se in zapazil sem izpod zlatih naočnikov malo živahnost in brskajoče oko, ki sem ga poznal in vi tudi, vi veji moji prijatelji, ki pišete. Bil je to zbiratelj knjig, tisti, ki pride, brž ko je knjiga naznanjena, pozvomi dva lahna dotikljaja na zvonec, boječa in stanovitna, čisto podobna med seboj. Smeje se vstopi, skloni hrbtnico, trepeče okoli vas, vas imenuje »dragi gospod« in ne bo odšel, ne da bi odnesel vaše zadnje knjige. Samo zadnji lma vse druge, samo ta mu manika. Se mu moreš ustavljati? Tako o pravem času pride vedno, tako zna zgrabitvi prav v sredino veselja, o katerem smo govorili, v pozabo poslik, posvetil! Ah! strašno človeče, katerega nič ne odvrne, ne gluha vrata, ne hladni sprejemi, ne veter, ne dež, ne dalja. Zjutraj ga erečaja na ulici Pompe, ko praska po vratih »patriarha« Pasevja, zvečer se vrača z Marlyja z novo Sardonjevo dramo pod pazduho. In

tako, vedno na poti, vedno na iekanju, dopolnjuje svoje življenje z brezdeljem, knjižnico pa, ne da bi kaj plačal.

Gotovo je morala biti estra do knjig zelo močna pri tem človeku, da ga je privedla do te smrtne postelje.

»Ah! vzemite ga, vaš izvod!« sem mu rekel, zgubivši potrpljenje. Ni ga vzel, pogotnil ga je. Ko je zvezek dobro skrtil v žepu, je ostal nepremičen, brez besede, z glavo nagnjeno na ramena in ginjen brial svoje naočnike... Kaj je čakal? Kaj ga je zadrževalo? Morda nekoliko eramu, zadrega, da bi takoj odšel, kat da bi ne prišel samo po to?

Ali ne.

Na mizi je v ovojnem papirju, ki je bil napol odstranjen, pravkar zapazil nekaj izvodov, ki jih je iskal, neobrezanih, z velikimi robovi, z začetnimi in končnimi vinjetami; in kljub njegovemu zbranemu obnašanju je bil njegov pogled, njegova misel, vse je bilo tu... Nanje je škilil nesrečnež.

Spoznal sem, kaj je strašna opazovanja. Celo jaz sam sem se dal odvrtiti od svoje ginjenosti in sem skozi solze sledil tej presunljivo komediji, ki se je odigravala, ob vzglavju mrtvaške postelje. Nalahno z majhnimi nevidnimi sunki se je zbiratelj knjig približal mizi. Roko je položil kot slučajno na enega izmed zvezkov; obrnil se je, ga odprl in potpal list. Oči so se mu začele evetviti, kri mu je stopala v lica. Skrivnostna moč knjige je delovala v njem... Kančno se ni mogel več zdržati in je vzel eno:

»To je za g. Sainte-Beuvea«, mi je šepnil polglasno; in v svoji vročini, nemiru, strahu in da bi me morda še bolj prepričal, da je to za gospoda Sainte-Beuvea, je dodal zelo težko z naglasom nedopovedljivega kesanja: »S Francoške Akademije!...« in izginil.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 1. junija: Fortunat, spoznavalec; Kuno. Dan je ta mesec dolg od 15 ur 30 minut, zraste do 21. junija za 16 minut in se skrči do 30. za 3 minute ter je dolg 15 ur 43 minut.

Petek, 2. junija: Kvatre, Marcelin; Peter, Ščip ob 4. 11. Herschel napoveduje deževno vreme.

Novi grobovi

† Marija Reš v Mošnjah pri Radovljici je umrla v 62. letu starosti. Pogreb bo 1. junija ob 10. uri. Naj počiva v miru!

Osebnosti

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Anton Arhar iz Cerknice, Anton Jensenko iz Ljubljane in Ludvik Pečan iz Dev. Mar. v Poju. — Čestitamo!

— Na Brezjah sta se poročila pretekli teden gdč. Elza Sorli, učiteljica v Voklem pri Kranju, in g. prof. Marjan Dobovšek iz Ljubljane. Nevestina priča je bil g. sodnik dr. Vračko iz Ljubljane, ženina pa g. poslanec Rudolf Smersu iz Ljubljane. Mlademu zavednemu katoliškemu paru iskreno čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova!

— Strela je udarila v Liparjevo gospodarsko poslopje v Vogljem pri Senčurju. Ubila je najlepšo kobilo in s tem povzročila Liparjevemu zelo občutno škodo.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega >Franz-Josefa grenčice.

— Drzen vlom v Seleh. V občinsko pisarno v Seleh, ki je v Prosvetnem domu, je bil te dni izvršen predrzen vlom. Vlomilci so v lomili v občinsko pisarno, razbili ključavnico in sneli železni drog. V predalih so našli nekaj drobiža. Teško železno blagajno pa so naložili na samokolnico in jo odpeljali proti selški Sori. Tam so s sekirami razbili blagajno, v kateri so našli 5000 din gotovine in hranilno knjižico na 3900 din. Razne zapiske in papirje so vrgli proč, razbito blagajno pa so pustili tam, kjer so jo razbili. Orožniki sklepajo, da so morali biti najmanj trije krepki moški, da so mogli dvigniti blagajno in jo naložiti na samokolnico. Ljudje so videli prejšnje dni po obliži potepati se nekaj mlajših ljudi. Cepin, s katerim so razbili ključavnico, sekire in samokolnico, pa so pred vdomom ukradli pri najbližjem sosedu Kalanu.

— Zahrtben umor pri Brezicah. Včeraj zjutraj so ljudje našli v gozdu Hrastinci pri Brezicah truplo starejše ženske. V njej so spoznali 50 letno previzkarico Marijo Lapuhovo, doma iz vasi Zakot pri Brezicah. O odkritem zločinu so bile obve-

ni bilo. Laži-medicinec je je drugi dan popihal z izgovorom, da gre nasproti svojim tovarišem, ki bodo ostali na počitnicah več dni.

— V Službeno listu kraljevske banake uprave dravske banovine od 31. t. m. je objavljena »Naredba o izvrševanju določb zakona o sladkovodnem ribarstvu«, dalje »Naredba o zatiranju koruznega molja« in »Pravilnik o gradbenih taksah mestne občine Ljubljanske«.

— Danes 1. junija prične redno voziti avtobus Brezje-Bled. Odhod v Brezje ob 11.30. Priporoča se avtopodjetje Grasc.

Po državi

* Samobor pod vodo. Zadnje deževje je zlasti na Hrvaškem povzročilo velike povodnji. Posebno je prizadel Samobor, kjer je vse pod vodo, tako da je moralo nastopiti vojaštvo.

* Nov kabel med celino in otokom Visem bodo v kratkem začeli polagati med otokom Visom in dalmatinsko celino. Krediti so bili te dni odobreni.

* Brezposelni delavec zadel glavni dobiček. Preteklo nedeljo so v Splitu imeli vsakoletno tombolo sv. Duja. Glavni dobiček je pri tej tomboli zadel brezposelni delavec Vinko Kovačič iz Splita. Zadel je 10.000 din.

* Jadrnica s turisti se je prevrnila. Iz Crikvenice je 29. majnika popoldne napravilo več turistov izlet na široko morje v dveh jadrnicah. Kakih 1000 m od obale pa je zapihala močna burja, ki je obe jadrnici prevrnila. Izletniki so so popadali v morje ter se krčevito držali prevrnjene barke. K sreči pa so nesrečo zapazili s suhega, odkoder so jim poslali naglo pomoč. Prišla je še o pravem času, da so bili vsi izletniki rešeni.

* Cigani sleparijo ljudi. V okolico Bjelovara na Hrvaškem je k nekemu kmetu prišlo nekaj ciganov, ki so se kmetu in njegovim tako smilili, da jih je kmet imel nekaj časa kar v sobi. Med tem so cigani kmetu ponujali cigarete. Ta je rad vzel ter je dal še svojemu sinu. V cigaretah pa je bilo mamilo. Ko sta kmet in njegov sin cigareti pokadila, sta trdno zaspala. Medtem pa sta ciganka Vera Gjurgjevič ter njen priležnik Valentin docela oplenila tega kmeta ter mu odnesla iz omare v zidu tudi 16 zlatnikov. Drugi dan so sicer zapazili, kaj se je zgodilo ter so vso stvar naznanili orožnikom, vendar ni veliko upanja, da bi kmet še kdaj videl svoje cekine. 16 cekinov za dve cigareti je le malce preveč!

* Skladišče lesa je pogorelo 30. majnika na Sušaku. Ogenj je bil tako velik, da so ga videli celo iz Opatije.

* Smrt dveh bivših ruskih carskih častnikov. Pretekli petek se je v Osijeku obesil Nikola Daniljevski, bivši ruski carski častnik. Sedaj je služil svoj kruh v Osijeku kot preglednik vojaškega kopalšča. Bil je vedno žalosten in veliko domotožje ga je mučilo, zlasti še, ker je zadnje čase obupal, da bi se mogel še kdaj vrniti v domovino. — Isto noč pa je končal še drugi bivši ruski carski častnik Stefan Zarja. Ta je imel službo v pristanišču. Bil je vedno vesel ter je bil trdno prepričan, da se bo še vrnil v Rusijo. Zato ni verjetno, da bi se bil sam končal. Našli so ga mrtvega in razmesarjenega na železniški progi. Toda strojevodja tistega vlaka, ki je vozil po progi, je pravočasno zapazil človeško truplo na tiru ter je vlak ustavil še prej, preden je povozil človeka. Ko pa so stopili bliže, so videli, da je mož že mrtvec ter ves razmesarjen. Zato je verjetno, da ga je kdo umoril ter potem pategnil na tir.

* Telefonski kabel so izkopali ter ukradli trije drzni tatovi Vladimir Pevec, Marjan Šilavec in Ivan Ogorelec v Zagrebu. — V Gorenjo Hlivo so šli in kabel kar izkopali ter pobrali, zaradi česar je bila potem nekaj časa prekinjena telefonska zveza z Ljubljano in Nemčijo.

Slovenski delavski tabor

4. junija 1939 v Ljubljani, pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca,

bo ob vsakem vremenu

po sledečem določenem dnevnem redu:

Zjutraj ob 6 fanfare na Gradu in budnica z godbo po mestu.

Ob 10 pri sv. Jožefu skupna sv. maša s kratkim cerkvenim nagovorom in blagoslovitev desetih praporov.

Ob 110 ureditev spreveda, ki bo šel po Poljanski cesti, preko Krekovega trga, mimo škofijskega dvorca in čez trinostovje do Uniona.

Ob 10 manifestacijsko zborovanje v veliki dvorani Uniona. Na zborovanje pozdrav predsednika in kratak govor zastopnika ZSD. Nato govori: ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič, naš narodni voditelj dr. Anton Korošec, in naš sodelavec minister za gradbe dr. Miha Krek.

Zborovanje zaključimo z narodno himno.

Se enkrat poudarjamo, da bo prireditev ob vsakem vremenu.

Povodenj v Selnici ob Dravi

Selnica ob Dravi.

Ogromno škodo je povzročilo v naši občini zadnje deževje. Silno je prizadel ves hriboviti del občine Selnica, ki leži na Kozjaku v dolžini 18 kilometrov. Houdorniki so tako narastli, da so uničili vse ceste, odnesli so novopostavljene mostove, poplaval travnike ter nižje ležečim posestnikom odnesli vrtove, sadonosnike, višje ležečim pa so plazovi odnesli z njiv krompir, koruzo ter je nekaterim ostala od njiv le gola skala. Sveti Duh na Ostrem vrhu je popolnoma odrezan od sveta, ker je cesta popolnoma uničena. Nujno je potrebno, da bi tudi oblastva priskočila občini Selnica ob Dravi na pomoč, ker ne zmore iz svojega preračuna kriti tolikšnih izdatkov. Ljudje bodo sami že prispevali z delom, vendar je tudi večja podpora zelo nujna. Na občinskih cestah znaša škoda 150.000 din, na zasebnih cestah 80 tisoč dinarjev, plazovi in poplave pa so tudi napravili nad 100.000 din škode.

Anekdota

Filozof Schopenhauer, ki je bil velik prijatelj psov, je nekega dne na sprehodu srečal gospoda, ki je vodil s seboj malega jazbečarja. Filozof se je takoj začel pogovarjati z gospodom o psičku. Gospod je na vse pretege hvalil sposobnost in razum svojega kučka. Dejal je: »Govoriti seveda ne zna, vendar še nikdar nisem videl tako razumne živali. Prepričan sem, da prav toliko zna kot jaz, je končal gospod. Schopenhauer je malce pomohal ter nato dejal: »Hm, morda je tako, kakor pravite, vendar to še ni dokaz, da je res razumen.«

Ljubljana, 1. junija

Gledališče

Drama. Začetek ob 20. V četrtek, 1. junija: »Velika skušnjava«. Red Četrtek. — Petek, 2. junija: ob 15 »Othello«. Dijaska predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20. V četrtek, 1. junija zaprtlo. V petek, 2. jun.: ob pol 20 »Lohengrin. Red. A. — V soboto, 3. jun.: »Lucia di Lamemmoor«. Red B. Gostovanje Christy Solarija in Alde Nollijeve.

Radio Ljubljana

Četrtek, 1. junija: 12 Mandoline in balalajke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Lahkih nog naokrog — 14 Napovedi — 18 Pevski zbor Mestne ženske realne gimnazije — 18.40 Slovenska žena za Slovence (g. dr. R. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert. Sodeluje ga. Marla Oberwalder in Radij. orkester — 21.80 Pisan drobiž (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

Četrtek: 1. junija: Belgrad: 21.10 Narodne pesmi — Zagreb: 20 Koncert na dveh klavirjih — Bratislava: 20.30 Slovaške pesmi in plesi — Praga: 20 Zvočna igra — Solija: 21 Komorni koncert — Varšava: 21 Pevski koncert — Berlin: 20.15 Frankfurt — Budimpešta: 19.30 Mozart: »Carobna piščal« — Bukarešta: 19.55 Klavirski koncert — Dunaj: 20.15 Plesni večer — Pariz: 20.30 »Rožstvo Tristana«, dram. pesnitve.

Prireditve in zabave

Prireditve profesorja dr. Jozefa Golomka iz Varšave bo v okvirju univerze v petek ob 6 zvečer v zbornični dvorani o Juliju Slowackem, v soboto v istem času in istotam pa o poljskem modernizmu (Mlada Poljska). Za širše občinstvo pa bo imel g. profesor v okvirju Društva prijateljev poljskega naroda predavanje v petek ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice o Poljski in Poljakih (in ne o moderni poljski književnosti, kakor smo včeraj poročali). Prepričani smo, da bo slovensko občinstvo predavanje poljskega gosta z ozirom na čas, v katerem živimo, v velikem številu obiskalo.

Filozofsko društvo v Ljubljani bo priredilo v soboto, dne 3. junija t. l. v mineraloški predavalnici na univerzi ob 6 zvečer svoje zaključno predavanje v tej sezoni. Predaval bo g. univ. prof. dr. France Veber o temi: Dvojna narava čutenja. Vabljeni vsi, ki so zanimaji. Vstop prost.

Angleško društvo v Ljubljani opozarja svoje člane in ljubljansko občinstvo na večer škotskih pesmi, ki bo drveni ob 20 v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Ga. Fanny S. Copeland, lektorica angleškega jezika na naši univerzi, bo predvajala škotske narodne pesmi s spremljevanjem glasovirja. Na zanimivi večer, ki ga priredi ga. lektorica, ki je po rodu Škotinja, posebej opozarjamo.

Trboveljski Slavčki imajo ogromno število svojih prijateljev v Ljubljani, ki se vesale vsakega njihovega koncertnega nastopa. Vsem tem prijateljem povemo, da bodo nastopili v torek 6. t. m. Trboveljski Slavčki zvečer ob 20 v Franciškanški cerkvi na cerkvenem koncertu. Pravkar so naštdirali krasno Grbevo troglasno mašo, ki je komponirana na staroslovensko besedilo in to mašo bodo prvič javno izvajali v Ljubljani. Pri koncertu bo sodeloval prof. Matija Tomc, vodil pa bo koncert ustanovitelj in voditelj Slavčkov, zborovodja Avgust Suligoj.

Cenjeno občinstvo obveščamo, da koncert pevskega društva »Slavec«, ki bi se moral vršiti 2. junija v fračiškanski dvorani, se mora žal zaradi nepredvidenih zaprek preložiti na naslednji petek, dne 9. junija ob 20. Cenj. občinstvo prosimo, naj to malo spremembo upošteva in koncert poseti polnoštevilno!

Sestanki

FO sv. Peter ima drveni ob osmih redni sestanek. Pevski zbor Glasbene Matice ima drveni ob 20 vajo mešanega zbora v Lajovčevi dvorani. — Oddor. Nočni častilci molijo prevs. Zakrament in stolnici drveni ob devete dalje do 4 zjutraj. Opravile se bodo molitve 27. in 3. ure. Molitvenik »Večna molitev« je v cerkvi na razpolago. Može in mladeniči vljudo vabljani!

Cerkveni vestnik

Za pripravo na kongres Kristusa Kralja bodi v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani ves mesec junij zvečer ob pol 8 kratki govori in nato litanije preev. Srca Jezusovega. Veebina govorov bo: Plameni presv. Srca, ali: Komu predvsem velja Jezusova ljubezen? — Veako jutro ob 6 bo sv. maša s petjem pred izpostavljenim Najsvetejšim. — Pobožnost preev. Srca izvrstno pomaga za duhovno obnovo, ki jo namerava kongres Kristusa Kralja.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Poizvedovanja

Srebrna damska zapestna ura znamke »Iko« je bila izgubljena od Riharjeve ulice do univerze ter se naproša najditelja, da jo odda v upravi »Slovenca«.

Preko 10.000 zdravniških priznanj!

Serravallo

Železato KINA-VINO

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVIH IN REKONVALESCENTOV.

Izvrsten okus — Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah: litrska steklenica Din 77[—], pollitrska Din 48[—], četrlitrska Din 32[—]. Reg. S. br. 3290 od 24. II. 1933.

— Zasebno žensko učiteljšče urulink v Škofji Loki bo sprejemalo v prihodnjem šolskem letu 1939-1940 tudi učenke, ki so dovršile meščansko šolo z odličnim ali s prav dobrim uspehom. Absolventke te šole bodo imele prav iste pravice kot one državnih učiteljšče, torej tudi do državne službe.

— Naša pesem v Slovenskih gorah. Dne 24. maja nas je obiskal frančiškanski akademski zbor iz Ljubljane (zbor, ki poje pri akademski službi božji) pod vodstvom opernega dirigenta g. Neffata. Odkar so nam župnik s prižnice oznanili, da nas bo obiskal frančiškanski akademski zbor, smo ga vsi težko pričakovali. Da smo ga res z veseljem sprejeli v svojo sredo, je pričal nad vse prisrčen sprejem. Zbor, ki je ob 9 dopoldne priredil pri Sv. Lenartu svoj koncert, se je pripeljal k nam z zamudo, vendar so množice ljudi, ki so se zbrale s trojiško godbo na čelu k sprejemu, čakale. Ob prihodu avtobusa je zaigrala godba, pevec pa so nam nato zapeli v pozdrav »Od Urala do Triglavca«. Nato so odšli v cerkev, ki jo je ljudstvo vso napolnilo. Maše se je udeležila tudi šolska mladina. Po maši je zbor ubrano zapel nekaj slovenskih narodnih pesmi pred cerkvijo, nakar smo odšli k spomeniku blagopokojnega kralja Aleksandra I. Godba je zaigrala državno himno, pevec pa so zapeli »Slovensko pesem« in »Ej trubač«. V imenu vseh Trojičanov je zbor pozdravil šolski upravljavec, ki je naglasil pomen slovenske pesmi. Poudaril je, da se nam ni treba bati pogina vse dotlej, dokler bo v naših srcih gorela, nas dvigala in vzpodbujala slovenska pesem. Vsa množica je nato skupno z zborom zapela »Hej Slovanci«.

— Jegličev akademski dom bo spomenik pokojnemu slovenskemu školu. Vsi zavedni Slovenci darujejo v ta namen!

— Zahvala. Na ženitnini pri »Gašperju« v Oplotnici, kjer sta se poročila g. Stanko Vodovnik in gdč. Tiliška Srebra, oba vneta prosvetna delavca, so svatje nabrali 100 din za Jegličev akademski dom. Odbor se za dar lepo zahvaljuje in želi mlademu paru mnogo sreče in blagoslova na novi poti. — Akcija za Jegličev akademski dom.

— Za štiri dni v Italijo: na grob sv. Antona Padovanskega, romarski avtoizlet (v tehnični izvedbi Tujskoprometne zveze) od 11. do 14. junija po Vipavski dolini v Gorico, Trst, Padovo in Benetke. Spotoma romarski obisk Sv. Gore, na sam god sv. Antona prisostvujejo romarji velikim svečanostim v padovanski baziliki. — Cena 280 din; samo do Gorice—Trsta 150 din. Prijave do 3. junija. Brezplačna navodila pošilja uprava »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Največje bogastvo je zdravje

Revno življenje ameriškega milijonarja, ki že tri leta diha z železnimi pljuči

Frederik Snite iz Amerike je med bolniki, ki so te dni prišli v Lurd iskati zdravja, govelo najrevnejši, noben berač ne bi menjal z njim. Pod imenom »mož z železnimi pljuči« je postal žalostna senzacija sveta. Ako njegov oče, lastnik tovarne za pohištvo v Chicagu, ne bi bil večkratni milijonar, bi moral Frederik gotovo že zdavnaj zapustiti svet, ker vsak dan njegovega življenja stane 1000 dolarjev (okrog 50.000 din!). Le bajni dohodki njegovega očeta omogočajo sinu edincu — nič drugega kot golo življenje. Ob bogastvu svojega očeta je Frederik Snite pravi trpin, vreden vsega pomilovanja. Na pomorskem potovanju po Daljnem vzhodu pred tremi leti ga je popadla zavrtna bolezen, neka ohromelost pljuči, ki mu je vzela vse življenjske sposobnosti, le zavest mu je pustila. Ze tri leta živi v nekem stroju, ki je dobil ime »železna pljuča« in mu omogoča dihanje. Stroj je bolj podoben kotlu lokomotive kot pa pripomočku za bolnega človeka. Tehta 500 kg, z njim je zvezan elektromotor, ki neprestano v pravilnem ritmu dovaja v mrtva pljuča bogatega edince zrak — to je njegovo dihanje, brez teh priprav bi zastalo življenje v njem.

Ko je na ladji zbolel, so ga najprej prenesli v bolnišnico v Peiping. Z letalom se je za njim pripeljal oče, ki je rotil zdravnike, naj mu obratijo sina pri življenju in to za vsako ceno, pokazal je tudi, da denar pri tej zadevi ni nobeno vprašanje, le zdravje, zdravje! Prvič so poskusili s tem aparatom »železnih pljuči«, ki so veljale okrog 15 milijonov din! Oče za svojega edinega dediča ni štedil. Iz Peipinga so bogatega bolnika prepeljali v Rockefellerjev zavod v Ameriko, kjer je bil noč in dan odhban od zdravnikov in monterjev, ki so bolj nadzorovali delovanje aparature

kot pa delovanje njegovega telesa, ki samo od sebe itak ni zmoglo več. Tako se je zdravnikom posrečilo, da so smrti iztrgali že gotovo žrtev, rešili so življenje, toda kakšno! Frederik Snite je danes star 26 let, pa noč in dan živi v svojem železnem kotlu, motorna sesalka, ki mu dovaja zrak v pljuča, enakomerno brni ob njem in kar mu povedo, to izve, kar mu pokažejo, to vidi, in kamor ga v tej napravi prepelejo, tam je.

Nad glavo, ki edina svobodno gleda iz kotla, so mu napravili posebno gledalo, skozi katero more videti svojo najbližjo okolico, ne da bi mu bilo treba glavo veliko obračati. Upanja, da bi kdaj ozdravel, že prav za prav ni več, zdravniki so obupali nad njim, ker se doumejo njegove boleznin in besedo imajo večidel le še tehnički, ki na njegovi napravi preizkušajo svojo iznajdljivost. Sicer Snite ni v življenjski nevarnosti, toda nekako obsojen je, da tako življati naprej — do nekega konca. Neprestano so ob njem štiri bolniške streljnice in po dva zdravnika, kar si pač more privoščiti samo sin milijonarja, pa mu gotovo noben revež ni nevoščljiv. Frederik je že večkrat očeta prosil, naj ga pusti umreti, toda oče je pripravljen žrtvovati vse svoje milijone — za upanje, da bo njegov sin še kdaj zdrav. Sedaj se je Frederik odločil, da poroma v Lurd, kjer je »zdravje bolnikov«.

Seveda je oče vse ukrenil, da bi bilo dolgo potovanje čim bolj udobno. Do Le Havre so se vozili v štirih luksuznih kabinah na francoskem parniku »Normandie«, od tod pa s posebnim vlakom v Lurd. Poleg zdravnikov in bolniških streljnic potujejo z njim še štiri nosači, ki ga prepljujejo iz parnika na vlak, iz sobe v sobo in ki ga v Lurdu tudi vozijo v kopeli lurškega studenca.

Poletno veselje v gorah. »Dober dan, gospod tovariš! Ali ste tudi vi prišli semkaj v hribe, da si odpočijete?«

Zoper žejo, glad, skomine, čik bonbon gre z mano na planine

V kavarni pri isti mizi sedita dva gospoda ter molčita. Čez dalj časa pa eden izmed njiju glasno vzdihne. Drugi pa ee zadere: »Nehajte že enkrat s svojim klepetanjem o barantiji.«

LJUBLJANA

Brošura Angele Vodetove pred sodiščem

Ljubljana, 31. maja.

Okrožno sodišče kot tiskovno sodišče je danes obravnavalo prav zanimivo tiskovno zadevo, v kateri gre za dva diametralno nasprotna si nazora o zakonakem življenju. Tiskovni senat so tvorili s. o. s. g. Ivan Brelih kot predsednik ter gg. Rajko Lederhas in dr. Julij Fellahar kot sodniki. — V bistvu gre za načelna stališča o nazorih seksualnega življenja.

Strokovna učiteljica gdč. Angela Vodetova je po svojem odvetniku dr. Rudolfu Krivicu vložila proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, ki ga je zastopal odvetnik g. Miloš Stare, tiskovno tožbo zaradi prestopka klevete po členu 52/I tiskovnega zakona zaradi članka pod naslovom »Kaj pravite«, ki je bil objavljen letos 21. januarja. Tožiteljica gdč. Angela Vodetova je inkriminirala vsebino članka, zlasti odstavke, ki pravijo, da širi tožiteljica neko novo spolsko moralo, da je to gola marksistična propaganda za tište vrste svobodno ljubezen, kakor so jo skušali uresničiti v boljševiški Rusiji in Španiji v polnem nasprotju z dostojanstvom žene in v pogin vsakega skupnega duhovnega življenja itd.

Na današnji razpravi, ki je trajala dobro uro od 13. do 14., je bila najprej prebrana kratko sestavljena obtožnica, ki zahteva obsodbo toženega odgovornega urednika »Slovenca«. Obtoženo je podal že pisemno obličen, filozofsko in teološko globoko utemeljen zagovor. Naglasil je dejstvo, da nikakor ni hotel žaliti pisateljice knjige o spolnem problemu, marveč je napisal objektivno kritiko njenega dela v obrambo krščanske morale. *Osnove spolnega življenja zasebne tožiteljice so vseskozi marksistične in v polnem protislovju s krščanskim in cerkvenim nazorom glede spolnega življenja in zakona.* Tožiteljica se v svojem drugem delu knjige naslanja vseskozi na marksistične vires, ki so protikrščanski in ateistični. Nikjer pa ne navaja nazorov krščanskih mislecev in se o krščanstvu, kjer ga mimogrede omenja, izraža neprijazno. Njeno delo ima dejansko propagandističen namen za marksistično ideologijo.

Na današnji razpravi so bile prečitane v pretekavi podane izjave treh prič. Zdravnik dr. Anton Breclj je omenil, da je svojo oceno v »Casuc« napisal, ker mu je dal za to povod v »Slovenec« objavljeni članek. Smatra, da je bil članek za pisateljico žaljiv. Ideološka osnova pisateljice o spolnem problemu pa je pomotna in tudi zasta-

rela. Priča urednik Fran Terseglav je poudaril, da so trditve Vodetove v nasprotju s krščanskim nazorom o spolnem vzajemnem življenju in da ne smatra članka za žaljivega, ker predstavlja zgolj stvarno kritiko s stališča krščanske filozofije in morale, ne pa kak političen napad. Univ. prof. dr. Al. Odar je poudaril, da je knjiga sicer pisana resno, vendar v stvari zmotna. Nazori pisateljice so v nasprotju s krščanskimi.

Zastopnik tožiteljice dr. Krivic je kratko utemeljeval obtožbo in predlagal obsodbo.

Branilec obtožena g. Miloš Stare je v krepkem in jedrnatem govoru poudarjal, da je tožiteljico delo res propagandnega značaja, knjiga je pisana popolnoma enostransko. Navaja samo pisateljice in znanstvenike marksistične ideologije in krščanskim nazorom nasprotno, nikjer pa ne navaja nazore kaknega krščanskega pisca, da bi potem sama kritično vzporedila nazore obeh struj. Tudi dr. Breclj je dejal, da so nazori tožiteljice zmotni in zastareli. V članku ni šlo za osebo tožiteljice, marveč za kritiko vsebine njenega dela. Kritika je bila vsekakor dopustna.

Zastopnik tožiteljice je tudi predlagal, da sodišče prisodi tožiteljici 5000 din odškodnine, ki se naj porabi v dobrodelne namene.

Po kratkem posvetovanju senata je bila objavljena sodba, s katero je bil toženi odgovorni urednik obojen zaradi prestopka klevete po členu 52/I tiskovnega zakona na skupno 180 din denarne kazni ali 3 dni zapore (custodia honesta), dalje v plačilo odškodnine v znesku 200 din, na svoje stroške ima objaviti sodbo v »Slovenec«, ima povrniti stroške pravde in naposled plačati 500 din povprečnine. Senat se je postavil na stališče, da je članek preokrajšil dopustne meje kritike in da so bili izrazi za pisateljico žaljivi.

Razpravi so prisostvovala 4 članice naprednega ženskega gibanja, ki so tiho godrnjale med govorom branilca in sodbe niso sprejele z zadovoljstvom. Bile so nekoliko razočarane zaradi mile sodbe in majhne odškodnine.

Sodišče je izreklo sodbo, ker je smatralo, da je »Slovenec« bil v kritiki preester s kazensko-pravnega stališča, sodišče pa se ni spuščalo v presojo vprašanja kot takega, ali in v koliko je brošura pisateljice v nasprotju s krščanskim nazorom o spolnem vprašanju in zakonu. Vsi trije strokovnjaki so pa kot priče izjavili, da so nazori Vodetove v mnogočem s krščanskega stališča zmotni, z znanstvenega pa zastareli.

Montecatini

pri Florenzi (Italija)

SEZONA: 1. aprila do 30. novembra

Najnamenitejšo italijansko zdravilišče za črevesne motnje in prebavila, tropske bolezni in revmatizem. PITNA, KOPALNA IN BLATNA ZDRAVLJENJA — FIZIOTERAPIJA 250 hotelov in penzionov. — Vse privlačnosti svetovnih zdravilišč — Znižane vožnje po železnici

Pojasnila: **EMIT**, Terazije 16, BEOGRAD in vse potovalne pisarne ter Ufficio Propaganda, Montecatini Terme (Pistoia) Italija.

MARIBOR

Znamenita najdba v Betnavi

Maribor, 31. maja.

Stara protestantska grobišča v Betnavi je začelo izročati svoje skrivnosti ter postaja zanimiva zakladnica za važne zgodovinske najdbe, ki nam bodo razsvetlile doslej precej nejasno obdobje protestantizma v Mariboru. Ze nekajkrat smo poročali o pomembnih odkritjih in zanimivih najdbah, ki so jih zadnje tedne napravili na tem pokopališču, ki ga razkrivajo ob priliki kopanja gramozna v betnavski gramoznici. Tako so odkrili pri okostjih razno orožje in opremo, izkopali so tudi bakreno krsto, ki pa so jo neuki delavci razbili ter so potem kose krste prodali kot staro kovino. Te dni pa so našli na najzanimivejše odkritje — spravili so na dan popolnoma ohranjeno bakreno krsto.

Gramoznica, v kateri izkopavajo staro grobišče, se nahaja na zemljišču betnavske graščine v bližini državne ceste ter znanega betnavskega ribnika. Ze lansko leto so ob priliki razširjenja gramoznice našli na prva okostja in na temelje nekdanje protestantske cerkve, ki jo je protireformacijska komisija graškega škofa Brennerja razstrelila s smodnikom. Gramoznica je zelo globoka, najdbe pa se nahajajo plitvo pod površjem v zemeljski plasti nad gramozom. To plast previdno odstranjujejo, da pridejo do gramozna, pri tem pa od časa do časa nalete na zidane grobnice, pa tudi na navadne grobove. V enem takih grobov so v soboto, 20. maja našli delavci nenaekrat na večji kovinski predmet, podoben zelo velikemu kovčku. Oba lastnika trdita Intus Deutsch in Zeleznik, ki izrabljata gramoznico ter sta pokazala doselej za prizadevanja prof. Baša pri izkopavanju grobišča zelo veliko razumevanje, prav tako pa o ohranjenosti betnavske graščine Habjančič, so takoj uvideli pomembnost odkritja ter so krsto shranili, dokler ni prišel ponjo prof. Baš, ki so

je tiste dni mudil v Prekmurju. Krsto je dal prof. Baš prepeljati v muzej, kjer so jo odprli.

Krsta je zelo velika, podobna zaboju ali še bolj kopalni banji, saj meri v dolžino nad dve metra, v višino in širino pa okrog 80 cm. Je iz precej debele bakrene pločevine, zbite z zakovicami. Delal jo je gotovo zelo spreten obrtnik, ker je okrašena s lepimi ornamentmi. Na štirih straneh se nahajajo veliki železni obroči za prenos in za spuščanje v jamo. Na sredini pokrova je pritrjena bakrena, v ognju pozlačena plošča z napisom in plemiškim grbom. Napis pove, da počiva v krsti »Ana pl. Schiffer, roj. Sinzendorf«.

Ker se krsta ni nahajala v zidani grobnici, temveč v navadnem grobu, se je pod pritiskom zemlje v teku časa pokrov upognil ter je nastala ob strani odprtina, v katero je pronicala voda ter nosila s seboj blatno ilovico. Temu dejstvu gre hvala, da se je vsebina krste zelo dobro ohranila. Blato je truplo in obleko precej konserviralo. Če bi bila vsebina v suhi krsti, bi že bila zdavnaj razpadla v prah. V bakrni krsti je druga krsta iz dvojnih debelih borovih desk, ki pa so že vse preperle. V drugi krsti leži okostje pokojne Ane pl. Schiffer, oblečeno v volnen plašč in svilena oblačila. Prof. Baš upa, da se mu bo posrežilo oblačila še ohraniti ter restavrirati. Od okostja je najbolje ohranjena lobanja, katere zobovje kaže, da je pokojnica umrla že v zrelih letih. Vidi pa se iz vsega, da je bila pokojnica iz bogate, ugledne mariborske plemenitaške rodbine. Saj pa so bili takrat protestantje sami bogati meščani, reveži in kmetje so vztrajali še naprej v katoliški veri svojih prednikov.

Ko bo prof. Baš najdbo natančneje proučil in ko bo konserviranje končano, bo krsta razstavljena v mariborskem muzeju.

m Sklep majniških pobožnosti je bil snoči po vseh mariborskih župnijskih svetiščih. Letošnje majniške pobožnosti so bile v Mariboru povsod krasno obiskane. Zlasti lepe so bile šmarnice v novi cerkvi v Magdalenskem predmestju, kjer je bilo po navadi vsak večer obisk tolikšen, da je bilo svetišče dosti pretresno za toliko množico ter je vedno veliko ljudi stalo zunaj cerkve. Zelo lepe so bile tudi šmarnice za šolsko mladino pri oo. frančiškanih, ki so jih zaradi lepega mladinskega petja radi obiskali tudi odrasli. Pozornost so vzbujale šmarnice v stolnici zaradi svojih programatičnih, zanimivih govorov ter so nastopali najboljši mariborski cerkveni govorniki.

m Nebo nas zaliva s padavinami. Silne množine vode se zlivajo nad Maribor in okolico. Na meteorološki postaji so namerili na binkoštno nedeljo 4.2 mm dežja, v ponedeljek je padlo 4.5, v torek že 11.8 mm, v noči od torke na sredo pa je padlo nič manj kot 16.7 mm dežja. Posledice deževja so, da je Pesnica zopet prestopila bregove, prav tako pa so že poplave tudi ob Dravinji in drugih vodah na Štajerskem.

m Lepa pridobitev muzeja. S posredovanjem učitelja g. Knafelje je dobil mariborski muzej pri Veliki Nedelji pečnico iz litega železa iz srede 18. stoletja. Pečnica ima zelo lepe reliefe ter je zanimivo delo.

m Pretep med krošnjariji in vaščani. V Zbelevski gorici je prišlo v klet posestnice Marice Lažeta pet dalmatinskih krošnjarjev, ki so bili že vsi močno vinjeni, v kleti pa so izpili še 12 litrov vina. V kleti se je nahajala tudi družba vaščanov. Eden je igral na citre, drugi pa so peli. Med vaščani in krošnjariji pa je nastal naenkrt prepir. Krošnjariji so potegnili iz krošnji kuhinjske nože ter so vaščane in lastnico kleti pregnali, v kleti pa so vse razbili. Tomažiču Jožefu so tudi razbili citre. Ko so krošnjariji odšli iz kleti, je šel Tomažič za njimi ter je zahteval od njih, da mu plačajo 150 din za razbite citre. Krošnjariji pa so spet potegnili nože. Tomažič je pobral debele kol ter je kresnil krošnjarija Marka Pušiča s tako silo po glavi, da je padel nezavesten na tla. Nato je prišel k Tomažičeva žena z omelem za ometanje peči ter začela udrihati po krošnjarijih, prišli so še drugi vaščani, zlasti ženske ter so končno krošnjarije pogнали v beg. Posledica pa je bila cela kopica ranjenih in hudo poškodovanih, od katerih so morali nekateri v bolnišnico.

m Zaradi nesrečnega strela pred sodniki. Včeraj dopoldne se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Mariboru 38-letni posestnik Matevž Rožman iz Podlehnikarji zaradi smrtne nesreče, ki jo je dne 7. marca nehoti sam povzročil. Rožman je omenjenega večera pregledoval svoj samokres pred hišo svojega soseda Trafela. Dvakrat je ustrelil v zemljo, tretji strel pa je zatajil, pa je zaradi tega poskušal, zakaj se orožje ne sproži. V tistem trenutku pa je prišel mimo posestniški sin Janez Trafela. Nesreča je hotela, da se je orožje sprožilo ter je strel zadel Trafelo v trebuh, da je nesrečeč kmalu kljub zdravniški pomoči izkrmavel. Rožman je bil zaradi neprevidnega ravnanja s orožjem obojen nepogojno na 1500 dinarjev kazni ali 1 mesec zapore ter 250 din povprečnine.

m Zid se je nanj podr. V Rošni se je ponesrečil 36-letni posestnik Janez Golob. Podiral je nek zid, naenkrt pa se je vse skupaj zrušilo nanj ter ga pokopalo pod kamenjem in opeko. Pri tem je dobil tako hude poškodbe, da so ga morali zapeljati v mariborsko bolnišnico.

m Pedagoška centrala v Mariboru ima v nedeljo, dne 4. junija ob 10 dopoldne v drž. učite-

ljišču občni zbor z običajnim dnevnim redom in predavanjem prof. Šilaha: »Načelne smeri učnih načrtov«.

m Ljudski oder. Danes ob pol 8 važen sestanek na odru. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka udeleže.

Gledališče

Četrtek, 1. junija ob 20: »St. 72«. Red A. Petek, 2. junija ob 20: »Potovanje v Benetke«. Premiera. Predstava Zdrudnje gled. igralcev.

Celje

c Koncert CPD ob 45 letnici društvenega delovanja bo v soboto, 3. junija v dvorani kina Union v Celjskem domu. Prvi del eporeda obsega mešane zборе in samospeve slovenskega skladatelja Antona Lajovica, katerega 60 letnico praznuje letos ves kulturni slovenski svet. Samospeve bo pela gdč. Valči Heybalova, članica ljubljanske opere. V drugem delu sporeda bodo zastopani s svojimi novejšimi pesmimi za moški, ženski in mešani zbor skladatelji Adamič, Delak, Dobrovnik, Prelovec, Savin, Tomc, Vodopivec. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar, Kralja Petra cesta.

c Savinjski okrožni prosvetni tabor. Bralno društvo na Gomilskem slavi letos 40 letnico svojega obstoja. Ta jubilej bodo v nedeljo, 11. junija proslavila vsa društva Savinjske doline. Dopoldne ob pol 10 bo pri župni cerkvi prosvetni tabor. Pridigo in sveto mašo bo imel gomilski rojak prelat stolni kanonik g. dr. Franc Cukala, slavnostna govornika pa bosta tudi minister g. Franjo Šnoj, župnik g. Ivan Ravčigaj. Popoldne ob pol 4 bo na vaškem travniku nastop Savinjskega okrožja ZFO in VDK.

c O tragičnem dogodku v Vitanju. Pri poročilu o žaloigri v Vitanju so se vrinile pomote, katere resnici na ljubo popravljamo. Djordjevič ni bil že lansko leto na letovanju v Vitanju, temveč je prišel šele letos v Vitanje in bil le deset dni pri Meškovi, kjer imajo sobe za letovištarje, kar izključuje vsako možnost v verodostojnost govorice, ki so popolnoma neosnovane, da bi se imele Meškova in Djordjevič rada. Res je, da se je Meškova ločila od svojega moža, a ne zaradi zakonske nezvestobe. Znano je tudi, da je Meško Josip vedno iskal prilike, da bi ustrelil svojo ženo. Toliko popravljamo naše poročilo po želji.

c Uradni dan zbornice za TOI je preloženo na torek, 13. junija.

c Primer dogodkov iz Konjic. V petek se bo zagovarjal pred celjskim sodiščem Lužnik Franc iz Konjic zaradi kršitve zakona o zaščiti države.

c Nekaj iz celjske statistike. Meseca maja je obiskalo Celje 1102 tujecev, od teh 944 Jugoslovancev in 163 inozemcev, dočim v mesecu aprilu 1088 tujecev. Lani meseca maja je obiskalo Celje 1134 tujecev. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 25 ljudi, od teh 9 v mestu in 15 v bolnišnici.

c V Celju so pripeljali pokojnega Putana iz Grada. Položili ga bodo v grobnico Putanove rodbine na mestnem pokopališču. — Naj v miru počiva!

c V železnicarstvu v Storah so odpustili večje število delavcev, ki so jih vzeli le v sezonsko delo.

c Obojanja vredno delo nočnih zlikovcev. Ze trikrat so nočni zlikovci iz zlobe in politične mržnje v Vojniku z blatom ometali fasado vile kape-tana v p. g. Kompana Valentina. Apeliramo na oblast, da ukrene vse potrebne, da se kaj takega ne bo ponavljalo več, občina pa naj uvede stalno nočno stražo.

Belokranjski festival

18. junija v Črnomlju

Bela Krajina vabi na svoj narodni festival! Svoje življenjske bitnosti poudarjamo Slovenci v marsikaterem oziru — v prosvetnem, gospodarskem, zgodovinskem, političnem itd. — le na folkloro smo nekoliko pozabljali.

Sicer imamo tudi v tem oziru svojega Valvazorja, smo se tudi v tej smeri začeli gibati že pred sto leti v Prešernovi dobi, a do Folklornega instituta Glasbene Matice še nismo prišli daleč. Ta je pred štirimi leti organiziral Koroški dan in pred tremi leti nastop Belih Kranjcev v Ljubljani, ko je Franc Marolt tudi izdal »Tri obredja iz Bele Krajine« 1936.

Pravkar smo čitali po časopisu o takem festivalu v Belgradu, kjer ga že nekaj let prireja Novinarsko združenje, in so nas na njem prav uspešno zastopali pravi Beli Kranjci iz Črnomlja in Metlike, ki jih bomo videli tudi 18. junija.

Prav v Beli Krajini, kakor na svoj način tudi v Korotanu, se je ohranilo najbolj verno naše narodno življenje in izživljanje, ker so bili prav oni daleč od sveta, prepuščeni samim sebi, saj je šele v Napoleonovem času prišla preko Gorjanec v Belo Krajino cesta in šele 1914 tudi železnica.

Tako bi bilo prav primerno, da se prav ob Beli Krajini začnemo bolj zanimati tudi za naše narodopisno bogastvo, ki ga ima prav ona v obilni meri.

In tako vabi Bela Krajina 18. junija v svojo sredo. Pred tremi leti je prišlo njeno zastopstvo v Ljubljano in nam tu pokazalo svojo pestrost in davnino, sedaj ji bomo vrnil obisk.

Vsega sicer Bela Krajina ne bo mogla pokazati, za to je en dan premalo, a videli bomo vsaj glavno: Zeleneza Jurija, črnomaljsko kolo in most, kresnice, viniško, starotirsko in adlešičko kolo ter metliško kolo, most, rešetca, robčice, petelinji boj in turni.

Pravniku bo prikličena črešnjava razstava. Tujskoprometna zveza in društvo Bela Krajina pa priredita ta dan v Belo Krajino izlet s posebnim vlakom, kar bo toliko ugodnejše, ker bo vožnja precej krajša — in cenejša.

Dopoldne bodo organizirani po Beli Krajini še posebni izleti.

Prijave in podrobna obvestila pri »Putniku«

Darujte za kongres Kristusa Kralja!

1 Mesečna rekolekcija za gg. duhovnike bo jutri, 2. t. m., ob 5 popoldne v domu duh. vaj.

1 Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani si bo v četrtek 1. junija ob treh popoldne ogledalo uršulinsko, šentjakobsko in florijansko cerkev. Prijatelji domače umetnosti povabljeni. Sestanek pred uršulinsko cerkvijo.

1 Božjepotniški izlet v Komendo, ki ga priredi križanska moška kongregacija v nedeljo 4. junija, bo ob vsakem vremenu. Odhod iz Ljubljane s prvim kamniškim vlakom ob 5.25 zjutraj do postaje Duplica. Vožnja tja in nazaj 11 din.

1 Košnjo ljubljanskega aerodroma bo oddala mestna občina na javni dražbi v soboto 3. junija ob 9 na aerodromu.

1 Romanje Trnovčanov k Mariji Pomagaj organizira Prosvetno društvo Trnovo za nedeljo, dne 4. junija 1939. Romanje bo ob vsakem vremenu. Odhod z jutranjim vlakom ob 6.20 z glavnega kolodvora. — Sv. maša na Brezjah pri Marijinem oltarju bo ob 9. Ob lepem vremenu pojedno popoldne v eno in pol ure oddaljeni Kovor, kjer bodo v tamošnji farni cerkvi litanije. — Trnovčanke in Trnovčani! Združimo se v močno četo, ki poroma k Materi Božji prosit blagoslova. — Odbor.

1 Živahen večerajšnji živilski trg. Kljub deževju je bil večerajšnji živilski trg razmeroma živahen in dobro založen. Obilo je novega krompirja po 3 do 4 din kg, strožji grah je sedaj že po 4 din, boljši po 5. Dovož domačih češenj poleg bosanskih napreduje in je bilo večeraj uvoženo v mesto do 20.000 kg raznih češenj. Na stojnicah ob perutninarskem trgu so bile na prodaj domače češnje iz okolice Sostra, Dobrunj, St. Lenarta in drugih krajev v litijskih hribih. V teh krajih je letos dobra češnjeva letina. Te češnje so bile 6 do 7 din. Drugače so bile češnje slabše kakovosti celo po 5, najboljša po 8 do 10 din. Jabolka s trga počasi izginjajo. Pesa je po 5 din kg. Na prostoru ob stolnici in škofijski palači so bile na prodaj pomladanske gobe, jurčki po 3 din merica. Tam je ponujala nekta kmetica iz Stične lepe zgodnje jagode po 10 din liter. Prinesla jih je dve polni košari.

1 Večerajšnji ponesrečenci. Večeraj je na Blei-voševci cesti št. 43, prevzel reševalni avto Štefco Romčevićev. Pri padcu si je zlomila nogo ter je morala v bolnišnico. — Na glavnem kolodvoru je reševalni avto prevzel davi dva ponesrečena: zidarja Alojzija Kovačiča iz Velike Loke, ki je padel z zidarskega odra ter si zlomil nogo in 69 letno starico Marijo Hartmanovo, kočarico iz Male Kastrivnice pri Litiji. Tudi ta je padla in si zlomila nogo.

1 Nad 14.000 bolnikov. Do večeraj popoldne je ljubljanska bolnišnica sprejela v prvih 5 mesecih letošnjega leta skupno 14.380 bolnikov, samo meseca maja pa 3034. To število pa bo do polnoči še naraslo. Povprečno prihaja letos v ljubljansko bolnišnico dnevno kakšnih 100 bolnikov. To je ogromna številka. Letos je bilo do konca maja sprejetih skoraj toliko bolnikov, kakor lani v prvi polovici leta. Bolnišnica roti bolnike iz oddaljenih krajev, zlasti tam, kjer imajo bolnišnice v bližini, naj se zatekajo raje v štajerske bolnišnice in v doljenjske. Ljubljanska bolnišnica bo sprejemala bolnike iz takih krajev samo v skrajno resnih primerih. Skoraj dnevno beremo na primer, da pripeljejo iz brežiškega okraja koga, ki je izgubil nekaj prstov, kakor da bi zdravniki v brežiški bolnišnici ne znali to operirati. Pa isto velja za slovenjegraški okraj, za Celje, Maribor, Trbovlje, za novomeški okraj, povsod tam, kjer imajo bolnišnice. Ti bolniki delajo sebi škodo, ker jih je največ odklonjenih, oziroma poslanih v domačo bolnišnico, če pa so sprejeti, povzročajo v bolnišnici samo še hujsko gnečo!

1 Javno nagradno kegljanje pri »Novem svet«.

1 Danes odpre trgovino s sadjem in zelenjavo na Tyrševi cesti 6. Prodajal bom tudi kruh iz znane Kavčičeve pekarnice. Telefonska naročila 36-69. — Cenj. odjemalcem se priporočam in jamčim za dobro postrežbo. Tone Bucik.

Novo mesto

Občni zbor »Sedežev družine« v Novem mestu bo v nedeljo 4. junija ob 16 v sejni sobi »Prosvetnega doma« v Novem mestu. Člani in prijatelji »Sedežev družine« vljudno vabljeno!

KULTURNI OBZORNIK

Jubilejna razstava Franceta Kralja

Za dvajsetletnico svojega umetnostnega delovanja je zbral prof. F. Kralj lepo kolekcijo del v Jakopičevem paviljonu, in sicer slik in plastik 101 po številu.

Mislím, da je le malokatera umetnostna razstava tako razgibala duhove našega, umetnost in ustvarjajočega in uživajočega občinstva kakor pričujoča. Ne da se namreč več tajiti, da so se časi in z njimi umetnostni ideali precej izpremenili od onih, v znamenju katerih je pred 20 leti nastopil v naši umetnosti tubilant. Kakor je povojna umetnostna revolucija hitro potegnila mladi rod za seboj, tako se je ves razvoj umetnosti tudi jadrno prekopal skozi raznovrstne metamorfoze do današnje oblike. In kar je pri tem važno: ta današnja oblika je take vrste, da precej s kritičnim očesom gleda na tiste čase in jim se zdavnaj ne prizna take pomembnosti, kakor so ji sebi pripisovale starejše generacije. Vendar, če bi kdo poslušal mnenje mladega umetnostnega rodu in občinstva ter bi si njih privzel za čisto zlato, bi se prav gotovo temeljito zmotil. Taka je postava umetnostnih rodov o dvedno: le lastno ustvarjanje je prava čista umetnost, neposrednih predhodnikov pa nič in neznanje in temeljni pomanjkanje razumevanja bodisi »barv«, bodisi »ribe«, kompozicije ali »čustva«. Nekaj podobnega, kar je odgovarjalo času in miselnosti, očita vedno mladi rod starejšemu, zlepa pa ne prizna kakršnekoli zasluge predhodniku. Vzemimo naš primer. France Kralj je pred dvajsetimi leti, — komaj se je naša publika privadila impresionizmu — postavil nova načela ekspresionistične umetnosti. Odpor s strani preplahene javnosti je bil neznanek, toda tega je bilo treba na vsak način stresti. Za svoje ideale se je pognal v borbo in naposled predril. Potegnil je za seboj tovariše in tako nekako dal pobudo za organizacijo ekspresionističnega rodu pri nas. Po zaletli naravne nujnosti je vzrastle nov rod, ki pa vidi zopet drugačne »ideale« pred seboj. Recimo: obliko v realističnem smislu. In sedaj se prične borba: to, kar ustvarja F. Kralj, je neresnično, z ozirom na realno formo skrajno deformirano, — v leti sapi pa sam ustvarja surrealistično in povzema shematiko obrazov, kretanj in obdelavo telesa, pojmovanja prostora, kompozicije etc., od ekspresionista. (Prim.: Kregarjev surrealizem. Sededeve tipe obrazov, Smerdujeve glave, dele telesa, relief »Upornih kmetov« Putriha i. t. d.) Ali z drugimi besedami: odpor mlajšega rodu je teoretično vedno večji kot pa praktične nove pridobitve, ki dejanska pripomorejo razvoju umetnosti. Fr. Kralj je s svojim pojavom v naši povojni umetnosti opravil važno delo, katerega je nekdo moral

opraviti — lahko bi ga storil tudi mlajši rod — seveda, če bi se generacije zamenjale — in danes bi potem pred njim stal mladi F. Kralj in s prstom kazal na njihova dela, govoreč: »Obtožujem...«

Da se povrnemo k razstavi. Velika platna (»Umetnikova otroka«, »Judežev poljub«) imajo na sebi še največ ekspresionističnih spominov. Pogledjmo »otroka«. Figuri sta postavljeni v ospredje, pozni sta nenaravni, stari ekspresionistični duh tu še vedno deklamira svojo pesem. Ozadje je domala nerazumljivo ali bolje nedoločljivo. Stari obrazni tip, posebno pa še način skupine na sliki »Judežev poljub«, razodeva podobno miselnost. Novo pot je umetnik ubral v »Podobi slik. žene«. Tod je jasno razvidna dvojnost umetnostnega nazora in sicer stari način velike koncepcije pojmovan v linearnem, dekorativnem smislu in novi način spoštovanja detajla (prim. obraz). Vendar je prav zaradi tega dualizma na sliki tako velikih dimenzij vidna nedoslednost, ki je še podprta z barvnim elementom in močno epomijnja na dela secesije.

Ostale slike so posvečene potovanju po Italiji. Nikjer ni tako razločno zaznavno novo realistično stremeljenje, ki počasi, a dosledno vdira v svet Kraljeve umetnosti. Nekeč sem že zapisal, da bo prav detajl tisti, ki bo odprl nove vire spoznavanja resnične narave. Sedaj je spričo množice podob, ki polnijo razstavne sobe in še posebno spričo malih formatov, ki se nam odpirajo kot mala očesca v svet, to lepo razumljivo. Majhen kosček realnega sveta, del spomenika, posamezna arhitektura, stopnišče je po svoji zanimivosti potisnilo v ozadje velike kompozicije, kjer je idejna težka vsebina pritiskala na obliko realnega sveta in si ga prekrivala po svoje. Zdi se, kakor da bi slikar nezaupno najprej preizkušal posameznosti iz resničnega sveta, predno se loti večjih skupin. Seveda so ustaline iz preteklega časa še dobro vidne. Tako predvsem kolorit, ki v svojem rdečakstoriavem osnovnem tonu lepi kot mrena na slikarski ploški, kakor da se boji preveč jasnega pogleda na mnogostrano barvno skalo resničnega vzorca. Nekatera dela kot n. pr. »Capric«, »Neapel«, »Benetke« pa so še skoraj povsem naslonile na naravo in posebno kolorit, ki postaja že kar nekam senzualističen, to dejstvo potrjuje. Dobre slike so »Kapitolijski trg«, »Grob Cecilije Metelle« in nekatere manjše skice. Kakor slike, tako se pa še prav posebno rabe bavijo z predmetom iz realnega sveta. Posebno skupina laviranih risb, ki je tudi domala na zavidni kvalitetni višini, se neprikrito skuša približati realističnemu predmetu. Primerjajmo le te risbe z onimi iz časov prvega Kraljevega nastopa v naši umetnosti, pa bomo videli, koliko je še ostalo »ekspresionizma« v sodobnem jubilatovem delu.

Posebna poglavja na razstavi pa tvorijo okvirni slik. Naposled, kdor pozna posebnost značaj Kraljeve umetnosti, bo z veliko mero dobrohotnosti in truda le razumel čudovite domislilice, ki spremljajo vrsto okvirjev. Vendar na splošno — sem mnenja — da nekateri okvirji, ki so že več kot izumetničenje, več škodujejo delu samemu kot pa koristijo.

Najboljša dela na razstavi so plastične tvorbe. Res imenitna je skulpturna skupina »S polja«. Če kje, potem se je tu Kralj neposredno približal našemu ljudskemu umetnostnemu čustvovanju. Groba primitivna forma, združena v premišljeno kompozicijo in pa izraz posameznih skupinskih delov so izredno pretehtano združeni v novo umetnostno podobo, da mirne duše lahko trdimo, da je take plastike pri nas malo. Poslednji resume forme na skrajni primitivizem predstavlja tudi »Debeluska«, ki zato spominja že kar na prazgodovinske tovrstne vzorce. Krepkeje je spoštovanje realistične oblike vidno na »Rimljanki«, vendar so spomini na ostalo izrazno plastiko še močni in živi. Odlične so male statuete, ki povečini predstavljajo otroke. Kralj je tukaj najbolj čustveno razgiban, s tehničnega ozira pa prav na zavidni višini.

Razstava našega zaslužnega umetnika zasluži številni obisk.

Mikuž Stane.

Fr. Kralj: Moja otroka

Československa Revue, č. 3-4, v Pragi prinaša zopet veliko gradiva, ki se tiče slovenskih kulturnih problemov. Tako je Božidar Borko napisal članek ob 90letnici Prešernove smrti ter ocenjuje najnovejše izsledke prešernologije (Kidričevo izdajo), omenja prevode v tuje jezike ter iskanje za njegovo telesno podobo. Oton Berkopec je napisal lep prigodniški članek za 70letnico slikarja Riharda Jakopiča, ki je izšel v lepi bibliofilski obliki z Jakopičev podobo tudi v ponatisu. S. Strakaty pa se poklanja spominu slovenskega slikarja Ivana Zabota, ki je umrl na Slovaškem in se popolnoma življal v slovaški kulturni milje. Profesor V. Měrka, znani prevajalec slovenskih pesmi, pri katerem se je za slovensko liriko navduševal tudi pokojni Wolker in jo pod njegovim vodstvom prevajal, je napisal dva zgoščena članka o dveh slovenskih pesniških šestdesetletnicah: pokojnega Murna-Aleksandrova ter živega Cvetka Golarja. Za zgled njune poezije je lepo prepsal dve Murnovi pesmi (Zelene vrbe so spet zašumele, ter pesem: Kakor roža na poljani...), iz Golarja pa: Deklici (Sadila sem lilijo, beli cvet) ter odlomek iz »Gospa svete«. — Drugi članki so posvečeni srbskohrvatskim problemom. Opozarjamo na lepo pesem Desanke Maksimovič »20.000 djevočakih rukuc, ki je natisnjena v izvorniku in se je inspirirala zanjo ob vsesokolskem zletu. V oddelku o novih knjigah je omenjena češka številka Ljubljanskega Zvona, Debeljakov »Zaklad« v »Slovenecu«, Berkopčeva knjiga o Masaryku pri Jugoslovanih, Reissanovi spomini »iz življenja med vojno«, Malešove litografije, Zupančičevi Zbrani spisi, dela Slovenske Maticе, miniatura izdaja Prešernovih pesmi, bolgarski prevodi v slovenščino ter priprave za zbornik o Sloveniji. Dušan Ludvik pa je prepel na češčino Zupančičevo pesem »Zvezde blestijo pokojno...« Kakor vidimo, ta revija lepo spremlja kulturno življenje Slovencev ter informira češko javnost o njem glavno s posredovanjem našega velikega prijatelja, urednika J. S. Strakatega in dr. Berkopca.

»Lovec«, št. 6, je izšel in ima bogato vsebino, iz katere navajamo nekaj člankov: M. Hanzlowsky: Kako in kje prezimuje divjad. P. D. Na Mozirski planini pojo ruševci. Ing. Sušteršič: Gajtave srnadi. Dr. Marn: Snežni vitezi. Ado Makarovič: Lovski izvor dualizma v slovenskem bajeslovju (prinos k slovenski mitologiji). Drago Bižal: Lov in lovci na Kočevskem. Ing. Lupša: V pragozdih in džunglah malajskega polotoka. — Ostali članki se nanašajo na stanovske in organizacijske zadeve.

Znani tolmač srbske narodne pesmi in filolog Drag. Kostić je izdal zanimiv pravopisni slovarček, ki obsega 8000 besed, v katerih se nahajajo črke h, dž, dj, š in č in ki mu je dal naslov »Hodža i djačiči. Ni treba naglašati, da bo prišel prav Srbom, zdi se mi pa, da ga bodo še bolj veseli tisti, ki se srbičine učijo v šolah in se je nikoli ne morejo popolnoma naučiti. Ta knjižica pa bo razbila marsikateri dvom glede pisanja zgoraj omenjenih črk v posameznih besedah. — (Stane 15 din izšla v knjigarni A. M. Popovič, post. predal 698, Beograd.)

Kot 86. zvezek »Zlate knjige« (Kohn) je izšla knjiga »Bajke« Karla Capka v prevodu Jaroslava Maljya. Obseženih je v knjigi pet bajk (Velika mačja bajka, Pasja bajka, Ptičja bajka, Velika policijska bajka in Velika zdravniška bajka). Tu di na tem področju je pokojni veliki pisatelj pokazal svo ostrino svojega peresa.

Knjigarnar A. M. Popovič (Beograd) je izdal srbski prevod (prevedla Branielava Nedič) znane dela Francois Moriaca »Isusov život«.

Ljudska enciklopedija. Akademik Ugo Ojetti je sprožil uporabno misel o izdaji posebnih ljudskih enciklopedij. Pravilno pravi, da si širše množice ljudstva nikakor ne morejo omisliti obširno in drago »Italijansko enciklopedijo«. Dostikrat pa je marsikdo v zadregi za priročnik iz njegove stroke. Temu pomanjkanju naj se odpomore z omenjenimi ljudskimi enciklopedijami, katerih vsaka bi obsegala po eno streho.

Zgodovinski viri za proučevanje novejšega italijanskega zgodovine so se te dni obogatili z izdajo pisem florentinskega politika, pravnika in zgodovinarja Francesca Guicciardinija (1483-1540). Isti izdajatelj zavod »Istituto storico italiano« je pri založniku Zanichelliju izdal pisma Bettina Ricassolija, ki osvetljujejo dogodke iz dobe italijanskega narodnega prebujanja.

Nov življenjepis Benita Mussolinija je spisal znani biograf Jurij Pini. Prav za prav je to že dvanajsta, a docela predelana izdaja, ki dosega naklado 300.000 izvodov. Pravijo, da je ta najboljši življenjepis Mussolinija in najizčrnejši očit njegove stvaritve: fašizma. Pini primerja na koncu stvaritve nove Italija z Napoleonom in dokazuje, da se Mussolini silno razlikuje od Korza. Pravi: »Nikdar ne želi prvobitnih pravice posameznika in narodov. Mussolini vedno gradi na temelju tradicije, zasledujoč končni cilj družbene pravičnosti.« Pri Napoleonu naj je torej obratno, ker da je pravice narodov teptal v egoistične name-re Francije.

Ta življenjepis »Benito Mussolini« (Bologna, zal. Cappelli) so uvedli tudi v šole.

Kanadske petorke

ki so tudi nastopile pred angleškim kraljem in kraljico

Kanadske petorke v spremstvu svojih staršev, bratov in sester in zdravnika stopajo mimo angleškega kralja in kraljice.

Ko sta bila angleški kralj in kraljica ob sedanjem obisku v Kanadi v mestu Toronto, so jima pokazali tudi »kanadske petorke«, ki se pišejo Dionne in jim je ime: Emilija, Cecilija, Ivona, Marija in Ana. Prav te dni so ućakale šesto leto in so vse zdrave in čile. Pred visokima gostoma so stopale v spremstvu svojih staršev, bratov in sester, spremljal jih je tudi njihov zdravnik dr. Allan Roy Dafoe, ki strogo nadzoruje njihovo življenje in vse stori, da bi sestrice ostale pri trdnem zdravju. Ta je svojim mladim pacientkam, ki so postale prava senzacija in jih hodi gledat radovednost s vsega sveta, oziroma njihovim staršem predpisal življenjska pravila, ki jih je izrazil v 12 točkah, v katerih pravi, da mora otrok takole živeti:

1. Hranite otroka sami.
2. Če tretji dan po rojstvu naj redno je in spl. Hranite, okopljite, zbudite in v posteljo ga položite do minute vsak dan ob istem času.
3. V prvih treh mesecih naj otrok prepi 90% dneva. Otrok naj spi na prostem, če le ni preveč vlažno in vetrovno. Mrzel, miren dan je zelo zdrav.
4. Zunaj in zlasti ponoči mora biti otrok gorak, pa ne vroč. Če je tako zavil, da se potí, mu prosti zrak škoduje. Ko je otrok že nekoliko večji, naj se vsako jutro in vsako popoldne poldrugo uro igra na prostem.
5. Okna naj bodo ponoči ob vsakem vremenu odprta, ne sme pa biti prepih.

6. Otrok naj vam nikdar ne zaspi na rokah. Ne usvajajte ga med hojo, tudi ne legajte k njemu. Ne budite ga, da bi mu izkavali veselje. Majhen otrok naj po možnosti spi sam, ne s kakim starejšim bratom, tudi ne z materjo.

7. Če otrok ne mara jesti, mu do prihodnjega obroka ne dajte nič. Tudi majhen otrok more biti 24 ur ob sami vodi, ne da bi mu to kaj škodovalo.

8. Ko je dete štirinajst dni staro, pričnite z oranžnim sokom. Najprej po eno čajno žličico, nato polagoma do navadne žlice. Istočasno pričnite z ribjim oljem. Petorke vsak dan dobe mešanico ribjega olja in oranžnega ali paradiznega soka.

9. Dete kopljite vsak dan vsaj dvakrat. Prvo kopljanje v kadi pa naj ne bo prej kot štirinajst dni po porodu. Do tega časa je bolje, če ga samo obrišete s toplim oljnim oljem.

10. Pustite otroku, da vplje, razsaja, skače do mile volje. Če ga preveč varujete, bo dobil čut odvisnosti in boječnosti.

11. Telesnih kazni ne uporabljajte. Ne strahujte ga, ne grozite mu. Zaprite ga v temen prostor in ga nekaj časa pustite samega. To je najboljša kazen.

12. Otroku se ne lagajte in nikoli mu ne prelomite obljube.

Tako veleva dr. Dafoe, ki je pri kanadskih petorkah gotovo uspel. Na tisoče otrok pa zraste tudi naravnost proti vsem tem pravilom, pa so zdravi in — pošteni.

ŠPORT

Po športnem svetu

Lahkoatletični v polnem razmahu

Francoz Prinot je postavil nov francoski rekord v metanju kopja, katerega je zalučal 63.30 m daleč. Stari rekord je branil atlet Degland z metom 61.34 m.

Finski metalci kladiva lepo napredujejo. Sedaj so odkrili v atletu Weidtu odličnega metalca, ki bo očitveno postal nevaren nasprotnik svetovnim metalcem kladiva. Pri dvodnevem mitingju v Helsinkih je postavil nov državni rekord z metom 54.72 m. Nikkanen je ponovno prišel v metu kopja nad 70 m. Zalučal ga je namreč 73.43 m daleč. Matti Jaervinen, ki pa ni identičen s svetovnim rekorderjem v metanju kopja istega imena, je pretekel 3000 m dolgo progo v času 8:29.2 min. ter je potisnil olimpijskega zmagovalca Isohollo na tretje mesto. Maeki pa je zmagal v teku na 5000 metrov v času 14:31.4 min.

Odlične uspehe so dosegli ameriški lahkoatletični na dvodnevem tekmovanju univerz v nedeljo in ponedeljek. V izredni formi je črni olimpijski zmagovalec John Woodruff, ki je pretekel 440 jardov v 47 sekundah in je zmagal na 880 jardov v odličnem času 1:51.2 min. Drugi pomembnejši rezultati so še bili: 100 jardov: West v 9.8 sek.; 200 jardov: Clapp v 21.2 sek.; ena malja: Zamperini 4:11.2 min.; dve miljki Boulanger 9:23 min.; 120 jardov zapreke: Humfrey 14.4 sek.; 220 jardov zapreke: Vickery 22.8 sek.; kroglja: Ryan 15.98 m; disk: Gaspar 48.94 m; kopje: Peoples 68 m; kladivo: Bennett 54.62 m; skok v daljavo: Perina 7.46 m; skok v višino: Mallery, Wilson in Arrington vsak po 1.93 m; skok ob palici v višino: Day in Ganslen vsak po 4.27 m.

V Mainzu so nastopile tudi nemške lahkoatletične, med katerimi je je zopet najbolj odličnovala atletinja Gizela Mauermayer iz Monakovega. Krogljo je vrgla 13.27 m daleč, disk 45.78 m, v daljavo je skočila 5.22 m. Ta odlična olimpijska zmagovalka je zmagala tudi v troboju, kjer ji ni mogla nobena druga atletinja blizu. V daljavo je skočila ob tej priliki Berlinčanka Laschinski nekoliko več, namreč 5.35 m. V teku na 100 m je zmagala atletinja Kohl iz Frankfurta v času 12.3 sekunde.

Tudi madžarski lahkoatletični so dosegli uspehe za začetek sezone. V Budimpešti je pretekel Nagy 100 m v času 10.9 sek., za 400 m je potreboval Gorko 49.6 sek., 800 metrsko progo je pretekel Isthenes v času 1:57.2 min.; za 1500 m je potreboval Szabo 3:57.6 min.; za 5000 m pa Csaplár 14:47.4. V daljavo je skočil Gyurica 7.28 m, s palico je skočil Zsufka 4 m, disk je vrgel Kuliczi 47.73 m, kopje pa je zalučal Varshegi 69.05 m.

10 letnica »Svobode« v Ljubljani

Letos poteče 10 let, odkar se je na Viču ustanovila SK Svoboda, ki je po fužiji bivše Svobode s Primorjem, spremenila svoje ime v Svobodo, Ljubljana. Bivša Svoboda in njeni uspehi v podzvezni ligi so gotovo še vsem v dobrem spominu. Nanovo ustanovljena viška Svoboda pa je morala začeti popolnoma od kraja in je v letu 1929 začela v III. razredu, potem v II. in kmalu zatem je premagala v tem razredu svoje mnogo starejše tovariške klube in prišla v I. razred. Moštva se-

daje Svobode se povsem razlikujejo od prejšnje Svobode. Sestavljena so povečini iz mlajših dijakov in vajencev, ki so v tehničnem oziru odlično podkovana. I. moštvo je v poslednji prvenstveni tekmi s efektivno zmago odpravilo jeseniško Bratstvo, ki je danes II. najboljši slovenski klub. Poleg tega ima Svoboda gotovo največ in najbolj talentirano mladino. Juniorsko moštvo je v prvenstveni borbi letos zasedlo II. mesto za Ljubljano, katera jo je šele po trdi borbi odpravila to nedeljo s 3:2.

V nedeljo, 4. junija bo ob priliki 10letnice velik nogometni turnir na igrišču Ljubljane s pričetkom ob 3 popoldne. Nagradni kipi in pokali so razstavljeni v izložbi Tiskovne zadruge v Šelenburgovi ulici.

Kaj pravi najstarejši aktivni slovenski nogometaš

Ob priliki proslave 10letnice SK Svobode v Ljubljani, ki bo v nedeljo, dne 4. junija 1939 na igrišču Ljubljane z izbranim nogometnim programom, bo proslavil svoj 27 letnico igranja nogometa popularni Batič Viktor, ki nam je povedal tole:

Kakor vsak deček, tako smo tudi mi leta 1910 napravili veliko žogo iz krp in igrali prvo tekmo na travniku, kjer stoji danes mestne luče za Bežigradam. Pozneje ko sem se šel učiti, smo se zbrali vajenci in društvo »Vzajemnost«, ki je imelo svoje klubske prostore v kleti Narodnega doma. L. 1915 sem odšel k vojakom v Pulj, kjer sem igral pri tamkajšnji mornariški reprezentanci. Ko sem prišel leta 1917 iz italijanskega bojišča na dopust, sem igral pri SK Slovanu prijateljsko tekmo proti vojaški reprezentanci in smo tudi zmagali. Po vojski leta 1919 pa sem vstopil v SK Svobodo, in katerih časov ne bom nikoli pozabil. V takratni Svobodi smo bili zbrani večinoma sami delavci, kateri smo se borili res samo za barve svojega kluba. Nešteto ur smo prebili po težkem tovarniškem delu na kuluku za gradnjo igrišča v Trnovem (kjer je danes igrišče Jadrana). Takrat tudi uspehi niso izostali. Nismo igrali zaradi osebne koristi, kakor je to primer danes, pač pa samo iz veselja do športa in viteških borb. Med tem časom sem igral tudi v SK Hermesu, Primorju in Slovanu, povsod v I. moštvo in sem bil povsod tudi odbornik. Danes pa sem zopet v svojem matičnem klubu Svobodi. Igral sem nešteto prvenstvenih in prijateljskih tekem: tako v Grazu, Celovcu, Beljaku, Knittelfeldu, Mariboru, Celju, Varaždinu, Čakovcu, Jesenicah, Kranju, Radovljici, Trzinu, Trbovljah itd., in letos še nazadnje v Zagorju. V nedeljo, 4. junija pa se bom definitivno poslovil od zelenega polja in upam, da bodo moji številni športni prijatelji napolnili igrišče Ljubljane. Težko bo slovo, a biti mora, ker mladini pripada čas, mi ji pa moramo narediti prostor. Mislim, da bo edinstven primer v zgodovini našega nogometa, da bosta oče in sin, ki obhaja letos tudi že pet let igranja pri juniorjih Svobode, igrala skupaj v enem moštvo.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Slovanski akademiki pridejo

Propagandni odsek za kongres Kristusa Kralja je prejel obvestilo iz Češke in Poljske, da pride nad 100 akademikov na kongres v Ljubljano.

Tudi iz zahodne Evrope smo dobili poročila, da pridejo v lepem številu akademiki na kongres in to predvsem iz Švice, Belgije, Holandije, Francije in Španije.

Novi udeleženci

»IKHA« v Luzernu (Švica) nam sporoča, da je zanimanje v svetu za mednarodni kongres v

Ljubljani zelo veliko in se boje, da ne bodo mogli dobiti vsi prenočišč. Zgoraj imenovani naslov, ki mu je glavni pripraviljalni odbor za mednarodni kongres naložil vao propagando za udeležence po Evropi in drugih delih sveta, nam sporoča, da so najavljene na kongres naslednje skupine: iz Švice pride poseben vlak odličnih osebnosti na kongres. Iz Italije dva posebna vlaka udeležencev, iz Francije poseben vlak, iz Belgije in Holandije poseben vlak, iz Madžarske poseben vlak, iz Poljske poseben vlak.

Naznanjene so tudi večje skupine iz Španije, Romunije, Afrike in Južne Amerike.

Zborovanje jugoslov. esperantistov v Karlovcu

Karlovec, 30. maja.

Jugoslovanski esperantisti se zberejo vsako leto v kakem drugem mestu. Letos je gostoljubno mesto Karlovec sprejelo v svoje okrilje nad 500 esperantskih delegatov iz vseh delov Jugoslavije, prihiteli pa so tudi esperantisti iz bratske Bolgarije.

Ze v soboto 27. maja so se zgrinjale esperantske množice; na kolodvoru so jih sprejemali člani karlovskega esperantskega kluba. Vsak je hitro dobil vse potrebno, nato pa so se podali vsi v »Dom grad. činovnik«, kjer je bil poznavalni večer. Restavracijski prostori so bili zasedeni do zadnjega kotička.

Na binkoštno nedeljo je bil v »Zorin dom« sestanek delegatov »Mednarodne Esper. Lige«. Ob pol 11 dopoldne pa je bil slavnostni začetek kongresa v veliki dvorani »Zorin dom«. Esperantisti so napolnili dvorano do zadnjega kotička.

Kongres je začel g. dr. Ivan Groha, pokrovitelj kongresa in župan mesta Karlovca. Nato je bil soglasno izvoljen za predsednika g. dr. Vuk Jovanović iz Karlovca, za podpredsednika pa Filipič iz Kragujevca in Kozlevčar iz Ljubljane.

Nad vse zanimiv je bil govor dr. Iva Lapenna, predsednika Jugosl. esper. lige, ki je v lepi esperantski orisal idejo esperanta, delovanje in boje esperantistov, ki gredo trdovratno in neustrašeno svojemu cilju nasproti.

Kongres so pozdravili še zastopniki raznih esperantskih organizacij. Za JEL je govoril g. inž. Bude-Borjan, za Jug. Kat. Esp. Ligo g. Golobič Peter iz Ljubljane, val navdušenja pa je zopet zajel dvorano, ko je stopil na oder zastopnik Bolgarov. Dejal je: »Vem, da to ploskanje ne velja samo moji osebi, temveč v prvi vrsti mojemu narodu, vašemu bratskemu narodu. Prijateljsko ču-

stvo nas veže že kot esperantiste, koliko bolj pa še zato, ker smo bratje.«

V imenu Libro-centro je pozdravil kongres g. Kozlevčar Jože, govorili so še zastopniki Jesenic, Celja, Maribora, Sušaka, Delnic, Varaždina, Vukovarja, Zemuna, Vinkovcev, Kragujevca, Strumice in mnogih drugih mest. Še na nobenem jugoslovanskem esperantskem kongresu ni bilo toliko krajev zastopanih kakor letos. Saj so samo pozdravni govori zastopnikov esperantskih društev trajali nad eno uro in pol, govoril pa je vsak približno dve minuti.

Ne malo presenečen nad velikim številom kongresistov je bil g. prof. Mišič, predsednik ljudskega vseučilišča v Karlovcu. Med drugim je dejal: »Mislim sem, da se bo tu zbralo kvečjemu 30 do 50 ljudi, a silno sem bil presenečen, ko sem stopil v to dvorano, katero ste napolnili do zadnjega kotička. Vaša ideja je v mojih očeh silno zrasla in kadar boste kaj želeli, bodite uverjeni, da vam bom šel z veseljem na roko.«

Na koncu so esperantisti zapeli esperantsko himno »En la mondon venis nova sento...«

Popoldne je bil občni zbor Jug. Esp. Lige v »Zorin dom«. Soglasno je bil izvoljen stari odbor s predsednikom dr. Ivom Lampenom.

V isti dvorani je bil esperantski večer s prav peštrim sporedom.

Na binkoštni ponedeljek so zborovali delavci esperantisti v mali dvorani »Zorin dom«.

Popoldne so si esperantisti ogledali zanimivosti gradu v Ozalju, kjer so tudi zaključili kongres.

V torek 30. maja pa je skupina esperantistov odšla k Plitvičkim jezerom.

Vsem udeležencem bo ostal ta kongres v Karlovcu v trajnem spominu. —iž.

Drzna vlomilska tolpa obsojena na več let

Ljubljana, 31. maja.

Pred malim kazenskim senatom so se pojavili mladi vlomilci, ki so lani pričeli s svojimi tatinskimi in vlomilskimi posli. Bili so pravcati strah radovljiskega okraja. Od septembra lani do sredi februarja letos so po raznih krajih radovljiskega okraja izvršili 41 vlomnih tatvin. Plen je bil vreden 22.470 din. Največji vlom sta izvršila dva člana te tolpe v samotno vilo Oskarja Smida lani novembra. Pobrala sta mnogo stvari, tako veliko perila, drago jedilno orodje, več parov čevljev, fotoaparati, puško, mnogo butelj v in še drugih dobrin. Lastnik vile je imel do 10.900 din škode. Orožnikom se je naposled sredi januarja posrečilo poloviti 6-člansko tolpo. Med člani tolpe so bili nekateri mladi ljudje, ki so zabredli v družbo že na 6 let robije zaradi tatvin kaznovanega pekovskega pomočnika Vekoslava Kralja iz Zagreba. Obtoženi so v glavnem priznali vse tatvine. Večidel so nastopali kot »vlomilska trojka«. Pa tudi na svojo pest so izvršili mnogo tatvin. Bili so obsojeni: Stefan V. le na 14 dni strogega zapora, drugi Vekoslav Kralj, glavni tolpe, na 5 let robije, Franc V. na 2 leti strogega zapora, Ivan V. na 1 leto strogega zapora, K. Ernest na 3 mesece in Viktor P. na 2 meseca strogega zapora.

Trbovlje

Za nedeljski delavski tabor v Ljubljani se dobijo legitimacije za četirinsko vožnjo danes in jutri (petek) v tajniški sobi v Društvenem domu od 5 do 6 zvečer.

Sovodenj

V nedeljo 4. junija ob pol 11 bo slovesna blagoslovitev in otvoritev nove trirazredne ljudske šole v Sovodnju. K tej svečanosti vlnudno vabimo vse priatelje mladine in kulturnega napredka naših vasi. Za kosilo bo preskrbljeno.

Vransko

Selsko dostavo pošte smo končno po dolgem času in raznem moledovanju le dobili. S tem je izpolnjena dolgotrajna želja okolice, ki dozdaj ni imela redne dostave pošte na dom, ampak je navadno prejela svojo pošto le ob nedeljah pred cerkvijo. Zato je masikdo tudi večkrat zamudil ta ali oni rok, ker je prepozno prejel obvestilo. Tudi dnevnega časopisja je bilo dozdaj v okolici le malo. To pa je enostavne vzroka, ker bi bilo brezmiselno naročati dnevnik, če si pa komaj v nedeljo prejel vse številke od celega tedna. Gotovo bo tudi v tem oziru sedaj okolica napredovala, ker bo dnevno dobivala pošto. Zato smo poštnemu ravnateljstvu, zlasti g. Štuklju, res hvaležni, da je to našo perečo zadevo, katera se prej ni hotela premakniti z mrtve tačke, v tako kratkem času rešil v naše splošno zadovoljstvo. Zdaj bi imeli samo še eno željo: radi bi imeli iz Vranskega še direktno telefonsko zvezo z Ljubljano in s St. Jurjem ob Taboru. Ta zveza je zlasti ob času hmeljske sezone za nas velike važnosti, ko je treba tudi izven uradnih ur v nujnih trgovekih poslih hitro dobiti zveze z inozemstvom. Če nam poštno ravnateljstvo še v tem ustreže, potem pa je tudi naša zadnja želja izpolnjena, kar se tiče poštnega področja. Prosimol

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka ...

Maščevalc.

Čekin avto z župnikom Nikandrom je moral voziti mimo gozda Ploska Dubina. Čestnik Čeke, ki je sedel spredaj poleg voznika, si je hotel pravkar zažgati cigareto, ko sta pričeli iz bližnjega gozda bljuvati ogenj dve strojnici. Krogle so sikale okoli avtomobila. S kletvijo na jeziku so skočili vsi čekisti iz avtomobila in se skrili v cestnem jarku.

Konjeniki so razsedali. Puške in strojnice so streljale, pokalo je in po vsem gozdu je odmeval bojni hrup.

Ko je župnik Nikander zaslišal prve strele, mu je prišlo na misel, da so to morda njegovi prijatelji. Vendar tega ni bil vesel. Sam je obsedel v avtomobilu in premišljeval: »O Bog, kaj vse uganjajo? Kako se bo to končalo? Bojujejo se proti premoči in strašen bo konec.«

V resnici bitka ni trajala dolgo. Komar ni bil dorastel premoči dvema strojnicama in z nekaj neveščimi mladimi kmeti. Škripajoč z zobmi je končal boj. Tu ne more očka rešiti.

Streljanje je trajalo še dolgo, ker je tudi konjenica pripravila oba topova in neprestano s šrapneli streljala v gozd. Komar in njegovi ljudje so že zdavnaj izginili.

Ko so čekisti stopili zopet v avto, da bi se odpeljali dalje, so župniku Nikandru grozili in ga ozmerjali. Tako so se maščevali za strah, ki so ga morali prestati. Tudi oni, ki so mu med pridigo pritrjevali, so ga grdo gledali.

Nikander ni odgovoril niti besedice. Bil je zelo miren. Le umrljivo telo je imel še na tem svetu, duša in misli pa so bile že v večnosti. Četudi so mu še tako grozili, je molil s Kristusom: Gospod, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! Večkrat se

37

je nasmehnil. Potem je pomislil, kako se je vse lepo uredilo, da je govoril svojim vernikom in jih blagoslovil.

Ko sta po povratku v Vinico komisar Čeke in preiskovalni sodnik izvedela, kako je poteklo potovanje župnika Nikandra v Volovodivko, sta se kar tresla od jeze in snovala, kako bi se maščevala na Nikandru. Izmislili sta si hotela kazen, kakor še ni bil nihče kaznovan. Zato sta ga zaenkrat ukazala odvesti v celico. Naslednji dan bodo imeli izredni posvet.

Napad na Čekin avtomobil jih je malo vznemirilo, vendar si nista o tem dosti belila glave. V vseh okrožnih mestecih so bile čete in v Vinici jih je bilo tudi dosti.

Naslednjo noč je odjezdila konjenica, ki je spremljala Čekin avtomobil do Vinice, zopet nazaj v Lipovec.

Proti jutru so bili konji upehani in konjeniki so zaspano jezdili mimo gozda Vorona Dubina, mimo Vranjega gozda. Sede so spali na konjih. Tedaj je Komar napadel jezdece. Škadroni se še niso dobro zavedli, že so strojnice sikale med njihove vrste. Prejšnji dan se je Komarju pridružilo še mnogo fantov in oskrbel se je v Lipovcu, kjer ni bilo konjenice, s strelivom in orožjem. Celu štiri tovrstne avtomobile je odvzel neki koloni. Bil je v premoči. Napad na eskadrone je uspel. Kar ni prišlo pod ogenj strojnice, je zbežalo. Konji brez gospodarja so dirjali okoli, vsa pot je bila posuta z orožjem. Komar se je urno odločil. Vse žive in mrtve so obesili na stoletne hraste, da bi bili v hrano vranam kakor pred stoletji.

Voditelji Čeke so se posvetovali o župniku Nikandru. Niso še dolgo razpravljali, ko so jim sporočili iz Lipovca napad na konjenico. Ko so to slišali so prebledeli. Komaj so se opomogli od prvega strahu, je prišla že druga novica. Na penečem konju je na dvorišču pridiral jezece, sopihajoč je stopil v pisarno

Izdatno
milo -
poceni pranje

Res, s Schichtovim terpentinovim milom perete poceni. Njegova mehka, bujna pena ima tako veliko čistilno moč, da je dolgo mencanje nepotrebno. Zato se mila le malo porabi - perilo pa se varuje. Dobro milo je vedno najcenejše.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

Zahtevajte povsod „SLOVENCA“

Dotrpela je danes po devetletnem mukapolnem trpljenju in se preselila v boljše življenje naša dobra mama, stara mamica in teta, gospa

Marjana Dolinar

posestnica

Na njeni zadnji zemeljski poti jo pospremimo v petek, dne 2. junija 1939 iz hiše žalosti, Beljaška ulica št. 32, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Jesenice, Celje, dne 31. maja 1939.

Ivanka, Marija, hčeri; Rado, Janko, Andrej, sinovi in vse ostalo sorodstvo.

in javil, da so težko oboroženi uporni kmetje vkorakali v mestec Litin, ki je bilo oddaljeno od Vinice le trideset vrst.

Cekistom se je videlo z obrazov, da se boje. Takoj so ukazali, naj ostanek vojaštva, ki je bil v Vinici odrine proti Litinu in tam premeta uporne kmete.

Medtem pa, ko ni bilo v mestu Vinici nobenega vojaka, je Komar napadel mesto od druge strani iz gozda Pisarivka. Ostali sta le milica in Čeke. Komar je poslal svoje ljudi nepaženo preoblečene kot kmete v sredino mesta. V trenutku so obkolili poslopje Čeke, ki se je nahajala na Mikolajevskem prospektu in začele so svoje delo ročne granate in bombe.

V mestu je zavladala nepopisna zmeda. Judje so se zaprli v svoje hiše, milica se je po prvih streljih razbežala, čekisti pa, ki so slutili, kaj jih čaka, so se postavili v bran.

Tedaj je komisar ukazal, da naj jetnike likvidirajo, to se pravi pobijejo.

Cekisti so vodili jetnike drugega za drugim v sobo, kjer sta sedela preiskovalni sodnik in zastopnik komisarja Čeke.

Soba je bila temna, luč je prihajala le skozi malo okence iz sosedne sobe. Oba vsemogočna oblastnika sta sedela na stolihi sredi sobe.

Iz sobe so vodila štiri vrata. Skozi prva so vanjo vodili jetnike. Druga so vodila na prosto, kamor je eden ali drugi krvnikov stopil na sveži zrak. Kajti iz obeh zadnjih vrat je prihajal neznošen duh.

Jetnike nista spraševala niti po imenu, niti nič drugega. Preiskovalni sodnik ali pa komisarjev zastopnik, sta z prstom kazala na ena ali druga vrata. Jetnik je stopil proti vratom in v hipu, ko jih je odprl, je nanj streljala nevidna roka, da je padel z razbito glavo preko praga.

Tako so čekisti naredili s slehernim. Vršilo se je to precej hitro. V pol ure je bilo na ta način likvidiranih mnogo jetnikov.

Otroški kotiček.

Končič Ahačič

Nosan in Zalika

A solze mu kmalu usahnejo. Ves negiben in okoren postaja. Prava cunjasta punčka, kakršna je bil pač pred polnočjo. Udje so mu naenkrat zopet poviti v staro obleko in tudi na kodrčke mu prileti stari klobuk. Zdaj okrog njega zavalovi in zračni vrtinci ga zgrabijo in dvignejo s tal in poneso daleč proč v Tacino spalnico, kjer je na tleh ždel, predno ga ni oživila Luna.

Medtem je tudi Luna z onesveščeno Zaliko z velikimi koraki brzela domov. Vedela je, da bo vsak čas ena ura, a tedaj mora biti v Tacini sobi vse prav tako, kakor je bilo pred polnočjo. Zato teče in teče Luna kar se da in kar skače hopsasa. Z nosa pa ji zanjka binglja in jo nerodno ščegeta.

CEVI

za odvode in dimovode. »Salonit« valovite plošče in šablone kakor tudi ves

gradbeni material

dobite pri

MATERIAL

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36a

Telef. 27-16 Brzjavi: Material

Damske in otroške jopice

po 12 dinarjev dobite pri TRPINU, Vetrinjska ulica štev. 15 — Maribor.

Parkete, trstje, bakulo, strešno lepenco, bitumentno, lesni cement, karbolin, strešni lak, kotran, JUGOLIT-plošče za predelne stene in izolacijo

in razna sredstva za izoliranje dobite najceneje pri

JOS. R. PUH, Ljubljana

Gradaška ulica 22

Telefon št. 25-18

Zahvala

Vsem sorodnikom in znanecem, ki so sočustvovali z nami, poklonili cvetje in vence ter spremili na zadnji poti našo ljubljeno hčerko in sestrico

Anuško Čeponovo

dijakinjo I. gimn. razreda

izrekamo iskreno zahvalo. Posebno zahvalo pa smo dolžni č. sestram iz Marijinega doma, ki so požrtvovalno lajšale pokojnici zadnje ure, ter gojenkam istega zavoda za ganljivo petje, kakor tudi prečastiti duhovščini. Vsem iskrena zahvala!

Zalujoči ostali.

56

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; senčtovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskano naslovno besedo se računa dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka politina vrstica po 3 din. - Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Sedmošolec

išče v počitnicah kakršenkoli zasluzek. Tudi instruir. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8754. (a)

Kontoristinja

s znanjem slovenskega in nemškega jezika. Išče službo, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. - Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Dobra pisarniška moč«. (a)

Pouk

Strojepisni pouk

večerni tečaj, vpisovanje dnevno. Pričetek 5. junija. - Christofov zavod, Domobranska 15. (u)

Vajenci

Frizerska vajenka

z enoletno prakso, išče zaradi smrti mojstra mesto s hrano in stanovanjem. - Frida Gilčvert, Krško. (v)

Službodobe

Železostugarja

sprejem takoj. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in plače pod sifro »Vestene« v upravo »Slovenca«. (b)

Perfektno kuharico

35-50 let staro, sprejem za trgovsko hišo na deželi s 15. junijem. - Prednost imajo one z večletnimi spričevaji, posebno v trgovskih hišah. Ponudbe je poslati na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Pridnost« št. 8765. (b)

Dobro dekle

plemenitega srca, sprejem kot vzgojiteljica k trinajst mesecev staremu dečku. Želim, da bi znala nekoliko šivati in nekaj drugih hišnih del. Prednost imajo take, ki so vajene otrok. Ponudbe, če mogoče s sliko, na podružnico »Slov.« v Celju pod »Vzgojiteljica« 8767.

Stanovanja

IŠČEJO:

Dvosobno stanovanje s kabinetom, iščeta dve starejši dami s julijem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Solidni« št. 8718.

ODDAJO:

Trisobno stanovanje s kabinetom, oddam prav poceni. Smartinska c. 64.

Stanovanje

ena velika, tri manjše sobe, pritikline, vrt, oddam. Najemina 500 din. Ogled popoldne. Korytkova 26.

SOBE

Opremljeno sobo takoj ugodno oddam. - Zvonarska 11. Videmšek.

Opremljeno sobo poseben vhod, oddam. - Sv. Petra cesta 44-I. (n)

LETOVIŠČA

Kdor si želi za zmerno ceno prijeten odmor na kaštelanski rivier v prostorni sobi, v neposredni bližini morja, naj se obrne na naslov: Obitelj Danilo, Kaštel Stari pri Splitu.

Visokovredni

beli cement

»LILJAN«

produkt tovarne »DALMATIA« Kaštel Sućurac pri Splitu za fasade, stopnice, teraco, umetni kamen, cementne izdelke itd.

Zastopstvo in zaloga:

M. GREGOVIČ & Co., Ljubljana

Celovška cesta 37

Telefon 39-48

LJUBLJANSKI VELESEJEM

3. do 12. junija 1939

Polovična voznina na železnici. 600 razstavljalcev iz 12 držav

Krasna darila za obiskovalce velesejma iz tuzemstva

(Izvezete so legitimacije za Ljubljano, razstavljalске in uslužbenske)

Vrednost ca 100.000 din

Odtргaj kupon od vstopnice, napiši nanj svoje ime in vrzi zapečateno žaro ob glavnem vhodu. Dan obiska je poljuben. Vstopnico shrani.

Komisijonelo zrebanje bo 12. junija 1939

Orehova spalnica (Rok Berlič, Št. Vid n. Lj.), motorno kolo Phaenomen, šivalni stroj Pfaf, kolo Panax (Vok, Ljubljana), motorno kolo Bismarek (Rebolj, Ljubljana), 5 cevni radio Siera (Klemenčič, Ljubljana), kuhinjska oprema (Erman & Arhar, Št. Vid), klavirska harmonika (Meinl & Herold, Maribor), pralni stroj Viktorija (G. Puc, Ljubljana), 1 šotor zložljiv za 4 osebe (Interpromet, Ljubljana), 1 kolo Axo (Suttner, Ljubljana), 1 kolo Diktator (Splošna trgovska družba, Ljubljana), 1 kolo Tribuna (Batjel, Ljubljana), 1 peč Lutz (Rupena-Lutz, Ljubljana VII.), 2 preprogi (Moderni dekor, Zagreb), 1 vrtna garnitura (Remec & Co., Duplica), 1 vrtna garnitura (Učakar, D. M. v Polju), 50 steklenice Unionskega piva, 12 buteljk vina (Moser, Zemun), manicura (Vok, Ljubljana), 1 zaboj Kneippove žitne kave, 2 za-

boja Rogačev Slatine, 1 plešena ribelka (Stražisar, Notranje Gorice), 1 kaseta kosmetičnih predmetov (Cotič, Ljubljana), 20 roček po 1 kg maslinovega olja (Prvo dalmatinsko trgovačko društvo, Dubrovnik), 2 brezplačni vožnji s parnikom I. razreda Sušak-Kotor in nazaj (Dubrovačka plovilnica in Jadranska plovilnica), 21 dnevne počitnice v Niški Banji, 21 dnevne počitnice v Brestovački Banji, 10 dnevne počitnice v Slatini Radenci, 10 dnevne počitnice v Dobru, 10 dnevne počitnice v Čateških toplih, 8 dnevne počitnice na Omislju — Hotel Učka, 7 dnevne počitnice v Novem Vinodolu — Palace Hotel, 7 dnevne počitnice v Krapinskih toplih, 7 dnevne počitnice v Mediji-Izlake, 5 dnevne počitnice v Rog. Slatini, 5 dnevne počitnice v kopalnici Palič, 2 dnevne počitnice na Bledu — Hotel Union.

Oglejte si darila na velesejmu, paviljon „K“

Kupimo

Žagani les in grede

tesane grede, jelove in borove, žagani hrastov les - kupujem vsako množino. Ponudbe na Exporter I. Meštrovič, Zagreb, Jelačićev trg 15. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNÉ, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 8

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Ia. češnje

sveže, trde, kg 4 in 4.50 din, košare 45 kg, franko voznina razpošilja po povzetju G. Drechsler, Tuzla. (l)

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Naj-novejši blagovi

za damske in moške obleke, izredno velika izbira!

R. MIRLAUC

»PRI ŠKOFU«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 3

Pred škofijo 3

70 letnica obstoja zato reklamne cene!

Vsem ki uporabljajo Trilysina

Kako pravilno operem lase? Kaj je tipično možko izpadanje las? Kako se zavre premočno izločevanje maščobe kože na glavi? Kako se prepreči škodljivi vpliv raznih, glivicam podobnih organizmov na lase?

Na ta in mnoga druga važna vprašanja boste dobili odgovor v novi Trilysin-brošuri. Ona vsebuje znanstveno ugotovljene podatke o vsem, kar bi bilo treba vedeti v pogledu ohranitve in nege las. Radl vam bomo brezplačno in neobvezno dostavili to brošuro, izvolite nam pošlati čitljivo izpolnjen odrezek.

MR. JOSIP HOFFMANN, ZAGREB, MOŠINSKOGA 5 / „S“/. Prosim, da mi pošljete brezplačno novo Trilysin brošuro! Točen naslov:

NOVA UČINKOVITA SNOV VARUJE VAŠE LASE!

Telovadno in športno orodje

nenadkriljive opreme telovadnic z vgrajenimi orodji v najnovejši, dovršeni izvedbi nabavite v specialni

Tvornici telovadnega orodja J. ORAZEM RIBNICA NA DOLENSKEM

Kraljevska banska uprava v Splitu
Odsek strokovnega pouka.

Lovretska ul. 15.

Natečaj

za idejno skico za zgradbo Drž. trg. akademije v Splitu

Kr. banska uprava v Splitu razpisuje natečaj za izdelek idejne skice za zgradbo Državne trgovske akademije v Splitu.

Natečaj je splošen. Pravico sodelovanja imajo vse strokovne osebe, državljani kraljevine Jugoslavije, po čl. 5. Pravilnika o konkurzi, ki je objavljen v št. 234/LXX Službenih novin od 13. X. 1938.

Ocenjevalno sodišče sestavljajo:

a) Člani: 1. Inž. Kamilu Tončič-Sorinjski, inšpektor banske uprave v Splitu — 2. Prof. Bradanovič Anton, direktor Trgovske akademije v Splitu. — 3. Inž. arh. Zemljak Ivan, višji inž. mestnega poglavarstva v Zagrebu. — 4. Inž. arh. Steinmann Egon, arh. tehn. oddelka kr. banke uprave v Splitu. — 5. Inž. arh. Kodl Josip, poob. civ. arhitekt v Splitu.

b) Namestniki: 1. Inž. Mirko Karlovac, šef inženirskega oddelka mestnega poglavarstva v Splitu. — 2. Inž. arh. Barač Anton, arh. tehn. oddelka banske uprave v Splitu. — 3. Inž. arh. Danilo Zagar, poob. civ. arhitekt v Splitu.

c) Poročevalec ocenjevalnega sodišča: Dr. inž. arh. Tončič-Sorinjski Zdenko, prof. srednje tehnične šole v Splitu.

Nagrade za skice: Skupna vsota nagrad znaša 50.000 din, in sicer: 1. Prva nagrada 20.000 din. — 2. Druga nagrada 12.000 din. — 3. Tretja nagrada 8000 din. — 4. Dve četrti nagradi po 5000 din.

Izdelki se morajo oddati do 1. julija 1939 kr. bankski upravi v Splitu, Odsjek stručne nastave, Lovretska 15.

Podatki s prilogami za ta natečaj se lahko dobe začetni s 15. majem 1939 v pisarni kr. banke uprave, Odsjeka za stručno nastavo, Lovretska ulica 15, za ceno 50 din.

Split, dne 28. maja 1939.

Inž. Kamilu Tončič-Sorinjski, inšpektor kr. banske uprave v Splitu.

Berlinsko prebivalstvo se bo v špallirju udeležilo sprejema

V Berlinu bodo danes opoldne obstale vse tovarne in obrati, da se bodo delavci lahko udeležili pozdrava

Berlin, 31. maja. Posebni poročevalec Agencije Avale poroča: Državni minister za narodno prosveto in propagando dr. Gübels je v sporazumu z nemškimi državnimi ministromi za delo dr. Leyem izdal na prebivalstvo Berlina tale oklice:

Možem in ženam nemške prestolnice Berlina! Dne 1. junija ob treh popoldne prideta na berlinsko postajo Lehrntier Bahnhof visoka jugoslovanska gosta Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle ter kneginja Olga. Z veseljem in pristrčnostjo bomo pozdravili visoke goste iz prijateljske Jugoslavije. Temu svojemu čustvu bodo dali duška vsi prebivalci Berlina. Zato pozivljem vse uprave vseh berlinskih tovarn in obratov, naj v četrtek dne 1. junija opoldne ustavijo delo v vseh berlinskih obratih, da bo njihovo delavstvo, nameščenstvo ter uradništvo dobilo možnost, da se udeleži pozdrava visokih jugoslovanskih gostov ter jih v špallirju pozdravi. Vse prebivalstvo Berlina

se v teh usodnih časih zaveda, da obisk pomeni globoko prijateljstvo med Jugoslavijo ter Veliko Nemčijo, ki naj doprinese k pomirjenju Evrope.

Sprejem v Podrožici

Podrožica (Koroška), 31. maja. AA. (DNB). Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle in kneginja Olga sta prispela s svojim spremetvom točno ob 20 v Podrožico na nemško-jugoslovanski meji. Na postaji so Nj. kr. Vis. kneza-naměstnika in kneginjo Olgo pozdravili jugosl. berlinski poslanik dr. Ivo Andrič, nemški poslanik v. Heeren in člani častnega spremstva, podjeljenega visokim gostom za njunega obiska v Nemčiji. Na čelu častnega spremstva so šef protokola minister von Berbach, kabinetni šef maršal Göring, general Bodeimat in štabni načelnik führerjevoga naměstnika, poveljnik brigade zaščitnih oddelkov Stenger.

Za dvolastnike na severni meji

Belgrad, 31. majnika. AA. Finančno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem so vsi dvolastniki v širšem smislu (ob meji nekdanje Avstrije in Madžarske) pri uvažanju oproščeni plačevanja carine in ostalih carinskih dajatev in taks. Carinske formalnosti bodo opravljene na podlagi dvolastniških prehodnic, pri čemer je treba upoštevati količino pridelka v letošnjem letu z ozirom na podatke dvolastniških priznanic. Za prevoz proizvodov in pridelkov bodo carinarne v sporazumu z občinami in po pregledu posameznih vrst pridelkov odredile odgovarjajoč rok in to za vsako vrsto pridelka, oziroma proizvoda. Ta rok se računa od dneva, ko jim bo dostavljeno to obvestilo. Samo v izjemnih primerih smejo carinarne odobravati prevoz posameznih vrst pridelkov in proizvodov tudi izven omenjenega roka.

Poljska, Portugalska in Turčija. Te države bodo poslane na svečanosti svoja zastopstva. Na čelu italijanskega zastopstva bo tudi tajnik fašistične stranke in vrhovni poveljnik italijanske mladine Starace.

LJUBLJANA

Brošura Angele Vodetove pred sodiščem

Ljubljana, 31. maja.

Okrožno sodišče kot tiskovno sodišče je danes obravnavalo prav zanimivo tiskovno zadevo, v kateri gre za dva diametralno nasprotna si nazora o zakonskem življenju. Tiskovni senat so tvorili s. o. s. g. Ivan Brelih kot predsednik ter gg. Rajko Lederhas in dr. Julij Fellaher kot sodniki. — V bistvu gre za načelna stališča o nazorih seksualnega življenja.

Strokovna učiteljica gdč. Angela Vodetova je po svojem odvetniku dr. Rudolfu Krivicu vložila proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, ki ga je zastopal odvetnik g. Miloš Stare, tiskovno tožbo zaradi prestopka klevete po členu 52/I tiskovnega zakona zaradi članka pod naslovom »Kaj pravite«, ki je bil objavljen letos 21. januarja. Tožiteljica gdč. Angela Vodetova je inkriminirala vsebino članka, zlasti odstavke, ki pravijo, da širi tožiteljica neko novo spolsko moralo, da je to gola marksistična propaganda za tiste vrste svobodno ljubezen, kakor so jo skušali uresničiti v boljševiški Rusiji in Španiji v polnem nasprotju z dostojanstvom žene in v pogin vsakega skupnega duhovnega življenja itd.

Na današnji razpravi, ki je trajala dobro uro od 13. do 14., je bila najprej prebrana kratko sestavljena obtožnica, ki zahteva obsodbo toženege odgovornega urednika »Slovenca«. Obtoženec je podal že pisмено obširen, filozofsko in teološko globoko utemeljen zagovor. Naglasil je dejstvo, da nikakor ni hotel žaliti pisateljice knjige o spolnem problemu, marveč je napisal objektivno kritiko njenega dela v obrambo krščanske morale. *Osnove spolnega življenja zasebne tožiteljice so vsekoli marksistične in v polnem protislovju s krščanskim in cerkvenim nazorom glede spolnega življenja in zakona.* Tožiteljica se v svojem drugem delu knjige naslanja vsekoli na marksistične viře, ki so protikrščanski in ateistični. Nikjer pa ne navaja nazorov krščanskih mislecev in se o krščanstvu, kjer ga mimogrede omenja, izraža neprijazno. Njeno delo ima dejansko propagandističen namen za marksistično ideologijo.

Na današnji razpravi so bile prečitane v preiskavi podane izjave treh prič. Zdravnik dr. Anton Breclj je omenil, da je svojo oceno v »Časuc« napisal, ker mu je dal za to povod v »Slovenec« objavljeni članek. Smatra, da je bil članek za pisateljico žaljiv. Ideološka osnova pisateljice o spolnem problemu pa je pomotna in tudi zastarala. Priča urednik Fran Terseglav je poudaril, da so trditve Vodetove v nasprotju s krščanskim nazorom o spolnem vzajemnem življenju in da ne smatra članka za žaljivega, ker predstavlja zgolj stvarno kritiko s stališča krščanske filozofije in morale, ne pa kak političen napad. Univ. prof. dr. A. Olad je poudaril, da je knjiga sicer pisana resno, vendar v stvari zmotna. Nazori pisateljice so v nasprotju s krščanskimi.

Znamenita najdba v Betnavi

Maribor, 31. maja.

Staro protestantsko grobišče v Betnavi je začelo izročati svoje skrivnosti ter postaja zanimiva zakladnica za važne zgodovinske najdbe, ki nam bodo razsvetlile doslej precej nejasno obdobje protestantizma v Mariboru. Že nekajkrat smo poročali o pomembnih odkritjih in zanimivih najdbah, ki jih zadnje tedne napravili na tem pokopališču, ki ga razkrivajo ob priliki kopanja gramoza v betnavskih gramoznicah. Tako so odkrili pri okostjih razno orožje in opremo, izkopali so tudi bakreno krsto, ki pa so jo neuki delavci razbili ter so potem kose krste prodali kot staro kovino. Te dni pa so našli na najzanimivejše odkritje — spravili so na dan popolnoma ohranjeno bakreno krsto.

Gramoznica, v kateri izkopavajo staro grobišče, se nahaja na zemljišču betnavske graščine v bližini državne ceste ter znanega betnavskega ribnika. Že lansko leto so ob priliki razširjenega gramoznice naleteli na prva okostja in na temelje nekdanje protestantske cerkve, ki jo je protireformacijska komisija graškega škofa Brennerja razstrelila s smodnikom. Gramoznica je zelo globoka, najdbe pa se nahajajo plitvo pod površjem v zemeljski plasti nad gramozom. To plast previdno odstranjujejo, da pridejo do gramoza, pri tem pa od časa do časa nalete na zidane grobnice, pa tudi na navadne grobove. V enem takih grobov so v soboto, 20. maja našli delavci nenkrat na večji kovinski predmet, podoben zelo velikemu kovčku. Oba lastnika trdita Intus Deutsch in Zeleznik, ki izrabljata gramoznico ter sta pokazala doslej za prizadevanja prof. Baša pri izkopavanju grobišča zelo veliko razumevanje, prav tako pa oskrbnik betnavske graščine Habjančič, so takoj uvideli pomembnost odkritja ter so krsto

shranili, dokler ni prišel ponjo prof. Baš, ki se je tiste dni mudil v Prekmurju. Krsto je dal prof. Baš prepeljati v muzej, kjer so jo odprli.

Krsta je zelo velika, podobna zaboju ali še bolj kopalni banji, saj meri v dolžino nad dve metra, v višino in širino pa okrog 80 cm. Je iz precej debele bakrene pločevine, zbite z zakovicami. Delal jo je gotovo zelo spreten obrtnik, ker je okrašena s lepimi ornamentmi. Na štirih straneh se nahajajo veliki železni obroči za prenos in za spuščanje v jamo. Na sredini pokrova je pritrjena bakrena, v ognju pozlačena plošča z napisom in plemiškim grbom. Napis pove, da počiva v krsti »Ana pl. Schiffrer, roj. Sinzensdorje«.

Ker se krsta ni nahajala v zidani grobnici, temveč v navadnem grobu, se je pod pritiskom zemlje v teku časa pokrov upognil ter je nastala ob strani odprtina, v katero je pronicala voda ter nosila s seboj blatno ilovico. Temu dejstvu gre hvala, da se je vsebina krste zelo dobro ohranila. Blato je truplo in obleko precej konserviralo. Če bi bila vsebina v suhi krsti, bi že bila zdavnaj razpadla v prah. V bakreni krsti je druga krsta iz dvojnih debelih borovih desk, ki pa so že vse preperle. V drugi krsti leži okostje pokojne Ane pl. Schiffrer, oblečeno v volnen plašč in svilena oblačila. Prof. Baš upa, da se mu bo posrečilo oblačila še ohraniti ter restavrirati. Od okostja je najboljše ohranjena lobanja, katere zobovje kaže, da je pokojnica umrla že v zrelih letih. Vidi pa se iz vsega, da je bila pokojnica iz bogate, ugledne mariborske plemeniške rodbine. Saj pa so bili takrat protestanti sami bogati meščani, reveži in kmetje so vztrajali še naprej v katoliški veri svojih prednikov.

Ko bo prof. Baš najdbo natančneje proučil in ko bo konserviranje končano, bo krsta razstavljena v mariborskem muzeju.

Montecatini

pri Florenzi (Italija)

SEZONA: 1. aprila do 30. novembra

Najznamenitejše italijansko zdravilišče za črvesne motnje in prebavila, tropska boleznij in revmatizem. PITNA, KOPALNA IN BLATNA ZDRAVLJENJA — FIZIOTERAPIJA 250 hotelov in penzionov. — Vse privlačnosti svetovnih zdravilišč — Znižane vožnje po železnici

Pojasnila: ENIT, Terazije 16, BEOGRAD in vse potovalne pisarne ter Ufficio Propaganda, Montecatini Terme (Pistoia) Italija.

Novo mesto

Občni zbor »Sedejeve družine« v Novem mestu bo v nedeljo 4. junija ob 16 v sejni sobi »Prosvetnega doma« v Novem mestu. Člani in prijatelji »Sedejeve družine« vljudno vabljeno!

Darujte za kongres Kristusa Kralja!

Zastopnik tožiteljice dr. Krivic je kratko utemeljeval obtožbo in predlagal obsodbo.

Branilec obtožnega g. Miloš Stare je v krepkem in jedratnem govoru poudarjal, da je tožiteljico delo res propagandnega značaja, knjiga je pisana popolnoma enostransko. Navaja samo pisatelje in znanstvenike marksistične ideologije in krščanskim nazorom nasprotne, nikjer pa ne navaja nazore kakega krščanskega pisca, da bi potem sama kritično vzporedila nazore obeh struj. Tudi dr. Breclj je dejal, da so nazori tožiteljice zmotni in zastareli. V članku ni šlo za osebo tožiteljice, marveč za kritiko vsebine njenega dela. Kritika je bila vsekakor dopustna.

Zastopnik tožiteljice je tudi predlagal, da sodišče prisodi tožiteljici 5000 din odškodnine, ki se naj porabi v dobrodelne namene.

Po kratkem posvetovanju senata je bila objavljena sodba, s katero je bil toženi odgovorni urednik obsojen zaradi prestopka klevete po členu 52/I tiskovnega zakona na skupno 180 din denarne kazni ali 3 dni zapore (custodia honesta), dalje v plačilo odškodnine v znesku 200 din, na svoje stroške ima objaviti sodbo v »Slovenec«, ima povrniti stroške pravde in naposled plačati 500 din povprečnine. Senat se je postavil na stališče, da je članek preokoračil dopustne meje kritike in da so bili izrazi za pisateljico žaljivi.

Razpravi so prisostvovali 4 članice naprednega ženskega gibanja, ki so tiho godrnjale med govorom branilca in sodbe niso sprejele z zadovoljstvom. Bile so nekoliko razočarane zaradi mile sode in majhne odškodnine.

Sodišče je izreklo sodbo, ker je smatralo, da je »Slovenec« bil v kritiki preoster s kazensko-pravnega stališča, sodišče pa se ni spuščalo v presojo vprašanja kot takega, ali in v koliko je brošura pisateljice v nasprotju s krščanskim nazorom o spolnem vprašanju in zakonu. Vsi trije strokovnjaki so pa kot priče izjavili, da so nazori Vodetove v mnogočem s krščanskega stališča zmotni, z znanstvenega pa zastareli.

I Mesečna rekolekcija za gg. duhovnike bo jutri, 2. t. m., ob 5 popoldne v domu duh. vaj.

I Umjetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani si bo v četrtek 1. junija ob treh popoldne ogledalo uršulinsko, šentjakobsko in florijansko cerkev. Prijatelji domače umetnosti povabljeni. Sestanek pred uršulinsko cerkvijo.

I Božjepotniški izlet v Komendo, ki ga priredi križanska moška kongregacija v nedeljo 4. junija, bo ob vsakem vremenu. Odhod iz Ljubljane s prvimi kamniškimi vlakom ob 5.25 zjutraj do postaje Duplica. Vožnja tja in nazaj 11 din.

I Košnja ljubljanskega aerodroma bo oddala mesta občina na javni dražbi v soboto 3. junija ob 9 na aerodromu.

I Romanje Trnovčanov k Mariji Pomagaj organizira Prosvetno društvo Trnovo za nedeljo, dne 4. junija 1939. Romanje bo ob vsakem vremenu. Odhod z jutranjim vlakom ob 6.20 z glavnega kolodvora. — Sv. maša na Brezjah pri Marijinem oltarju bo ob 9. Ob lepem vremenu pojdemo popoldne v eno in pol ure oddaljeni Kover, kjer bodo v tamošnjih larni cerkvi litanije. — Trnovčanke in Trnovčani! Združimo se v močno četo, ki poroča k Materi Božji prosit blagoslova. — Odbor.

I Živahen večerajšnji živilski trg. Kljub deževju je bil večerajšnji živilski trg razmeroma živahen in dobro založen. Obilo je novega krompirja po 3 do 4 din kg, strožji grah je sedaj že po 4 din, boljši po 5. Dovoz domačih češenj poleg bosanskih napreduje in je bilo večeraj uvoženo v mesto do 20.000 kg raznih češenj. Na stojnicah ob perutnarskem trgu so bile na prodaj domače češnje iz okolice Sostra, Dobrunj, St. Lenarta in drugih krajev v litijških hribih. V teh krajih je letos dobra češnjeva letina. Te češnje so bile 6 do 7 din. Drugeče so bile češnje slabše kakovosti celo po 5, najboljšje po 8 do 10 din. Jabolka s trga počasi izginjajo. Pesa je po 5 din kg. Na prostoru ob stolnici in škofijsko palačo so bile na prodaj ponudanske gobe, jurčki po 3 din merica. Tam je ponujala neka kmetica iz Stične lepe gozdne jagode po 10 din liter. Prinesla jih je dve polni košari.

I Večerajšnji ponesrečenci. Večeraj je na Bleiweisovi cesti št. 43, prevzel reševalni avto Štefco Romčevičev. Pri padcu si je zlomila nogo ter je morala v bolnišnico. — Na glavnem kolodvoru je reševalni avto prevzel davi dva ponesrečenca: zidarja Alojzija Kovačiča iz Velike Loke, ki je padel z zidarskega odra ter si zlomil nogo in 69letno starico Marijo Hartmanovo, kočarico iz Male Kastričnice pri Litiji. Tudi ta je padla in si zlomila nogo.

I Nad 14.000 bolnikov. Do večeraj popoldne je ljubljanska bolnišnica sprejela v prvih 5 mesecih letošnjega leta skupno 14.380 bolnikov, samo meseca maja pa 3034. To število pa bo do polnočja še naraslo. Povprečno prihaja letos v ljubljansko bolnišnico dnevno kakšnih 100 bolnikov. To je ogromna številka. Letos je bilo do konca maja sprejetih skoraj toliko bolnikov, kakor lani v prvi

polovici leta. Bolnišnica roti bolnike iz oddaljenih krajev, zlasti tam, kjer imajo bolnišnice v bližini, naj se zatekajo raje v štajerske bolnišnice in v doljenjske. Ljubljanska bolnišnica bo sprejemala bolnike iz takih krajev samo v ekrajno resnih primerih. Skoraj dnevno beremo na primer, da pripeljejo iz brežiškega okraja koga, ki je izgubil nekaj prstov, kakor da bi zdravniki v brežiški bolnišnici ne znali to operirati. Pa isto velja za slovenjegraški okraj, za Celje, Maribor, Trbovlje, za novomeški okraj, povsod tam, kjer imajo bolnišnice. Ti bolniki delajo sebi škodo, ker jih je največ odklonjenih, oziroma poslanih v domačo bolnišnico, če pa so sprejeti, povzročajo v bolnišnici samo še hujšo gnečo!

I Posnemajte. II. a razred Klasične gimnazije v Ljubljani je nakazal osrednjemu odboru društva »Bran-i-bor« znesek 42.75 din, ki ga je razred nabral ob priliki majniškega izleta. Domoljubni mladinci se osrednji odbor iskreno zahvaljuje z željo, da bi ta lepa gesta našla čim več posnemovalcev.

I Javno nagradno kegljanje pri »Novem svetu«, Gosposvetska, danes, jutri, soboto, nedeljo. Pet nagrad, sta dobitkov.

I Danes odprem trgovino s sadjem in zelenjavo na Tyrševi cesti 6. Prodajal bom tudi kruh iz znane Kavčičeve pekarnice. Telefonska naročila 36-69. — Cenj. odjemalce se priporočam in jamčim za dobro postrežbo. Tone Bucik.

Belokranjski festival 18. junija v Črnomlju

Bela Krajina vabi na svoj narodni praznik! Svoje življenjske bitnosti poudarjamo Slovenci v marsikaterem oziru — v prosvetnem, gospodarskem, zgodovinskem, političnem itd. — le na folkloro smo nekoliko pozabljali.

Sicer imamo tudi v tem oziru svojega Valvazorja, smo se tudi v tej smeri začeli gibati že pred sto leti v Prešernovi dobi, a do Folklornega instituta Glasbene Matice še nismo prišli daleč. Ta je pred štirimi leti organiziral Koroški dan in pred tremi leti nastop Belih Kranjcev v Ljubljani, ko je France Marolt tudi izdal »Tri obredja iz Bele Krajine« 1936.

Pravkar smo čitali po časopisju o takem festivalu v Belgradu, kjer ga že nekaj let prireja Novinarsko združenje, in so nas na njem prav uspešno zastopali pravi Beli Kranjci iz Črnomlja in Metlike, ki jih bomo videli tudi 18. junija.

Prav v Beli Krajini, kakor na svoj način tudi v Korotanu, se je ohranilo najbolj verno naše narodno življenje in izživiljanje, ker so bili prav oni daleč od sveta, prepuščeni samim sebi, saj je šele v Napoleonovem času prišla preko Gorjancev v Belo Krajino cesta in šele 1914 tudi železnica.

Tako bi bilo prav primerno, da se prav ob Beli Krajini začnemo bolj zanimati tudi za naše narodopisno bogastvo, ki ga ima prav ona v obilni meri.

In tako vabi Bela Krajina 18. junija v svojo sredo. Pred tremi leti je prišlo njeno zastopstvo v Ljubljano in nam tu pokazalo svojo pestrost in davnino, sedaj ji bomo vrnilo obisk.

Vsega sicer Bela Krajina ne bo mogla pokazati, za to je en dan premalo, a videli bomo vsaj glavno: Zelenege Jurija, črnomljsko kolo in most, kresnice, viniško, starotrlsko in adleškiško kolo ter metliško kolo, most, rešetka, robčice, petelinji boj in turn.

Prazniku bo priključena črešnjava razstava. Tujskoprometna zveza in društvo Bela Krajina pa priredita ta dan v Belo Krajino izlet s posebnim vlakom, kar bo toliko ugodnejše, ker bo vožnja precej krajša — in cenejša.

Dopolodne bodo organizirani po Beli Krajini še posebni izleti.

Prijave in podrobna obvestila pri »Putniku«

Ne pozabi, da bo kongres Kristusa Kralja že konec julija. — Le žrtve bodo kongresu pomogle do uspeha!

KULTURNI OBZORNIK

Jubilejna razstava Franceta Kralja

Za dvajsetletnico svojega umetnostnega delovanja je zbral prof. F. Kralj lepo kolekcijo del v Jakopičevem paviljonu, in sicer slik in plastik 101 po številu.

Mislím, da je le malokatera umetnostna razstava tako razgibala duhove našega, umetnost in ustvarjalnega in uživajočega občinstva kakor pričujoča. Ne da se namreč več tajiti, da so se časi in z njimi umetnostni ideali precej izpremenili od onih, v znamenju katerih je pred 20 leti nastopil v naši umetnosti jubilat. Kakor je povojna umetnostna revolucija hitro potegnila mladi rod za seboj, tako se je ves razvoj umetnosti tudi jedro prekopal skozi raznovrstne metamorfoze do današnje oblike. In kar je pri tem važno: ta današnja oblika je take vrste, da precej s kritičnim očesom gleda na tiste čase in jim še zdavnaj ne prizna take pomembnosti, kakor so jo sebi pripisovale starejše generacije. Vendar, če bi kdo poslušal mnenje mladega umetnostnega rodu in občinstva ter bi si jih privzel za čisto zlato, bi se prav gotovo temeljito zmotil. Tako je postava umetnostnih rodov o dvedno: le lastno ustvarjanje je prava ista umetnost, neposrednih predhodnikov pa nič in neznanje in temeljno pomanjkanje razumevanja bodisi »barvc«, bodisi »rišbe«, kompozicije ali »čustva«. Nekaj podobnega, kar že odgovarja času in miselnosti, očita vedno mladi rod starejšemu, zlepa pa ne prizna kakršnekoli zaslugi predhodniku. Vzemimo naš primer. France Kralj je pred dvajsetimi leti, — komaj se je naša publika privadila impresionizma — postavil nova načela ekspresionistične umetnosti. Odpor s strani preplahene javnosti je bil neznanek, toda tega je bilo treba na vsak način streti. Za svoje ideale se je pogoltnil v borbo in naposled predril. Pategnil je za seboj tovariše in tako nekako dal pobudo za organizacijo ekspresionističnega rodu pri nas. Po zaslugi naravne nujnosti je vzrastle nov rod, ki pa vidi zopet drugačne »ideale« pred seboj. Recimo: oblika v realističnem smislu. In sedaj se prične borba: to, kar ustvarja F. Kralj, je neresnično, z ozirom na realno formo skrajno deformirano, — v isti sapi pa sam vsiljuje surrealistično in povzema shematiko obrazov, kretenj in obdelavo telesa, pojmovanja prostora, kompozicije etc., od ekspresionista. (Prim.: Kregerjev surrealizem, Sedejeve tipe obrazov, Smerudjeve glave, dele telesa, relief »Upornih kmetov« Putriha i. t. d.) Ali z drugimi besedami: odpor mlajšega rodu je teoretično vedno večji kot pa praktične nove pridobitve, ki dejansko pripomorejo razvoju umetnosti. Fr. Kralj je s svojim pojavom v naši povojni umetnosti opravil važno delo, katerega je nekdo moral

Fr. Kralj: Moja otroka

Ceskojhoslovska Revue, č. 3-4, v Pragi prinaša zopet veliko gradiva, ki se tiče slovenskih kulturnih problemov. Tako je Božidar Borko napisal članek ob 90 letnici Prešernove smrti ter ocenjuje najnovejšo izsledke prešernologije (Kidričev izdajo), omenja prevode v tuje jezike ter iskanje za njegovo telesno podobo. Oton Berkopec je napisal lep prigodniški članek za 70 letnico slikarja Riharda Jakopiča, ki je izšel v lepi bibliofilski obliki v Jakopičevu podobu tudi v ponatisu. S. Strakatý pa se poklanja spominu slovenskega slikarja Ivana Zabota, ki je umrl na Slovaškem in se popolnoma življal v slovaški kulturni milje. Profesor V. Měrka, znani prevajalec slovenskih pesmi, pri katerem se je za slovensko liriko navduševal tudi pokojni Wolker in jo pod njegovim vodstvom prevajal, je napisal dva zgoščena članka o dveh slovenskih pesniških šestdesetletnicah: pokojnega Murna-Aleksandrova ter živega Cvetka Golarja. Za zgled njune poezije je lepo prepisal dve Murnovi pesmi (Zeleno vrbe so spet zašumele, ter pesem: Kakor roža na poljani...), iz Golarja pa: Deklici (Sadila sem lilijo, beli cvet) ter odlomek iz »Gospa svete«. — Drugi članki so posvečeni srbskohrvatskim problemom. Opozorjamo na lepo pesem Desanke Maksimović »20.000 djevočakih ruk«, ki je natisnjena v izvorniku in se je inspirirala zanjo ob vsesokolskem zletu. V oddelku o novih knjigah je omenjena češka številka Ljubljanskega Zvona, Debeljakov »Zaklade v Slovenec«, Berkopčeva knjiga o Masaryku pri Jugoslovanih, Reissanovi spomini »Iz življenja med vojno«, Malešove litografije, Zupančičevi Zbrani spisi, dela Slovenske Maticе, miniatura izdaja Prešernovih pesmi, bolgarski prevodi v slovensčino ter priprave za zbornik o Sloveniji. Dušan Ludvik pa je prepel na češčino Zupančičevo pesem »Zvede blestijo pokojno...« Kakor vidimo, ta revija lepo spremlja kulturno življenje Slovencev ter informira češko javnost o njem glavno s posredovanjem našega velikega prijatelja, urednika J. S. Strakatega in dr. Berkopca.

»Lovec«, št. 6, je izšel in ima bogato vsebino, iz katere navajamo nekaj člankov: M. Hanzlowsky: Kako in kje preživimo dvajd. P. D. Na Mozirski planini pojo ruševci. Ing. Sušteršič: Gofitev srnadi. Dr. Marn: Snežni vitezi. Ado Makarovič: Lovski izvor dualizma v slovenskem bajeslovju (prinos k slovenski mitologiji). Drago Bižal: Lov in lovci na Kočevskem. Ing. Lupša: V pragozdih in džunglah malajskega polotoka. — Ostali članki se nanašajo na stanovske in organizacijske zadeve.

opraviti — lahko bi ga storil tudi mlajši rod — seveda, če bi se generacije zamenjale — in danes bi potem pred njim stal mladi F. Kralj in s prstom kazal na njihova dela, govoreč: »Obtožujem...«

Da se povrnemo k razstavi. Velika platna (»Umetnikova otroka«, »Judežev poljub«) imajo na sebi še največ ekspresionističnih epinonov. Pogledjmo »otroka«. Figuri sta postavljeni v ospredje, pozni sta nenaravni, stari ekspresionistični duh tu še vedno deklamira svojo pesem. Ozadje je domala nerazumljivo ali bolje nedoločljivo. Stari obrazni tip, posebno pa še način skupine na sliki »Judežev poljub«, razodeva podobno miselnost. Novo pot je umetnik ubral v »Podobi slik žene«. Tod je jasno razvidna dvojnost umetnostnega nazora in sicer stari način velike koncepcije pojmovan v linearnem, dekorativnem smislu in novi način spoštovanja detajla (prim. obraz). Vendar je prav zaradi tega dualizma na sliki tako velikih dimenzij vidna nedoslednost, ki je še podprta z barvnim elementom in močno spominja na dela secesije.

Ostale slike so posvečene potovanju po Italiji. Nikjer ni tako razločno zaznavno novo realistično etremljenje, ki počasi, a dosledno vdira v svet Kraljeve umetnosti. Nekeč sem že zapisal, da bo prav detajl tisti, ki bo odprl nove vire spoznavanja resnične narave. Sedaj je sprito množice podob, ki polnijo razstavne sobe in še posebno pričoč malih formatov, ki se nam odpirajo kot mala očesca v svet, to lepo razumljivo. Majhen košček realnega sveta, del spomenika, posamezna arhitektura, stopnjišče je po svoji zanimivosti potisnilo v ozadje velike kompozicije, kjer je idejna težka vsebina pritisnila na obliko realnega sveta in si ga preokrojila po svoje. Zdi se, kakor da bi slikar nezaupno najprej preizkušal posameznosti iz resničnega sveta, predno se loti večjih skupin. Seveda so ustaline iz preteklega časa še dobro vidne. Tako predvsem kolorit, ki v svojem rdeč-kastorjarem osnovnem tonu lepi kot mrena na slikarski ploskvi, kakor da se boji preveč jasnega pogleda na mnogostrano barvno skalo resnične vzorca. Nekatera dela kot n. pr. »Capric«, »Neapel«, »Benetke« pa so se že skoro povsem naslonile na narava in posebno kolorit, ki postaja že kar nekak senzualističen, to dejstvo potrjuje. Dobre slike so »Kapitoljski trg«, »Grob Cecilije Metelle« in nekatere manjše skice. Kakor slike, tako se pa še prav posebno riebe bavijo z predmetom iz realnega sveta. Posebno skupina laviranih risb, ki je tudi domala na zavidni kvalitetni višini, se ne prikrito skuša približati realističnemu predmetu. Primerjajmo le te risbe z onimi iz časov prvega Kraljevega nastopa v naši umetnosti, pa bomo videli, koliko je še ostalo »ekspresionizma« v sodobnem jubilatovem delu.

Posebna poglavje na razstavi pa tvorijo okvirji slik. Naposled, kdor pozna posebnost značaj Kraljeve umetnosti, bo z veliko mero dobrohotnosti in truda le razumel čudovite damislice, ki spremljajo vrsto okvirjev. Vendar na splošno — sem mnenja — da nekateri okvirji, ki so že več kot izumetničenje, več škodujejo delu samemu kot pa koristijo.

Najboljša dela na razstavi so plastične tvorbe. Res imenitna je skulpturna skupina »S polja«. Če kje, potem se je tu Kralj neposredno približal našemu ljudskemu umetnostnemu čustvovanju. Groba primitivna forma, združena v premišljeno kompozicijo in pa izraz posameznih skupinskih delov so izredno pretehtano združeni v novo umetnostno podobo, da mirne duše lahko trdimo, da je take plastike pri nas malo. Poslednji resume forme na skrajni primitivizem predstavlja tudi »Debeluška«, ki zato spominja že kar na prazgodovinske tovrstne vzorce. Krepkeje je spoštovanje realistične oblike vidno na »Rimljanki«, vendar so spomini na ostalo izrazno plastiko še močni in živi. Odlične so male statuete, ki povečini predstavljajo otroke. Kralj je tukaj najbolj čustveno razgiban, s tehničnega ozira pa prav na zavidni višini.

Razstava našega zaslužnega umetnika zasluži številčen obisk. Mikuš Stane.

Znani tolmač srbske narodne pesmi in filolog Drag. Kostić je izdal zanimiv pravojsni slovarček, ki obsega 8000 besed, v katerih se nahajajo erke h, dž, dj, č in č in ki mu je dal naslov »Hodža i djačič«. Ni treba naglašati, da bo prišel prav Srbom, zdi se mi pa, da ga bodo še bolj veseli tisti, ki se srbsčine učijo v šolah in se je nikoli ne morejo popolnoma naučiti. Ta knjižica pa bo razbila marsikateri dvom glede pisanja zgoraj omenjenih erk v posameznih besedah. — (Stane 15 din izšla v knjigarni A. M. Popovič, poš. predal 693, Beograd.)

Kot 86. zvezek »Zlate knjige« (Kohn) je izšla knjiga »Bajke Karla Čapka v prevodu Jaroslava Maljaja. Obsežen je v knjigi pet bajk (Velika mačja bajka, Pasja bajka, Ptičja bajka, Velika policijska bajka in Velika zdravniška bajka). Tudi na tem področju je pokojni veliki pisatelj pokazal svo ostrino svojega peresa.

Knjigarnar A. M. Popovič (Beograd) je izdal srbski prevod (prevoda Branišlava Nedić) znane delo Francois Moriaea »Isusov život«.

Ljudska enciklopedija. Akademik Ugo Ojetti je sprožil uporabno misel o izdaji posebnih ljudskih enciklopedij. Pravilno pravi, da si širše množice ljudstva nikakor ne morejo omisliti obširno in drago »Italijansko enciklopedijo«. Dostikrat pa je marsikdo v zadregi za priložnik iz njegove stroke. Temu pomanjkanju naj se odpomore z omenjenimi ljudskimi enciklopedijami, katerih vsaka bi obsegala po eno stredo.

Zgodovinski viri za proučevanje novejšega italijanske zgodovine so se te dni obogatili z izdajo pisem florentinskega politika, pravnika in zgodovinarja Francesca Guicciardinija (1483-1540). Isti izdajatelj zavod »Istituto storico italiano« je pri založniku Zanichelliju izdal pisma Bettina Ricassolija, ki osvetljujejo dogodke iz dobe italijanskega narodnega prebujanja.

Nov življenjepis Benita Mussolinija je spisal znani biograf Jurij Pini. Prav za prav je to že dvanajsta, a docela predelana izdaja, ki dosega naklado 300.000 izvodov. Pravijo, da je ta najboljši življenjepis Mussolinija in najizbrnejši očet njegove stvaritve: fašizma. Pini primerja na koncu stvaritelja nove Italije z Napoleonom in dokazuje, da se Mussolini silno razlikuje od Korza. Pravi: »Nikdar ne želi prvobitnih pravic posameznika in narodov. Mussolini vedno gradi na temelju tradicije, zasledujoč končni cilj družbene pravdnosti.« Pri Napoleonu naj je torej obratno, ker da je pravice narodov teptal v egoistične name-re Francije.

Ta življenjepis »Benito Mussolini« (Bologna, zal. Cappelli) so uvedli tudi v šole.

Kanadske petorke

ki so tudi nastopile pred angleškim kraljem in kraljico

Kanadske petorke v spremstvu svojih staršev, bratov in sester in zdravnika stopajo mimo angleškega kralja in kraljice.

Ko sta bila angleški kralj in kraljica ob sedanjem obisku v Kanadi v mestu Toronto, so jima pokazali tudi »kanadske petorke«, ki se pišejo Dionne in jim je ime: Emilija, Cecilija, Ivona, Marija in Ana. Prav te dni so učakale šesto leto in so vse zdrave in čile. Pred visokima gostoma so stopale v spremstvu svojih staršev, bratov in sester, spremljal jih je tudi njihov zdravnik dr. Allan Roy Dafeo, ki strogo nadzoruje njihovo življenje in vse stori, da bi sestrice ostale pri trdnem zdravju. Ta je svojim mladim pacientkam, ki so postale prava senzacija in jih hotel gledat radovednost s vsega sveta, oziroma njihovim staršem predpisal življenjska pravila, ki jih je izrazil v 12 točkah, v katerih pravi, da mora otrok takole živeti:

1. Hranite otroka sami.
2. Če tretji dan po rojstvu naj redno je in spi. Hranite, okopljite, zbudite in v posteljo ga položite do minute vsak dan ob istem času.
3. V prvih treh mesecih naj otrok prespi 90% dneva. Otroku naj spi na prostem, če le ni preveč vlažno in vetrovno. Mrzel, miren dan je zelo zdrav.
4. Zunaj in zlasti ponoči mora biti otrok gorak, pa ne vroč. Če je tako zavit, da se potí, mu prosti zrak škoduje. Ko je otrok že nekoliko večji, naj se vsako jutro in vsako popoldne poldrugo uro igra na prostem.
5. Okna naj bodo ponoči ob vsakem vremenu odprta, ne sme pa biti prepih.

6. Otroku naj vam nikdar ne zaspi na rokah. Ne uspravajte ga med hojo, tudi ne legajte k njemu. Ne budite ga, da bi mu izkazovali veselje. Majhen otrok naj po možnosti spi sam, ne s kakim starejšim bratom, tudi ne z materjo.

7. Če otrok ne mara jesti, mu do prihodnjega obroka ne dajte nič. Tudi majhen otrok more biti 24 ur ob sami vodi, ne da bi mu to kaj škodovalo.

8. Ko je dete štirinajst dni staro, pričnite z oranžnim sokom. Najprej po eno čajno žličko, nato polagoma do navadne žlice. Istočasno pričnite z ribjim oljem. Petorke vsak dan dobe mešanico ribjega olja in oranžnega ali paradiznega soka.

9. Dete kopljite vsak dan vsaj dvakrat. Prvo kopanje v kadi pa naj ne bo prej kot štirinajst dni po porodu. Do tega časa je bolje, če ga samo obrišete s toplim oljnim oljem.

10. Pustite otroku, da vpije, razaja, skače do mile volje. Če ga preveč varujete, bo dobil čut odvisnosti in boječnosti.

11. Telesnih kazni ne uporabljajte. Ne strahujte ga, ne grozite mu. Zaprite ga v temen prostor in ga nekaj časa pustite samega. To je najboljša kazen.

12. Otroku se ne lagajte in nikoli mu ne prelomite obljube.

Tako velevala dr. Dafeo, ki je pri kanadskih petorkah gotovo uspel. Na tisoče otrok pa zraste tudi naravnost proti vsem tem pravilom, pa so zdravi in — poštenj.

ŠPORT

Po športnem svetu

Lahkoatletični v polnem razmahu

Francoski Prinot je postavil nov francoski rekord v metanju kopja, katerega je zalučal 63,30 m daleč. Stari rekord je branil atlet Degland z metom 61,34 m.

Finski metalci kladiva lepo napredujejo. Sedaj so odkrili v atletu Weidtu odličnega metalca, ki bo očitno postal nevaren nasprotnik svetovnim metalcem kladiva. Pri dvodnevnem mitingu v Helsinkih je postavil nov državni rekord z metom 54,72 m. Nikkanen je ponovno prišel v metu kopja nad 70 m. Zalučal ga je namreč 73,43 m daleč. Matti Jaervinen, ki pa ni identičen s svetovnim rekordrjem v metanju kopja istega imena, je pretekel 3000 m dolgo progo v času 8:29,2 min. ter je potisnil olimpijskega zmagovalca Isohollo na tretje mesto. Maeki pa je zmagal v teku na 5000 metrov v času 14:31,4 min.

Odlične uspehe so dosegli ameriški lahkoatletični na dvodnevnem tekmovanju univerz v nedeljo in ponedeljek. V izredni formi je črni olimpijski zmagovalcec John Woodruff, ki je pretekel 440 jardov v 47 sekundah in je zmagal na 880 jardov v odličnem času 1:51,2 min. Drugi pomembnejši rezultati so še bili: 100 jardov: West v 9,8 sek.; 200 jardov: Clapp v 21,2 sek.; ena malja: Zamperini 4:11,2 min.; dve miljji Boulanger 9:23 min.; 120 jardov zapreke: Humfrey 14,4 sek.; 220 jardov zapreke: Vickery 22,8 sek.; kroglja: Ryan 15,98 m; disk: Gaspar 48,94 m; kopje: Peoples 68 m; kladivo: Bennett 54,62 m; skok v daljavo: Perina 7,46 m; skok v višino: Mallery, Wilson in Arrington vsak po 1,93 m; skok ob palici v višino: Day in Ganslen vsak po 4,27 m.

V Mainzso so nastopile tudi nemške lahkoatletične, med katerimi se je zopet najbolj odlikovala atletinja Gizela Mauermayer iz Monakovega. Krogljo je vrgla 13,27 m daleč, disk 45,78 m, v daljavo je skočila 5,22 m. Ta odlična olimpijska zmagovalka je zmagnala tudi v troboju, kjer ji ni mogla nobena druga atletinja blizu. V daljavo je skočila ob tej priliki Berlinčanka Laschinski nekoliko več, namreč 5,35 m. V teku na 100 m je zmagnala atletinja Kohl iz Frankfurta v času 12,3 sekunde.

Tudi madžarski lahkoatletični so dosegli uspehe za začetek sezone. V Budimpešti je pretekel Nagy 100 m v času 10,9 sek., za 400 m je potreboval Gorkoi 49,6 sek., 800 metrsko progo je pretekel Istheoes v času 1:57,2 min.; za 1500 m je potreboval Szabo 3:57,6 min.; za 5000 m pa Csaplár 14:47,4. V daljavo je skočil Gyurica 7,28 m, s palico je skočil Zsufka 4 m, disk je vrgel Kulicz 47,73 m, kopje pa je zalučal Varshegi 69,05 m.

10 letnica »Svobode« v Ljubljani

Letos poteče 10 let, odkar se je na Viču ustanovila SK Svoboda, ki je po fuziji bivše Svobode s Primorjem, spremenila svoje ime v Svobodo, Ljubljana. Bivša Svoboda in njeni uspehi v podzvezni ligi so gotovo še vsem v dobrem spominu. Nanovo ustanovljena viška Svoboda pa je morala začeti popolnoma od kraja in je v letu 1929 začela v III. razredu, potem v II. in kmalu zatem je premagala v tem razredu svoje mnogo starejše tovariške klube in prišla v I. razred. Moštva se-

danje Svobode se povsem razlikujejo od prejšnje Svobode. Sestavljena so povečini iz mlajših dijakov in vajencev, ki so v tehničnem oziru odlično podkovana. I. moštvo je v poslednji prvenstveni tekmi z efektivno zmago odpravilo jeseniško Bratstvo, ki je danes II. najboljši slovenski klub. Poleg tega ima Svoboda gotovo največ in najbolj talentirano mladino. Juniorsko moštvo je v prvenstveni borbi letos zasedlo II. mesto za Ljubljano, katerega je že šele po trdi borbi odpravila to nedeljo s 3:2.

V nedeljo, 4. junija bo ob priliki 10 letnice velik nogometni turnir na igrišču Ljubljane s pričetkom ob 3 popoldne. Nagradni kipi in pokali so razstavljeni v izložbi Tiskovne zadruge v Šelburgovi ulici.

Kaj pravi najstarejši aktivni slovenski nogometaš

Ob priliki proslave 10 letnice SK Svobode v Ljubljani, ki bo v nedeljo, dne 4. junija 1939 na igrišču Ljubljane z izbranim nogometnim programom, bo proslavil svojo 27 letnico igranja nogometa popularni Batič Viktor, ki nam je povedal tole:

Kakor vsak deček, tako smo tudi mi leta 1910 napravili veliko žogo iz krp in igrali prvo tekmo na travniku, kjer stoji danes mestne hiše za Bežigradom. Pozneje ko sem se šel učiti, smo se zbrali vajenci v društvu »Vzajemnost«, ki je imelo svoje klubske prostore v kleti Narodnega doma. L. 1915 sem odšel k vojakom v Pulj, kjer sem igral pri tamkajšnji mornariški reprezentanci. Ko sem prišel leta 1917 iz italijanskega bojišča na dopust, sem igral pri SK Slovanu prijateljsko tekmo proti vojaški reprezentanci in smo tudi zmagnali. Po vojski leta 1919 pa sem vstopil v SK Svobodo, in katerih časov ne bom nikoli pozabil. V kratki Svobodi smo bili zbrani večinoma sami delavci, kateri smo se borili res samo za barve svojega kluba. Nešteto ur smo prebili po težkem tovarniškem delu na kuluku za gradnjo igrišča v Trnovem (kjer je danes igrišče Jadrana). Takrat tudi uspehi niso izostali. Nismo igrali zaradi osebne koristi, kakor je to primer danes, pač pa samo iz veselja do športa in viteških borb. Med tem časom sem igral tudi v SK Hermesu, Primorju in Slovanu, povsod v I. moštvo in sem bil povsod tudi odbornik. Danes pa sem zopet v svojem matičnem klubu Svobodi. Igral sem nešteto prvenstvenih in prijateljskih tekem: tako v Grazu, Celovcu, Beljaku, Knittelfeldu, Mariboru, Celju, Varni, Čakovcu, Jesenicah, Kranju, Radovljici, Trzinu, Trbovljah itd., in letos še nazadnje v Zagorju. V nedeljo, 4. junija pa se bom definitivno poslovil od zelenega polja in upam, da bodo moji številni športni prijatelji napolnili igrišče Ljubljane. Teško bo slovo, a biti mora, ker mladini pripada čas, mi ji pa moramo narediti prostor. Mislím, da bo edinstven primer v zgodovini našega nogometa, da bosta oče in sin, ki obhaja letos tudi že pet let igranja pri juniorjih Svobode, igrala skupaj v enem moštvo.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija